

Instrumentos para el estudio de la Biblia
I

School of Theology at Claremont

10011454993

CIÓN BÍBLICA ESPAÑOLA
(Institución San Jerónimo)

Enrique Farfán Navarro

GRAMÁTICA ELEMENTAL DEL HEBREO BÍBLICO

PJ
4567
F37
1999

Verbo Divino

The Library

of the

CLAREMONT

SCHOOL OF THEOLOGY

1325 North College Avenue
Claremont, CA 91711-3199
1/800-626-7820

GRAMÁTICA ELEMENTAL

DEL

HEBREO BÍBLICO

INSTRUMENTOS PARA EL ESTUDIO DE LA BIBLIA

Serie publicada bajo los auspicios de la
Asociación Bíblica Española

4567
.F37
1999

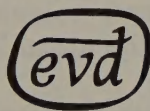
GRAMÁTICA ELEMENTAL DEL HEBREO BÍBLICO

por

ENRIQUE FARFÁN NAVARRO

Dr. en Ciencias Bíblicas y Prof. de Lengua Hebrea
en la Pontificia Facultad de Teología
«San Vicente Ferrer» (Valencia)

TERCERA EDICIÓN

EDITORIAL VERBO DIVINO

Avda. de Pamplona, 41
31200 ESTELLA (Navarra)

1999

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
California

3.ª edición

© Editorial Verbo Divino, 1997
© Editorial Farfán Navarro, 1997

Printed in Spain
Impreso en España

ISBN: 84-8169-220-4
Depósito Legal: NA. 2.607-1998

Imprime: G. Lizarra, S.L. Estella - Navarra

PRÓLOGO

Esta *Gramática Elemental* quiere ofrecer, de manera clara y simple, los rudimentos del Hebreo bíblico.

Se dirige principalmente a los estudiantes de Teología; y, en general, a cuantos desean iniciarse prontamente en el conocimiento del Hebreo, «la lengua santa» (como la llaman justamente los Rabinos) que ha llevado en su seno, y ha formado y dado al mundo, al Verbo eterno de Dios hecho letra.

En la *Gramática*, propiamente dicha:

- ▶ Los diversos temas se resuelven en unas pocas frases, cortas y sencillas, en las que aparece resaltado lo principal. Cuando la doctrina es más compleja, se distinguen sus varios elementos y se disponen sinópticamente. Resulta así una composición tipográfica despejada que debe facilitar la comprensión y la lectura.
- ▶ Abundan los cuadros sinópticos.
- ▶ La teoría se suele resumir en la página de la izquierda; en la página encarada, a la derecha, se proponen ejercicios de lo recién expuesto y de lo dicho en lecciones anteriores.
- ▶ Se sigue el orden de exposición acostumbrado. Para facilitar la consulta, evitando el constante recurso al Índice, se concentra lo relativo a cada cuestión en el lugar en que tal cuestión es resumida.
- ▶ La II Parte, aunque se ocupa principalmente de la Morfología, incorpora sin embargo aspectos de la Sintaxis. Los ejercicios de traducción, por su parte, contribuyen a que el alumno vaya familiarizándose con la construcción de la frase hebrea y los modos hebreos de expresión.
- ▶ La exposición procede «edificando» sobre lo ya conocido. He procurado ceñirme a las reglas fundamentales, evitando la maraña de excepciones y las cuestiones disputadas.
- ▶ Aparece alguna referencia sin embargo a las formas primitivas, que justifican las actuales formas irregulares, y permiten reconstruirlas racionalmente aplicando las leyes fonéticas.

Los ejercicios ayudan a asimilar la explicación teórica y garantizan el empeño personal:

- ▶ Consisten muy pronto en breves traducciones, del hebreo al

español y viceversa. Para aliviar la tarea fomentando el interés, proponen retazos de narraciones bíblicas (acomodado su tenor a lo que se viene sabiendo) o frases de sabor bíblico.

- Casi todos proponen además algunas palabras del vocabulario hebreo más común. El aprendizaje de tal vocabulario, la tarea quizá más trabajosa, es absolutamente necesario. Con objeto de iniciar al alumno en el manejo del diccionario, se le remite al Vocabulario final.
- Añaden por fin alguna sentencia célebre del AT, que acaso guste saber.

Los dos Vocabularios permiten resolver todos los ejercicios. El vocabulario Hebreo-Español no sólo proporciona la equivalencia general de las voces registradas, sino que incluye todos los significados y formas que ofrecen aquellas en los ejercicios de la *Gramática* y en los textos de la *Crestomatía*.

Quiero mostrar mi gratitud a la Fundación *Carda Pitarch* (Valencia), cuya generosa ayuda ha contribuido a la confección de este libro, y a la *Deutsche Bibelgesellschaft* (Stuttgart) que me autorizó amablemente a reproducir en la *Crestomatía* algunas páginas de su *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Mi reconocimiento más cordial al Prof. Dr. D. Miguel Pérez Fernández, que ha revisado pacientemente el manuscrito y me ha ofrecido preciosas sugerencias; y, en fin, a varios excelentes alumnos, cuyas acertadas observaciones me han sido de mucha utilidad. Agradezco en particular la generosa colaboración de la Srta. Dña. Carolina Pascual Insa, que ha detectado no pocas erratas del manuscrito y me ayudó a componer la *Crestomatía*.

Valencia, 15 de Agosto de 1997

Enrique Farfán Navarro

INTRODUCCIÓN

La **lengua hebrea** pertenece al grupo de los idiomas llamados **semíticos** (usados por los descendientes de Sem, cf. Gen 10,21-31), que se dividen habitualmente en orientales y occidentales:

LENGUAS OCCIDENTALES		L. ORIENTALES	
(Norte)		(Sur)	
Cananeo (Canaán) 1400-200 a.C.	Arameo (Siria, etc.) 1000-100 a.C.	Arábigo (Arabia y Etiopía) 800 a.C.-d.C.	Acádico (Mesopotamia) 2500-2000 a.C.
<i>derivados</i>	<i>derivados</i>	<i>derivados</i>	<i>derivados</i>
Ugarítico 1400-1300 a.C.	Ar. Imperial 700-200 a.C.	Ár. preclásico 500 a.C.-d.C.	Asirio (norte, 2000-600 a.C.)
Fenicio y Púnico 1300 a.C.-200 d.C.	Nabateo y Palmirense 100 a.C.-	Árabe clásico 400 d.C.-	Babilonio (sur, 2000-600 a.C.)
HEBREO 1200-200 a.C.	Siríaco 300 d.C.-	Etiópico 400 d.C.-	

El Hebreo —la lengua «de los labios de Canaán» (Is 19,18)— puede ser considerado por tanto un *dialecto* del cananeo primitivo. Tras la deportación de Babilonia (s. VI a.C.), el Arameo, aprendido en el exilio, fue substituyendo al Hebreo hasta convertirse en el idioma común de los Judíos; mientras que el Hebreo, la lengua sagrada de los Libros santos, quedó reservado para la liturgia.

La **escritura hebrea** más antigua utilizaba el alfabeto fenicio; pero, después del exilio, también el antiguo alfabeto fué substituido por la escritura «cuadrada» del Arameo. Los libros del AT, aunque escritos en su mayor parte con el antiguo alfabeto, han llegado a nosotros transcritos en la nueva escritura «cuadrada», el hebreo escrito que conocemos hoy. Entre los documentos de Qumrán (s. II a.C. - I d.C.), han aparecido sin embargo algunos textos, copiados todavía en alfabeto fenicio.

Siglas y abreviaturas

a.C.	antes de Cristo	p. ej.	por ejemplo
ab(s).	absoluto	part.	partícula
acus.	acusativo	pas.	pasiva/o
act.	activa/o	pers.	persona(s)
adj.	adjetivo	pf.	perfecto
adv.	adverbio	<i>Pi</i>	<i>Pi'ēl</i>
Ar.	Arameo	pl.	plural
Ár.	Arabe	pref.	prefija/o
art.	artículo	prep.	preposición
AT	Antiguo Testamento	pron.	pronombre
cf.	véase	Prov	Proverbios
c(onst).	constructo	ptc.	participio
coh.	cohortativo	<i>Pu</i>	<i>Pu'al</i>
conj.	conjunción	<i>Q</i>	<i>Qal</i>
d.C.	después de Cristo	Qoh	Qohelet
du.	dual	Re	Reyes
Dt	Deuteronomio	rel.	relativo
en p.	en pausa	s.	siglo, siguiente
est.	estado	Sal	Salmos
etc.	etcétera	Sam	Samuel
f(em).	femenina/o	s(ing).	singular
fut.	futuro	subst.	substantivo
Gen	Génesis	suf.	sufijo/sufijado
<i>Hi</i>	<i>Hif'el</i>	suje.	sujeto
<i>Hit</i>	<i>Hitpa'el</i>	sust.	substantivo
<i>Hitpô</i>	<i>Hitpôlêl</i>	<i>v.i.</i>	véase más abajo
<i>Ho</i>	<i>Hof'al</i>	yus.	yusivo
inf.	infinitivo	<	(lo anterior al signo)
ipf.	imperfecto		deriva de (lo siguiente)
ipv.	imperativo	/	lectura alternativa
Is	Isaías	*	primitivamente (prehebreo)
Jer	Jeremías		
Lam	Lamentaciones		
lit.	literalmente		
loc.	locativo		
m(asc).	masculino		
meton.	metonímicamente		
narr.	narrativo		
<i>Ni</i>	<i>Nif'al</i>		
Nu	Números		
Os	Oseas		
p.	pausa		
p(ág).	página		

I PARTE

ESCRITURA Y FONÉTICA

ALFABETO HEBREO

signo	nombre	transcripción y pronunciación		valor numérico
א ב ג ד ה ו ז ח ט י	'ālef	'	(espíritu suave)	1
	bêt	b	b [v]	2
	gîmel	g	g (en gato)	3
	dālet	d	d	4
	hē	h	h aspirada	5
	wāw	w	w inglesa	6
	zayin	z	z francesa	7
	hêt	h	j española	8
	têt	t	t enfática	9
	yôd	y	y (en yema)	10
כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת	kaf	k	k [j española]	20
	lāmed	l	l	30
	mêm	m	m	40
	nûn	n	n	50
	sāmek	s	s	60
	'ayin	'	(espíritu fuerte)	70
	pê	p / f	p [f]	80
	sādê	s	s enfática	90
	qôf	q	q	100
	rêš	r	r	200
י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת	śîn	ś	s	300
	šîn	š	sh inglesa	300
	tāw	t	t [θ griega]	400

CAPÍTULO I. — SIGNOS GRÁFICOS

§ 1. — CONSONANTES

1. — El alfabeto hebreo consta *exclusivamente* de 22 consonantes.

Los Masoretas (ss. VI-VIII d. C.), mediante el *punto diacrítico*, hicieron dos consonantes (𐤀 y 𐤁) de un solo signo primitivo (𐤀). Añadieron también a la escritura hebrea un complejo sistema de *vocales y acentos* para fijar exactamente su lectura (cf. §§ 2 y 5).

2. — El hebreo se escribe y se lee **de derecha a izquierda**; pero las letras comienzan a dibujarse por su parte superior izquierda.

3. — A *final* de palabra, cinco letras toman **otra figura**: ך ם ן ף ץ.

4. — Seis consonantes (ב ג ד כ פ ת), que agrupa la voz mnemotécnica *b^egadk^efat*, tienen **doble pronunciación**:

Si incluyen un punto (dāgēš), tienen sonido explosivo (ב = p); si no lo incluyen, tienen sonido aspirado (ב = f, ג = v).

El sonido explosivo u oclusivo es el original. La pronunciación fricativa apenas se conserva; aunque la mayoría pronuncia ב como *f*. **Al pronunciar, baste pues distinguir entre ב (p) y פ (f)**. Algunos pronuncian también diversamente ב (b) y ג (v), כ (k) y ך (j), ת (t) y ת (θ).

5. — א ה ח y ע son **guturales**, sonidos muy peculiares de las lenguas semitas. No admiten el *dāgēš* (cf. § 4,3) y prefieren la vocal *a*.

La ח—lingual, y no gutural—es tratada con frecuencia **como si fuera gutural** (lleva *dāgēš* muy raramente, cf. § 4, 3).

6. — En el s. II a. C. comenzaron a ser usadas las consonantes con el **valor numérico** que registra la tabla.

Las *centenas* desde 500 a 900 se indican con las letras finales: 600 = ם, 700 = ן, etc.; o añadiendo a la ן (=400) las letras que indican centenas: 900 = חחק [400 + 400 + 100].

Los *millares*, poniendo dos puntos horizontales sobre la correspondiente unidad: ך̣̣ = 2000.

En las *cifras de varios dígitos* se escribe el valor superior a la derecha de los demás: 12 = יב [2 + 10] ; 15 = טו [6 + 9] (y no 5 + 10 = יה, abreviatura de יהוה, *Yahweh*); 531 = חקלא [1 + 30 + 100 + 400].

Ejercicios

- 1) Escribir el alfabeto hebreo varias veces, dedicando un renglón a cada letra. El rasgo capital es ך (de izquierda a derecha y hacia abajo).
- 2) Disponer en columnas paralelas las consonantes hebreas más parecidas, con su correspondiente transcripción:

ב <i>b</i>	כ <i>k</i>	
ג <i>g</i>	נ <i>n</i>	
ד <i>d</i>	ר <i>r</i>	ך <i>k</i>
ה <i>h</i>	ח <i>h</i>	
ו <i>w</i>	ז <i>z</i>	ן <i>n</i>
	ס <i>s</i>	ם <i>m</i>
ע <i>'</i>	ש <i>s</i>	
ש <i>ś</i>	ש <i>š</i>	

- 3) Transcribir al español:

אב בן עם כל יד בנה מלך חי נגד שפט ענה בקש רום זכר

- 4) Transcribir al hebreo:

'kl 'mr bw' dbr hyh hlk yd' yld ys' yšb lqh mwt nś' ntn kl
'dm 'hd 'hr byn drk hr šb'h 'bd pnym šm qwl mlk twb gwy

§ 2. — VOCALES

1. — Los antiguos hebreos usaron algunas *consonantes* para indicar **sonidos vocálicos**:

א, para indicar las vocales *a* y *o*.

ה, a final de palabra, podía representar los sonidos *a*, *e*, *o*;

ו, las vocales *o*, *u*;

י, las vocales *e*, *i*.

א ה ו י no tienen en tal caso valor *consonántico*; y como determinan («engendran») la lectura, se llaman **matres lectionis**.

Cuando los Masoretas añadieron su sistema vocálico al texto consonántico, mantuvieron las antiguas «letras vocales», que ya **no se pronuncian** sin embargo: quedan **quiescentes** («descansan») en los nuevos signos vocálicos que las preceden: סוּסָה suena *susá* (no *susáh*); סוּסֵי suena *susé* (no *suséy*).

2. — Las vocales hebreas son **largas** y **breves**; aparecen por lo general **debajo** de las consonantes (en la tabla se añaden a ב):

largas			breves		
nombre	signo	transcr.	nombre	signo	transcr.
<i>qāmes</i>	ךָ	<i>ā</i>	<i>patah</i>	ַ	<i>a</i>
<i>sērê</i>	יֵי בֵי	<i>ē ê</i>	<i>s^egôl</i>	ִ	<i>e</i>
<i>hîreq</i>	יִ בִי	<i>ī î</i>	<i>hîreq</i>	ִ	<i>i</i>
<i>hōlem</i>	וֹ בּוּ	<i>ō ô</i>	<i>qāmes hātûf</i>	ֻ	<i>o</i>
<i>šûreq</i>	וּ בּוּ	<i>û</i>	<i>qibbûs</i>	ֻ	<i>u</i>

3. — Las vocales largas con *matre lectionis* (יֵי יִ יִ יִ) están **plene scriptae**; sin *matre lectionis*, se dicen **defective scriptae**.

Las vocales pueden ser largas o por **naturaleza** (por razón etimológica, en cuyo caso suelen aparecer *plene scriptae*) o por **posición** (por hallarse en sílaba tónica ■ abierta). Algunos llaman **medianas** a éstas últimas.

4. — *Qibbûs* y, sobre todo, *s'gôl*, que incluso aparece *plene scriptum* (׳ָ), se consideran alguna vez vocales **largas**.

5. — En cuanto a la **colocación** de las vocales,

- ▶ El *qāmeṣ* final se escribe alguna vez dentro de su consonante: ף, ץ.
- ▶ el *pataḥ furtivum* (v.i. 6), aunque debajo de la consonante final, ligeramente a la derecha: ןֿׁ, *rûʿh* «viento»;
- ▶ el *hōlem*, cuando sigue **final**, se coloca alguna vez sobre el trazo superior derecho del **ס**: סֹבֹ, *yābōʿ* «entrará».

El *hōlem* se indica a menudo con el **punto diacrítico** de ם y ם. Como toda consonante debe llevar su vocal (o su *s'wâ*, cf. § 3), dicho punto diacrítico indicará *además* la vocal *o*, siempre que vaya inmediatamente precedido de una consonante (sin otra vocal): מֹשֶׁה, *Mōšeh* «Moisés»; סֹנֶה, *śōnēʿ* «el que odia».

6. — Las vocales **se pronuncian después** de su respectiva consonante; excepto el *pataḥ furtivum*, que se anticipa para facilitar la pronunciación de algunas guturales *finales*: ןֿׁ, *yārēʿh* (no *yārēḥa*) «luna».

7. — El signo ך representa **dos sonidos**, *a* y *o* (cf. § 7):

en sílaba *tónica o abierta*, es *qāmeṣ* (= *ā* < **ă*);
 en sílaba *átona y cerrada*, es *qāmeṣ ḥātûf* (= *o* < **û*).

El signo ך es también *q āmeṣ ḥātûf* (= *o*),

- ▶ si va seguido de *qāmeṣ ḥātûf*: םׁ, *po'olkā* «tu obra»;
- ▶ en la primera consonante de םׁׁ (qodāšim «santidades») y םׁׁׁ (šorāšim «raíces»).

8. — Los signos ׁ y ׂ son:

vocales, si los precede *consonante* (קֹל, *qôl* «voz»; קֹם, *qûm* «levantarse»);

consonantes

(*wō* y *ww*), si los precede *vocal* (עֹון, *ʿāwōn* «culpa»; צֹנה, *siwwāh* [cf. § 4, 1b] «ordenó»).

Ejercicios

1) Transcribir al español:

אָב	אִישׁ
אָרָם	אָכַל
אָח	אָמַר
אָחֵר	בּוֹא
אָחֵר	דָּרַךְ

2) Buscar las diez palabras en el Vocabulario y aprender su significado.

Puede ser útil dedicar una ficha a cada palabra, para ir anotando alrededor (a medida que se vayan conociendo) sinónimos y antónimos, otras voces fonéticamente similares o del mismo campo semántico, etc. Por ejemplo,

אָח	hermano	אָבֵר	pereció
אָם	madre	אָבָה	accedió
בֶּן	hijo	אִישׁ	hombre, marido
בַּת	hija	בָּעַל	señor, marido
מִשְׁפָּחָה	familia	יָלַד	engendró

אָב 'āb
padre

4. — El *šwâ* móvil y el *šwâ* compuesto son **semivocales**.

Las consonantes *guturales* desprovistas de vocal **prefieren** el *šwâ* compuesto.

Ejercicios

1) Leer en voz alta:

dābār	mūt	māwet	g'dalyāh	gādōl	behārīm	bānīm	'el	'ében	'ābī
דָּבָר	מוֹת	מָוֶת	גְּדֻלָּהּ	גָּדוֹל	בְּהָרִים	בָּנִים	אֵל	אֶבֶן	אָבִי
tēlek	ya' "seh	šōbnāh	tiqwāh	pāqad	hī'	š'fōt	zéra'	zōkēr	
תֵּלֵךְ	יַעֲשֶׂה	שֹׁבְנָה	תִּקְוָה	פָּקַד	הִיא	שָׁפֹט	זֶרַע	זֹכֵר	
šulhān	'āwen	'āyīn	sōbē'	mizbē'h	rah'mīm	h'môr	'met	'nī	
שֻׁלְחָן	אָוֶן	עֵינַיִן	שׁוֹבַע	מִזְבֵּחַ	רַחֲמִים	חֲמוֹר	מֵת	עֲנִי	

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

אֲדָנִי	אֲרִיז	הֶלֶךְ	יָצָא
אֱלֹהִים	בֵּין	יָרַע	יָשַׁב
אֲנוּשׁ	הִיא	יָלַד	לָקַח

► Sal 119,19:

bā'āreš	'ānōkī	gēr
בְּאֶרֶץ	אֲנֹכִי	גֵר
en-la-tierra	yo	forastero

§ 4. — *DĀGĒŠ* y *MAPPÎQ*

1. — El *dāgēš* es un punto dentro de la consonante (בּ); se divide en *suave* y *fuerte*.

- a) El *dāgēš* *suave* (que llevan sólo las *b'gadh'fat*, cf. § 1, 4) indica sonido **explosivo**: פֶּה, *peh* (no *feh*) «boca».
- b) El *dāgēš* *fuerte* (que puede aparecer en cualquier consonante, menos en las guturales) **duplica** además la consonante: מַתָּן, *mattān* «don»; לִמּוּד, *limmūd* «discípulo».

2. — El *dāgēš* de las *b'gadh'fat* puede ser **suave** y **fuerte**; es:

suave, si no precede inmediatamente sonido vocálico:
מִדְבָּר, *midbār* «desierto»;

fuerte, si precede inmediatamente sonido vocálico: גִּבּוֹר, *gibbôr* «fuerte» (en ג *suave*, en בּ *fuerte*).

La *b'gadh'fat* **no** lleva *dāgēš* suave, si va inmediatamente precedida de sonido vocálico: סָפַר *sāfar* «contó»; שָׂרֵי פָרֶעַה *šārê far'ôh* «los ministros del Faraón».

3. — El *dāgēš* **no** aparece jamás en las *guturales* (cf. § 1, 5); muy rara vez aparece en la מֶרֶת (רַ, *morrat* «amargura», Prov 14,10).

Se omite también:

- en algunas consonantes *finales* que resultan de *asimilación* (cf. § 8, 3): עַם, *'am* «pueblo» (de la raíz עָמַם; cf. § 19, 4b);
- a veces, en las consonantes duplicadas que sólo tienen *semivocal*: וַיְהִי, *way'hî* (en vez de וַיְהִי, *way'hî*) «sucedió».

Algunos suponen en tales casos duplicación *virtual* o *implícita*.

4. — El *mappîq* tiene la misma forma del *dāgēš*; lo lleva la ה final consonántica (no *mater lectionis*) que debe ser **pronunciada**: סוּסָה («el caballo de ella») suena *susáj*; en cambio, סוּסָה («yegua») suena *susá*.

Ejercicios

- 1) וַיְהִי בִימֵי שָׁפֶט הַשָּׁפֹּטִים וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה לָגוֹר בְּשָׂדֵי מֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:
- a) Transcribir este primer versículo de Rut y leerlo en voz alta varias veces.
- b) Distinguir los *š'wās quiescentes* de los *móviles*.
- c) Distinguir los *dāgēs* suaves de los *fuertes*.
- d) ¿Cómo se lee בָּנָיו? (cf. § 3, 1).
- 2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

בֵּית	מוֹת
בֶּן	נָשָׂא
דָּבָר	נָתַן
דָּבָר	עָבַר
הָר	עָלָה

► Gen 1,1:

<i>hā'āreš</i>	<i>w'ēt</i>	<i>haššāmáyim</i>	<i>'ēt</i>	<i>*lōhīm</i>	<i>bārā'</i>	<i>b'rē'sīt</i>
וְאֶת הָאָרֶץ:		הַשָּׁמַיִם	אֶת	אֱלֹהִים	בָּרָא	בְּרֵאשִׁית
la-tierra.	a-y	los-cielos	a	Dios	creó	En-el-principio

§ 5. — ACENTOS

1. — Todas las palabras tienen un acento **tónico principal**; las más largas pueden tener además acento(s) **secundario(s)**.

El acento *suele* estar en la **última** sílaba (*mil^era'* «abajo»), aunque a menudo recae en la **penúltima** (*mil^e'el* «arriba»); antes, nunca.

2. — Los acentos **gráficos**, que aparecen tanto *sobre* las consonantes como *debajo* de ellas (cf. paradigma XVII), **marcan** la sílaba tónica y **regulan** el canto o la lectura.

3. — Los acentos se dividen en:

disyuntivos (o *domini*), que *separan* las palabras entre sí, indicando las partes de la oración;

conjuntivos (o *servi*), que *unen* por el contrario las palabras, indicando su estrecha relación.

4. — He aquí algunos de los acentos más frecuentes:

sillûq (), *bajo* la sílaba tónica de la última voz del versículo, va seguido por el **sôf pāsûq** (:) que se pone *a la izquierda* de la última letra del versículo:
Equivalen a nuestro **punto**. ךָבִּרְ

'atnāh (^), que *divide* el versículo en dos partes, se escribe *bajo* la última sílaba tónica de la primera parte del versículo:
Equivale a **punto, coma o punto y coma**. ךָבִּרְ

zāqēf gādôl (°) y **zāqēf qātôn** (°), que *subdividen* las dos partes del versículo (como *r^ebi^a'* [°] y otros), se escriben *sobre* la última sílaba tónica de un inciso o parte de la oración:
Pueden equivaler a nuestra **coma**. ךָבִּרְ

mûnah () y **mêr^ekā'** (.), *bajo* la sílaba tónica, *unen* la palabra a la siguiente ligando su lectura: ךָבִּרְ

Ejercicios

- 1) וַיָּמָוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׂאֵר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָרְיָהּ וּמֵאִישָׁהּ:
- Transcribir el versículo (Rut 1,5) y leerlo en voz alta alguna vez.
 - ¿De qué especie son los *š'wās* y los *dāgēš* de las dos frases bíblicas citadas en esta página?
 - Identificar los acentos de ambas (cf. § 5, 4).
 - ¿Cómo se lee וּמֵאִישָׁהּ? (cf. § 4, 4).
- 2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

חִי	עָמַד
טוֹב	עָשָׂה
יָרַד	צָוָה
יוֹם	קוּם
כָּתַן	קָרָא

- Gen 1,5a: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וּלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה
 noche. llamó y-a-la-tiniebla día a-la-luz Dios Y-llamó

§ 6. — MAQQĒF, MÉTEG, Q^eRÊ - K^eTĪB

1. — Cuando dos o más palabras van unidas por el *maqqēf* (ֿ), solamente **la última** tiene el acento tónico principal: בֶּן־אָדָם, *ben-'ādām* «hijo de Adán»; אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ, *'et-kol-'^ašer-lô* «a todo cuanto tenía él».

2. — El *méteg* (ֿ), bajo la consonante y a la izquierda de la vocal por lo común, no sólo marca el **acento secundario** de una voz, sino que indica generalmente el **final de sílaba**: יִרְאֵי, *yī-r'û* «temerán» (cf. יִרְאֵי, *yir-'û* «verán»).

3. — *Q^erê* («leído») y *k^etīb* («escrito») son dos participios arameos. Cuando los Masoretas creyeron encontrar algún error en el texto transmitido,

- ▶ pusieron sobre la errata un circulillo (o un asterisco),
- ▶ y al margen, las *consonantes* de la palabra corregida (*q^erê*, lo que debía ser leído).
- ▶ A las consonantes del texto (*k^etīb*, lo escrito) les añadieron sin embargo las *vocales* correspondientes al *q^erê*:

En Rut 3,3, por ej., encontramos יִרְדָּתִי; y al margen, וִירְדָּתִי. Es decir, las consonantes del margen y las vocales del texto recomiendan leer וִירְדָּתִי, *w^eyārādt^e* (forma normal de la 2ª pers. fem. del pf.) «y baja», en lugar del arcaico יִרְדָּתִי, *w^eyārādtī*.

Las correcciones más frecuentes no llevan circulillo ni nota marginal; quedan indicadas *exclusivamente por las vocales del texto*. En tales casos se habla de *q^erê perpetuum*: הִיא, por ej., ordena leer הִיא, *hī'* «ella» (en vez de *hū'* «él»).

El nombre **propio** de Dios, יְהוָה, no fuera a ser pronunciado, lleva las vocales de אֲדֹנָי (**dōnāy* «Señor»): יְהוָה; pero si va precedido de אֲדֹנָי, toma las de אֱלֹהִים (**lōhīm* «Dios»): אֲדֹנָי יְהוָה (aunque la י tiene *šwâ* simple en ambos casos, en lugar de los *hātēf* del א). יְהוָה léese pues **dōnāy*; y אֲדֹנָי יְהוָה, **dōnāy *lōhīm*. Las ediciones modernas del AT traen respectivamente יְהוָה y יְהוָה (o יְהוָה); es decir, que omiten el *hōlem*. יְהוָה, según la antiquísima transcripción griega Ἰαβέ, sonaba originalmente *Yavé*.

Ejercicios

- 1) Transcribir y leer en voz alta Isaías 1,1:

חֲזֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּן אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם
בִּימֵי עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אָחִיו יִחְזַקְיָהוּ מֶלֶכִּי יְהוּדָה:

- 2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

כָּל	רָאָה
לֵב	שִׁים
מָאָה	שׁוּב
מָיִם	שָׁלַח
מֶלֶךְ	שָׁמַע

- Sal 23,1:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֵעִי לֹא אֶחְסָר:
careceré. no mi-pastor: El Señor, de-David. Salmo

CAPÍTULO II. — FENÓMENOS FONÉTICOS

§ 7. — SÍLABAS

1. — La sílaba hebrea comienza por **consonante** (aunque ך [$\text{< } \text{ך}$] puede empezar palabra, cf. § 11).

2. — Las sílabas son:

abiertas,	si terminan en <i>vocal</i> (o <i>mater lectionis</i>): לֵוִי, <i>lē-wî</i> «Leví»; מָצָא, <i>mā-šā'</i> «encontró»;
cerradas,	si terminan en <i>consonante</i> con <i>š^ewâ quiescente</i> (explícito o implícito: מִדְבָּר, <i>mid-bār</i> «desierto»), o en <i>consonante duplicada</i> (como la primera de קָטַל, <i>qit-tēl</i> «asesinó»). Éstas últimas se llaman agudas .

3. — Las sílabas *abiertas* y las *cerradas tónicas* suelen llevar vocal **larga**: דָּבָר, *dā-bār*.

En el verbo, la sílaba *cerrada tónica* puede llevar vocal **breve**: קָטַל, *qā-tál* «mató»; קָטַלְתִּי, *qā-tál-tî* «maté».

4. — Las sílabas *cerradas átonas* llevan siempre vocal **breve** (como la primera y la última de וַיָּקָם, *way-yā-qom* «y se levantó»).

5. — La consonante con *semivocal* (*š^ewâ móvil* o *hātēf*, cf. § 3, 4) es considerada por algunos **semisílaba**: כֵּלִי, *k^e-lî* «objeto».

Según otros, pertenece:

► a la sílaba siguiente,	si <i>abre</i> sílaba: חֲמֹר, <i>h^a-môr</i> (una sola sílaba) «asno», קָטַלָּה, <i>qā-ṭ^elāh</i> «mató ella»;
► a la anterior,	si <i>cierra</i> sílaba: אֶהְרֹן, <i>'ah^a-rôn</i> «Aarón»; y en <i>final</i> de palabra: נֶרְדִּי, <i>nērd^e</i> (una sola sílaba) «nardo».

Ejercicios

- 1) Distinguir *qāmeš* de *qāmeš hātûf* (cf. § 2, 7):

קָטְלָה וַיָּמָת שְׁמֵרָתִי חֲכָמָה קָרָקֵר אָמַר-נָא כָּל-הָאָרֶץ אֲזִנִּי
לַיְלָה נַעֲמִי עֲרָפָה וַתָּקָם וַתָּשָׁב יִצְאָה עֲרָמָה גָּדְלוּ חֲקָכָם

- 2) Transcribir Is 1,2s, dividiendo con un guión las sílabas, y leer varias veces en voz alta los versículos:

2 שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי יְהוָה דִּבֶּר
בָּנִים וְגִלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי וְהֵם פָּשְׁעוּ כִּי:
3 יָדַע שׁוֹר קִנְהוֹ וְחֲמֹר אִבּוֹס בְּעֻלּוֹ
יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנֵן:

- 3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

נֶפֶשׁ

אָהַב

עֶבֶר

אָסַף

עֵין

בָּנָה

עִיר

בִּקֵּשׁ

עַם

בִּרְךְ

- Sal 123,1: אֱלֹהִים נִשְׁאַחֵי אֶת-עֵינַי הַיֹּשֵׁבִי בַשָּׁמַיִם:
en el cielo! ¡oh habitante a-mis-ojos, levanto Hacia-ti

§ 8. — CAMBIOS CONSONÁNTICOS

1. — **Elisión:** Algunas consonantes de la voz hebrea —sobre todo נ י ו ה א— *desaparecen* alguna vez, tanto a principio de palabra (**aféresis**), como al medio (**síncopa**) o al final (**apócope**):

- a) La **aféresis** es muy frecuente en los verbos que comienzan por ו, י, o נ (y en לָקַח, *lāqah* «tomó»): דָּע, *da'* «conoce» (ipv. de יָדַע, *yāda'* «conoció»; cf. §§ 40-42).
- b) La **síncopa** de ו y י es ordinaria en los verbos ע"ו y ע"י: קָם, *qām* «se levantó» (pf. de קָם, *qûm* «levantarse»; cf. § 43). Es común asimismo la síncopa del ה del artículo tras una preposición (cf. § 10, 4).
- c) También es regular la **apócope** de ה en formas verbales y nominales: יָגֵל, *yígel* (< יִגְלֶה, *yigleh*) «revelará»; לְמַעַן, *l'má'an* (< לְמַעַנֶה, *l'ma'āneh*) «a causa de».

2. — **Metátesis:** Para evitar los sonidos *ts*, *tš*, *tš*, el ה de la preformativa *Hitpa'el* (cf. § 34) *se pospone* a la primera radical sibilante: הִשְׁתַּמֵּר, *hištammēr* (en vez de *hitsammēr*, que sería el *Hitpa'el* «normal» de שָׁמַר) «se guardó».

3. — **Asimilación:** Algunas consonantes —la נ sobre todo— *se funden* a veces con la letra siguiente. Esta letra,

- si admite el *dāgēš*, se duplica (יִתֵּן, *yittēn* [< יִנְתֵּן, *yintēn*] «dará»);
 si no lo admite, abre la sílaba anterior, cuya vocal se prolonga (מִן־אִישׁ, *mīn-ʾiš* [< מֵאִישׁ, *mēʾiš*] «de hombre»).

También ה ל y ת *se asimilan* a la siguiente alguna vez:

- מָה, *mazzeḥ* (< מַה־זֶּה, *mah-zeh*) «¿qué [es] esto?»;
 יִקַּח, *yiqqah* (< יִלְקַח, *yilqah*), «tomará»;
 מִדְּבַר, *middabbēr* (< מִתְּדַבֵּר, *mitdabbēr*) «el que habla».

Ejercicios

1)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם:
דַּבְּרוּ עַל-לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ
כִּי מָלְאָה צָבָאָה כִּי נִרְצָה עֹנָה
כִּי לָקַחָהּ מִיַּד יְהוָה כַּפָּלִים בְּכָל-חַטָּאתֶיהָ:

- Transcribir este inicio del «Libro de la Consolación de Israel» (Is 40,1s), separando con un guión las sílabas:
- Distinguir los *šwâs quiescentes* de los *móviles*, los *dāgēs suaves* de los *fuertes*; identificar los acentos.
- Leer en voz alta alguna vez ambos versículos.

- Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

זָכַר	פָּנִים
חָזַק	קוֹל
חָטָא	קָדַשׁ
חָיָה	רֹאשׁ
יָכַל	שָׁבַע

- Sal 8,4:

tus dedos; obra-de tus-cielos, Cuando-miro
כִּי-אֲרָאָה שָׁמַיִךְ מַעֲשֵׂי
יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כִּוֵּנְתָהּ:
formaste. que y-estrellas luna

§ 9. — CAMBIOS VOCÁLICOS

1. — Las vocales de la palabra hebrea **cambian frecuentemente**, cuando —en el curso de la declinación y la conjugación— se altera la naturaleza de las sílabas.

Sin embargo, las vocales largas por *naturaleza* (cf. § 2, 3) y las vocales breves de las sílabas *agudas* (cf. § 7, 2) son por lo común **inmutables**.

2. — Cuando la sílaba cerrada *queda abierta* —o en la pausa que producen los principales acentos disyuntivos— la vocal breve **se alarga**:

pataḥ se hace *qāmeṣ*;
ḥîreq qatôn (breve) se hace *ṣērê* (nunca *ḥîreq gadôl* o largo);
qāmeṣ ḥātûf y *qibbûṣ* se hacen *ḥôlem* (nunca *qāmeṣ* o *ṣûreq*):

עַל ('al «sobre»); sufijado: עָלַי, 'ā-lay «sobre mí».

מַיִם (mâyîm «agua»); en pausa: מַיִם, mâyîm.

מִן-אִישׁ (min-îš); elidida la נ: מֵ-אִישׁ, mē-îš «de hombre».

עֲזִי ('uzzî «mi fuerza»); con acento: עֹז ('ōz, «fuerza»).

3. — Cuando la sílaba cerrada tónica *pierde el acento*, la vocal larga **se abrevia**:

qāmeṣ se hace *pataḥ*;

ṣērê se hace *s'gôl* o (en sílaba aguda, sobre todo) *ḥîreq*;

ḥôlem se hace *qāmeṣ ḥātûf* o (en sílaba aguda, sobre todo)

/qibbûṣ:

יָד (yād «mano»); sin acento tónico: יַד, yad «la mano de».

אֵת ('ēt «a»); sin acento tónico: אֶת, 'et.

אֵם ('ēm madre»); sufijado: אִמִּי, 'immî «madre mía».

כֹּל (kōl «totalidad»); sin acento tónico: כָּל, kol «totalidad de».

חֹק (ḥōq «mandato»); plural: חֻקִּים, ḥuqqîm «mandatos».

4. — A veces **se atenúan** algunas vocales breves cambiándose por otras *más cerradas*:

pataḥ se hace *s'gôl*, sobre todo ante *gutural* con *qāmeṣ*;
pataḥ se hace *hîreq*, sobre todo en sílaba *aguda*;
s'gôl se hace *hîreq*:

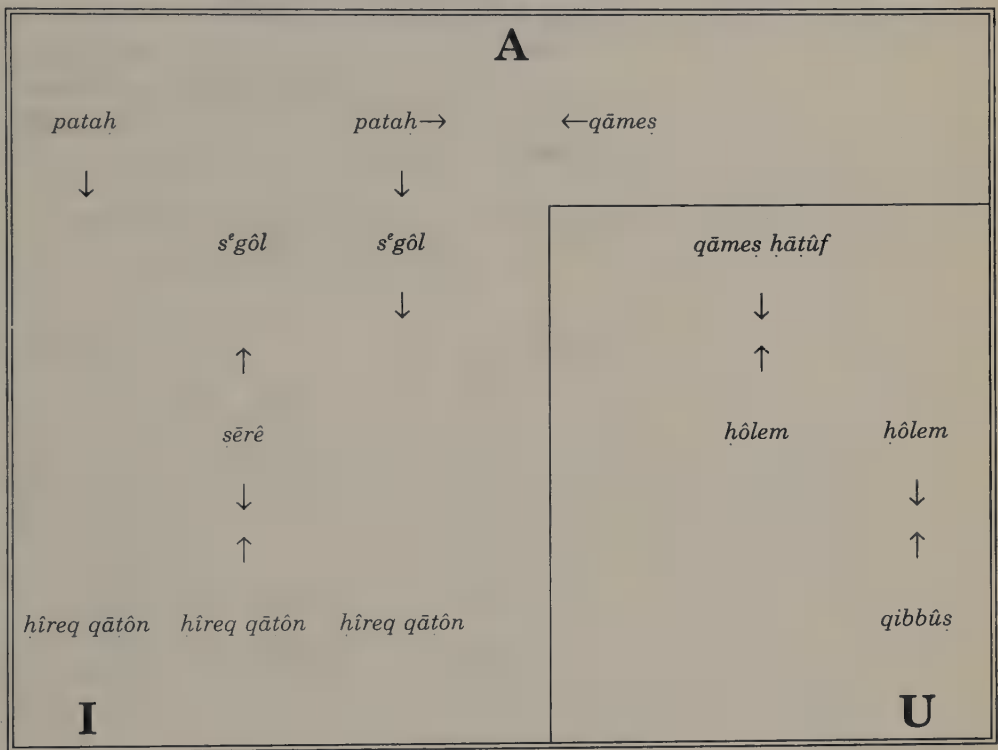
/de él».

אָחִים (*ahîm* «hermanos»); sufijado: אָחָיו, *'ehāw* «los hermanos

בַּת (*bat* «hija»); sufijado: בָּתִּי, *bittî* «hija mía».

צֶדֶק (*sedeq* «justicia»); sufijado: צִדְקוֹ, *sidqô* «la justicia de él».

5. — He aquí, en sinópsis, los **cambios más frecuentes**. Nótese que no existe intercambio entre la clase *u* y las clases *a*, *i*:

6. — Las vocales **se eliden** a veces, quedando reducidas a *šwâ* o *ḥātēf*:

a) *Qāmeṣ* y *sērê* se eliden en posición *antepretónica*:

דָּבָר (*dābār* «palabra»); pl.: דְּבָרִים, *d'ebārîm* «palabras»;

עֵנָב (*'ēnāb* «uva»); pl.: עֲנָבִים, *'anābîm* «uvas».

- b) El *šērê* se elide aun en posición *pretónica*, si la vocal antepretónica es inmutable:
 שׁוֹפֵט (*šôfêṭ* «juez»); pl.: שׁוֹפְטִים *šôfṭîm* «jueces».
- c) En la conjugación, la vocal de la radical segunda se elide en sílaba abierta: קָטַל (*qāṭal* «mató él») → קָטְלָה (*qāṭlāh* «mató ella»; en pausa, קָטַלָּה, *qāṭālāh*).

7. — Las semivocales por el contrario pueden **convertirse en vocales**:

El *š'wâ* móvil, ante

- ▶ *š'wâ*, se hace *hîreq*: לְבָרִית (< לְבָרִית >), *librît* «para el pacto».
- ▶ *sílaba acentuada*, se convierte a menudo en *qāmeš*: וְכֶסֶף (< וְכֶסֶף >), *wākésef* «y plata».
- ▶ *hātēf*, se convierte en la vocal del *hātēf*: בְּאֶמֶת (< בְּאֶמֶת >), *be^hmet* «en verdad».

El *hātēf*, ante *š'wâ*, se convierte en la vocal del *hātēf*: יַעֲמְדוּ (< יַעֲמְדוּ >), *ya'am^edû* «permanecerán».

Ejercicios

- 1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria las palabras siguientes:

יָסַף	יָרַד	הוֹשִׁיעַ (ישע)	שָׁנָה	אָרוֹן
יָרָא	יָרַשׁ	שָׁם	שְׁנִים	אֶהָל

- ▶ Sal 116,16:

לְמוֹסְרִי:	פָּתַחְתָּ	בֶּן-אֲמָתְךָ	אֲנִי-עֶבְדְּךָ
mis-cadenas.	rompiste	hijo de-tu-sierva	Yo-tu-siervo

II PARTE

PARTES DE LA ORACIÓN

CAPÍTULO III. — PREFIJOS Y PRONOMBRES

§ 10. — EL ARTÍCULO Y EL ה INTERROGATIVO

1. — **El artículo** hebreo —que carece de género y número— es un *prefijo* del nombre; su **forma ordinaria** es un ה *que tiende a duplicar* la consonante que le sigue: הַדָּבָר, *haddābār* «la palabra»; הַסּוּסִים, *hassûsîm* «los caballos».

2. — Ante gutural o ה —que no admiten *dāgēš*— presenta el artículo **diversas vocales** (cf. 6).

3. — אֲרוֹן «arca», אֶרֶץ «tierra», הָר «monte», חַג «fiesta», עַם «pueblo» y פֶּר «novillo», *si llevan artículo, cambian* su primera vocal por *qāmes*: הָאֲרוֹן, הָחַג, etc.

4. — La ה del artículo **se sincopa** a menudo (cf. § 8, 1b) *detrás de las preposiciones inseparables* (cf. § 11), que toman la vocal de aquel: לְמֶלֶךְ (< לְהַמֶּלֶךְ) «para el rey»; בְּאֶרֶץ (< בְּהָאֶרֶץ) «en la tierra».

5. — **El ה interrogativo** aparece asimismo *prefijo* a la primera voz de la frase; su **forma ordinaria** es הֲ: הֲלֹא «¿acaso no?».

6. — También el ה interrogativo presenta diversas **vocalizaciones** que coinciden en parte con las del artículo; véanse en el cuadro siguiente:

ordinaria	ante			
	(ע) ר א	ח ה	ע ¹ ה ח ה	š'wâ / hātēf
ה () הסוס el caballo	ה הַעֲבָד el siervo	ה הַחֹשֶׁךְ la oscuridad	ה הַהָרִים los montes	ordinaria

ordinaria	ante		
	gutural	gutural con ׀	š'wâ / hātēf
ה הלא ¿acaso no?	ה האֵלֶּךְ ¿acaso iré?	ה האֲנֹכִי ¿acaso yo?	ה הַבְּרָכָה ¿una bendición?

¹ Aunque ante ה and ע *acentuados* el artículo es ה: הָהָר «el monte», הָעָם «el pueblo».

Ejercicios

- Identificar artículo y ה interrogativo: וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאֱשֶׁה:
וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם:
אָמַר הַפַּלְשְׁתִּי אֶל־דָּוִד הַכֶּלֶב אֲנֹכִי:
- Traducir al hebreo: *el padre, el hombre, el hermano, la tierra, la casa, el hijo, la palabra, el monte, la mano, el día, el corazón, las aguas, la ciudad, el alma, la fuente, el pueblo, la cabeza.*
- Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

כּוֹן	כָּרַת	מָלֵא	אַרְבַּעַה	בְּהֶמָה
כָּלָה	כָּתַב	אֶלֶף	אִשָּׁה	בֵּת

§ 11. — ו COPULATIVO Y OTROS PREFIJOS

1. — **El ו copulativo («y»)** y **las preposiciones ב («en, con»), כ («como»)** y ל («a, de, para») aparecen siempre como *prefijos*. He aquí sus diversas **vocalizaciones**:

ordinaria	ante				
	š'wā móvil	sílaba tónica	hātēf ¹	י	labial (פ מ ב)
ו יְדוּד y David	ו וְשִׁלְמוֹן y Salomón	ו וְכֶסֶף y plata	ו ו ו וְאִמֵּר y di	ו וַיְהוּדָה y Judá	ו וּמֶלֶךְ y rey
ל כ ב בְּעִיר en ciudad	ב בְּסוֹדוֹמָה en Sodoma	ל לְזֹאת para esto	כ כ כ כְּאֵרִי como león	ב בִּיהוּדָה en Judá	ordinaria

¹ Ante *hātēf*, tanto el ו copulativo como las preposiciones toman la vocal del *hātēf*.

2. — **La preposición מן («de, desde»)**, unida a veces por el *maqquf* a la palabra siguiente (מִן-הָאָרֶץ «de la tierra»), otras muchas se convierte en *prefijo*. En tal caso, el ך de la preposición, o bien

- **se asimila:** מִבַּיִת (< מִנְּבִיט) «de casa» (cf. § 8, 3); o bien
- **se elide** —ante guturales (o ר) — y el *hîreq*, en sílaba abierta, *se prolonga* casi siempre: מֵאָדָם (< מִנְּאָדָם) «de Adán»; מִחוּץ (< מִנְּחוּץ) «de fuera».

Cuando sigue י, éste no se duplica (cf. § 4, 3) sino *quiescit*: מִיְּהוּדָה «de Judá». Como el nombre divino יְהוָה se pronunciaba אֲדֹנֵי (Cf. § 6, 3), «de Yavé» se escribe מִיְּהוָה (como si מן se prefijara a אֲדֹנֵי: מֵאֲדֹנֵי).

3. — **El prefijo ך** —muy raramente ך, ך, ך— «que» (pronombre y conjunción) *tiende a duplicar* la letra siguiente: עַד שֶׁקָּמַחַת «hasta que surgiste»; שְׁאֵנִי «que yo».

Ejercicios

1) Traducir:

אָרם, האָרם, כאָרם, לאָרם, מן־אָרם
 כְּהָאָרם כְּאָרם, לְהָאָרם לְאָרם, מן־הָאָרם מֵאָרם
 יְהוָה, לִיהוָה (cf. § 6, 3) — לאֲדָנִי, מִיְהוָה
 עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֵשֶׁה מן־הָאָרם:

2) Componer en hebreo:

*El varón y la mujer; el padre y el hijo.
 David y Salomón; Israel y Judá.
 Dios (está) en la tierra y en el cielo.
 Grande (es) el Señor en toda la tierra.
 Tomó el siervo agua de la fuente.*

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

מָלֵךְ	הַגִּיר (גִּיר)	הַכָּה (נִכְה)	גִּוִּי	זָהָב
מִצָּא	נָטָה	נָדוּל	דָּם	חָרָשׁ

► Sal 148,1a:

הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מן־הַשָּׁמַיִם
 desde-los-cielos! al-Señor ¡Alabad

§ 12. — PRONOMBRE PERSONAL
(Paradigma I)

1. — El pronombre personal tiene **dos formas**:

a) una **separada**, indeclinable, que expresa el **nominativo**:

singular		persona	plural
yo	אֲנִי o אֲנֹכִי	1ª com.	אֲנַחְנוּ o נַחְנוּ, -as
tú	אַתָּה	2ª mas.	אַתֶּם
tú	אַתְּ	2ª fem.	אַתְּנָה o *אַתֶּן
él	הוא	3ª mas.	הֵם o הֵמָּה
ella	היא	3ª fem.	הֵנָּה

* También existe la forma variante אַתָּה

b) otra **sufijada**, que expresa los **casos oblicuos**:

acusativo,	con el <i>verbo</i> :	שְׂכַחְנִי «olvidóme»;
genitivo,	con el <i>nombre</i> :	אָבִי «padre de mí»;
dativo,	con la <i>prep.</i> ל:	לָהֶם «para ellos»;
ablativo (y acusativo),	con otras <i>prep.</i> :	בּוֹ «en él», עָלַי «sobre mí», אִתּוֹ «a él».

2. — Los **sufijos pronominales** del *nombre* (cf. § 17) y del *verbo* (cf. § 38) son **iguales**, a excepción del sufijo de 1ª sg. (También la *preposición* puede recibir sufijos, idénticos a los del nombre —cf. § 22).

Véanse en el esquema siguiente:

pers.	verbo		nombre	
sg. 1 ^a c.	a mí	נִי	de mí (mío, mía)	י
2 ^a m.	a ti	ךָ	de ti (tuyo/a)	ךָ
f.	a ti	ךְ	de ti (tuyo/a)	ךְ
3 ^a m.	a él	וְהוּא	de él (suyo/a)	וְהוּא
f.	a ella	וְהִיא	de ella (suyo/a)	וְהִיא, וְהִיא
pl. 1 ^a c.	a nosotros	נָנוּ	de nosotros/as (nuestro/a)	נָנוּ
2 ^a m.	a vosotros	כֶּם	de vosotros (vuestro/a)	כֶּם
f.	a vosotras	כֶּן	de vosotras (vuestro/a)	כֶּן
3 ^a m.	a ellos	הֵם (הֵם)	de ellos (suyo/a)	הֵם, הֵם
f.	a ellas	הֵן (הֵן)	de ellas (suyo/a)	הֵן, הֵן

Cf. otras formas del sufijo pronominal en Paradigma I.

Los sufijos **verbales** de 3^a pl. presentan casi exclusivamente la forma abreviada: הֵם, הֵן.

3. — Los sufijos כֶּם, כֶּן, הֵם y הֵן (2^a y 3^a pers. pl.) se llaman **graves** porque *llevan el acento*; los restantes sufijos son **leves**.

§ 13. — PRONOMBRES DEMOSTRATIVO Y RELATIVO

1. — El pronombre **demostrativo** es de suyo **זֶה, זאת, אֵלֶּה**. Para indicar el objeto *lejano*, se utilizan *las 3as pers.* del pronombre **personal**:

objeto			
cercano			lejano
<i>este</i> (raramente <i>esto</i>)	זֶה	Sg. mas.	<i>aquel</i> (raram. <i>aquello</i>) הוּא
<i>esta, esto</i>	זֹאת (זֶה)	fem.	<i>aquella, aquello</i> הִיא
<i>estos</i>	אֵלֶּה (אֵל)	Pl. mas.	<i>aquellos</i> הֵם, הֵנָּה
<i>estas</i>		fem.	<i>aquellas</i> הֵנָּה

2. — También el **artículo** puede tener valor demostrativo: הַיּוֹם «*este día*» (= «*hoy*»); אִתָּהּ הָאִישׁ «*tú (eres) ese hombre*».

3. — La forma poética זוּ indica objetos de **cualquier género y número**: שְׁתֵּי־זוּ «*estas dos cosas*»; הַדּוֹר זוּ «*esta generación*».

4. — Los pronombres **relativos** —indeclinables, sin género ni número— son אֲשֶׁר «(lo) *que, quien/~es*» y el prefijo שֶׁ, que tiende a duplicar la letra siguiente (cf. § 11, 3):

הָעָם אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם «*el pueblo que (está) en Egipto*»;
הָעֵמֶל שֶׁיַּעֲמֹל «*el trabajo que él hace con trabajo*».

El relativo *puede omitirse*: בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם «*en una tierra (que) no (es) de ellos*».

5. — Los **casos oblicuos** del relativo se expresan por medio de *sufijos personales*, que se añaden a *otros* elementos de la frase, no al relativo:

נֹחַי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ «*un pueblo que no entenderás la lengua de él*» (= «*cuya lengua...*»);
הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ כֶּסֶף «*el hombre que di a él dinero*» (= «*el hombre al que di dinero*»).

§ 14. — PRONOMBRES INTERROGATIVO E INDEFINIDO

1. — Los pronombres **interrogativos** —válidos también para cualquier género y número— son:

מִי «¿quién?», «¿quiénes?» (rara vez referido a cosas), y
מָה «¿qué?», «¿qué cosas?».

מָה, ante ▪ ר, א y , mantiene su vocal (מָה רָאוּ «¿qué han visto?»);
 ▪ ע, ח, ה, , aparece con frecuencia מָה עָשִׂיתָ (מָה «¿qué hiciste?»);
 ▪ resto, → o bien resulta מָה (generalmente מָה) con *dāgēš*
 fuerte en la siguiente (מָה זֶה «¿qué [es] esto?»),
 → o bien resulta מַ prefixo por asimilación de ה: מֶה: (<
 מֶה זֶה «¿qué [es] esto?» —cf. § 8, 3).

2. — Los pronombres **indefinidos** tienen la **misma forma** de los interrogativos: מִי לִיהוָה אֵלֵי «Quienquiera (sea) del Señor, a mí!».

A menudo se les añade מִי אֲשֶׁר: «quienquiera que».

Ejercicios

1) Analizar y traducir:

אֵתָה הָאֱלֹהִים וְאֶנְחֵנוּ עִמָּךְ:
זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה:
מִי אַתָּה אֲנֹכִי רוּת:
מִי יִלְד-לִי אֶת-אֵלֶּה:

2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

נָפַל	סוּר	עָנָה	חָרַב	כָּלִי
הִצִּיל (נצל)	עָבַד	חֲמֹשֶׁה	יָם	כֶּסֶף

CAPÍTULO IV. — EL NOMBRE

§ 15. — EN GENERAL

1. — Los nombres hebreos —**bisílabos** y **trilíteros**, por lo común— proceden frecuentemente **de raíces verbales**.

Se **forman** de varios modos; principalmente, por medio de:

- a) *nuevas vocales*: קָדַשׁ «santidad» (< קָדַשׁ «ser santo»);
- b) *preformativas*: מִזְבֵּחַ «altar» (< זָבַח «sacrificar»);
- c) *afectivas*: עֲבָדוּת «esclavitud» (< עָבַד «servir»).

2. — Los substantivos son de **dos géneros**: *masculino* y *femenino* (no existe el neutro); y aparecen en **tres números**: *singular*, *plural* y *dual*. He aquí sus **desinencias**:

	singular	plural	dual
masc.	— סוס caballo	ים סוסים (יָ . יֵ) caballos	ים סוסִים dos caballos
fem.	הָ (ת) סוּסָה yegua	ות סוסות yeguas	תִּים סוסִתִּים dos yeguas

- Mientras que el masculino singular no tiene desinencia propia, el femenino singular suele terminar en הָ (o en ת).
- La desinencia pl. יָ es más frecuente en el hebreo tardío.
- Para formar su plural, los masculinos terminados en י (como עֶבֶר «hebreo»)
 - o bien duplican el י ante la desinencia pl. (עֲבָרִים),
 - o bien añaden simplemente ם (עֲבָרִים).
- La terminación dual (יםִ) lleva siempre el **acento en el pata h**

3. — El género de un nombre es ordinariamente **el mismo** en singular y en plural. Sin embargo,

- a) algunos *masculinos* presentan desinencia plural **femenina** (אָב «padre», pl. אִבּוֹת); y algunos *femeninos* presentan desinencia plural **masculina** (שָׁנָה «año», pl. שָׁנִים).
- b) Unos pocos substantivos tienen **ambos plurales**; p. ej., שָׂדֶה «campo»: שָׂדִים «la campiña» y שְׂדוֹת «labranzas (particulares)»; שָׁנָה «año»: שָׁנִים y שָׁנוֹת.

4. — Algunos substantivos tienen sólo **forma plural**: חַיִּים «vida», פָּנִים «rostro».

5. — El hebreo utiliza el **dual**, casi exclusivamente, para indicar *parejas*: עֵינַיִם, *ênáyim* «ojos», יָדַיִם, *yadáyim* «manos», שְׁנַיִם, *š'náyim* «dos».

6. — Hay **muchas formas** (o *tipos*) nominales. Se nombran con las tres radicales del verbo regular (קָטַל) y las vocales *primitivas* de los nombres: por ejemplo, דָּבָר (**dabar*) «palabra» es un tipo *qatal*; כָּבֵד (**kabid*) «pesado», un tipo *qatil*.

7. — Los nombres, según que *cambien o no cambien* —en el curso de su flexión (cf. § 18, 1)— las vocales de su forma singular, se llaman **variables o invariables** respectivamente (cf. Paradigma II).

8. — Hay nombres **irregulares** o de formación peculiar (cf. Paradigma III).

Ejercicios (¡cf. 4*-8*!)

- 1) Formar el pl. o el du. de *ojo, padre, tierra, campo, hermano, día, rey, pueblo, hijo, mano, palabra, mujer, alma, cabeza, ganado, señor*.
- 2) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

פָּקֵד	רוֹם	שָׁמֵר	מִזְבֵּחַ	מִלְחָמָה
רָבָה	שָׁכַב	לָחֵם	מִשְׁפָּט	מָקוֹם

§ 16. — ESTADO ABSOLUTO Y CONSTRUCTO

1. — El nombre puede estar en estado **absoluto** o **constructo**:

- Se dice en estado **absoluto**, si *no lo determina otro substantivo*: הסוס נבֿוֹר «el caballo (es) robusto».
- Se dice en estado **constructo** (est. c.), cuando va *lógica y fonéticamente unido* al nombre siguiente para expresar *posesión o pertenencia*: סוס המֶלֶךְ «el caballo del rey».

סוס se halla en estado *constructo*; המֶלֶךְ, en estado *absoluto*.
Ambos substantivos componen una **cadena constructa**.

2. — El estado constructo **suele transformar** al nombre:

- a) El nombre en est. c. **pierde su acento** (al menos, el primario) y forma como una sola voz con el nombre siguiente: בַּת־צִיּוֹן («la hija de Sión») suena *batsîyón*.
- b) Algunas *desinencias* nominales (cf. § 15, 2) **cambian**:

הַ	→	תַּ	:	סוסת המֶלֶךְ	«la yegua del rey»;
ים	→	יַ	:	סוסי המֶלֶךְ	«los caballos del rey»;
ים	→	יַ	:	סוסי המֶלֶךְ	«dos caballos del rey»;
תים	→	תיַ	:	סוסתי המֶלֶךְ	«dos yeguas del rey»;

- c) Las *vocales largas por posición* (cf. § 2, 3), perdida la posición privilegiada, **se abrevian** según las normas conocidas (cf. § 9): דְּבַר → דְּבָר (הַמֶּלֶךְ) «la palabra del rey»).

El primer ׀ —en posición *antepretónica*— **se reduce** a š'wâ;
el segundo ׀ —en sílaba *cerrada y átona*— **se abrevia** en pata h.

3. — Como el segundo nombre de la cadena constructa *determina* al primero, el nombre en est. c. **nunca lleva artículo**.

4. — El nombre puede construirse **sobre otro constructo**, pero el último nombre de la cadena ha de estar en est. abs.: יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי הַמֶּלֶךְ «los días *de* los años *de* la vida *del* rey».

Ejercicios

1) Traducir:

הָיָה מְשֻׁפָּט בְּכָל־הָאָרֶץ:

הוא הדבר אשר דבר איש־האלהים:

אשר עשה המלך בעיני כל־העם טוב:

הארץ אשר נתן יהוה:

(אל «a»)

אמר משה אל־בני־ישראל ככל אשר שמע מיהוה:

2) Traducir:

Los árboles del campo; las aguas del mar.

Los ojos de la hija del rey.

Éstos (son) guerreros ("hijos de la guerra").

El sacerdote bendijo al pueblo en nombre del Señor.

El pueblo de la tierra guardó el pacto del Señor.

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

שָׁפַט

אָבַד

בוֹשׁ

סָבִיב

עוֹלָם

שָׁתָה

הָאָמִין (אמן)

נָבִיא

עָלָה

עַץ

► Sal 23,6a:

אֵךְ טוֹב וַחֲסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיִּי
mi-vida. todos-los-días-de me-seguirán y-cariño bien Sólo
felicidad

§ 17. — SUFIJOS DEL NOMBRE

(Paradigmas I y II)

1. — Los sufijos del *nombre*, como expresan el *genitivo* del pronombre personal (cf. § 12),

- ▶ se añaden al **estado constructo** del nombre (aunque cf. § 19, 3);
- ▶ equivalen al **pronombre posesivo**: סוּסֵיהֶן «los caballos *de ellas*» = «*sus* caballos».

2. — Los sufijos suelen unirse **mediante š'wâ o vocal**.

El š'wâ de unión nunca lleva el acento, pero **suena** siempre (סוּסֵיהֶן, sūs'kā).

La **vocal** de unión es **tónica** ante sufijos *leves*:

sufijos			
del nombre sg. (est. c. סוּס)		del nombre pl. (est. c. סוּסֵי)	
		pers. sg.	
<i>mi caballo</i>	סוּסִי	1ª com.	<i>mis caballos</i> סוּסֵי
<i>tu caballo</i>	סוּסְךָ	2ª mas.	<i>tus caballos</i> סוּסֵיךָ
<i>tu caballo</i>	סוּסְךָ	2ª fem.	<i>tus caballos</i> סוּסֵיךָ
<i>su caballo (de él)</i>	סוּסוֹ	3ª mas.	<i>sus caballos (de él)</i> סוּסָיו
<i>su caballo (de ella)</i>	סוּסֶיהָ	3ª fem.	<i>sus caballos (de ella)</i> סוּסֵיהָ
		pers. pl.	
<i>nuestro caballo</i>	סוּסֵינוּ	1ª com.	<i>nuestros caballos</i> סוּסֵינוּ
<i>vuestro caballo</i>	סוּסֵיכֶם	2ª mas.	<i>vuestros caballos</i> סוּסֵיכֶם
<i>vuestro caballo</i>	סוּסֵיכֶן	2ª fem.	<i>vuestros caballos</i> סוּסֵיכֶן
<i>su caballo (de ellos)</i>	סוּסֵיהֶם	3ª mas.	<i>sus caballos (de ellos)</i> סוּסֵיהֶם
<i>su caballo (de ellas)</i>	סוּסֵיהֶן	3ª fem.	<i>sus caballos (de ellas)</i> סוּסֵיהֶן

3. — El sufijo del nombre *plural*, desde la 2ª pers., va precedido de un ' **característico** que pertenece al constructo pl. y du. masc.

Lo adopta incluso el cons. pl. *fem.*: סוסותיך «tus yeguas» (a semejanza de סוסייך «tus caballos» —cf. Paradigma II).

4. — Los sufijos **modifican** alguna vez la vocalización del nombre cons. (la vocal de unión substituye al *šērê* de la desinencia pl. '): סוס י → סוסיי, *sûsay* «mis caballos»; סוסיו, *sûsāw* «sus caballos».

Ejercicios

1) Traducir:

אדם ובהמה ישע יהוה בידו:
טוב האיש אשר הלך בדרךך:
זכר דוד כל משפטי־פיד:
בעת ההיא אמר משה:
גלה יהוה לעבדו את־ידו:

2) Traducir: *Nuestros padres; vuestro* (de vosotros) *pueblo; su marido. Su Ley; vuestros* (de vosotras) *rostros; mi casa; tu siervo. El Señor escuchó la voz de su siervo. Dios bendijo tu casa, tu ganado y tus campos. Vuestro hermano observó Sus mandatos* (del Señor).

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

בטח	בכה	גדל	עשרים	פה
בין	גאל	עשרה	עת	צבא

► Qoh 1,2b:

הבל הבלים הכל הכל:
vanidad. todo vanidades, Vanidad-de
Vanidad suma,

§ 18. — DECLINACIÓN DEL NOMBRE

(Paradigma II)

1. — **No existe** en hebreo declinación propiamente dicha. Se llama en sentido amplio **flexión del nombre** al conjunto de las transformaciones que producen en él:

- *las desinencias* fem., dual y pl. (cf. § 15, 2);
- *el estado constructo* (cf. § 16, 2); y
- *la adición de sufijos* (cf. § 17).

2. — Los **casos oblicuos** del nombre se indican mediante *partículas* y por el mismo *contexto*:

caso	indicio	
vocativo	artículo —	הַמֶּלֶךְ «¡Oh rey!», «¡Majestad!» שְׁמַעוּ שָׁמַיִם «¡escuchad, cielos!»
acusativo	אֶת (אֶת־) —	וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן «y envió el Señor a Natán» וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מַלְאָכִים «y envió Joab mensajeros»
genitivo	cadena cons. ל	סוּס הַמֶּלֶךְ «el caballo <i>del</i> rey» מִזְמוֹר לְדָוִד «salmo <i>de</i> David»
dativo	ל	נָתַן לָהֶם לֶחֶם: «dió <i>a</i> ellos pan»
ablativo	ל ב	בָּרוּךְ לַיהוָה «bendecido <i>por</i> (<i>de</i>) Adonay» הִמִּיתוּ בַחֶרֶב «mataron <i>a</i> (<i>con</i>) espada»

3. — Existe un **acusativo adverbial** que indica la meta del movimiento; se forma con el sufijo *átono* הַ, llamado הַ *local* o *locativo*:

- (עֲזָה «Gaza») עֲזָתָה «hacia Gaza»;
(יָמִים «días») מִיָּמִים יְמִימָה «de año en año».

Ejercicios

1) Traducir:

יֵצֵא אִישׁ מִן־צֶבֶא הַפְּלִשְׁתִּים וְלִית שְׁמוֹ מִנֶּחַ:
 עַמֵּד הָאִישׁ וּבְקוֹל־נְדוּל קָרָא:
 הֲלֹא אֲנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׂאוֹל:
 שָׁמַע שָׂאוֹל וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־דְּבָרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה:
 וְדוֹר בֶּן־יִשִּׁי הָרַג אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי:

2) Traducir:

*El siervo dió alimento a sus hijos.
 Salió Moisés de su tienda y él caminó hacia la montaña.
 El profeta anunció el mandato de Dios a toda la ciudad.
 Hirió el Señor al impío con la palabra de su boca.
 Aquel (es) el hombre de Gaza que tiene (= "que para él")
 dos mujeres.*

3) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

גֹּר	דָּרַשׁ	הָרַג	רָוַח	שָׂר
גָּלָה	הִלֵּל	רַב	שָׂרָה	שְׁלֶשֶׁה

► Sal 110,1a:

נָאִם יְהוָה לְאֹרְנִי שֵׁב לְיְמִינִי
 a mi diestra. siéntate a mi señor: Señor Oráculo-del

§ 19. — NOMBRES SEGOLADOS

1. — Casi una *cuarta parte* de los nombres hebreos son **segolados**. Así se llaman los nombres, primitivamente monosílabos y terminados en dos consonantes, que tomaron (por lo común) un *s^egôl* en la segunda radical para facilitar su pronunciación.

Algunos otros tomaron en la segunda radical *pataḥ* o *hîreq*; y unos pocos **no adoptaron** vocal auxiliar, como חַטָּא «pecado», נָרַד «nardo».

En general es **segolado** todo nombre bisílabo cuya segunda vocal es breve.

2. — Los segolados **ordinarios** son tipos *qatl*, *qitl*, *qutl*, que resultan respectivamente, con la vocal auxiliar, מֶלֶךְ (*מִלְךְ) «rey», סֵפֶר (*סִפְרִי) «libro», קֶדֶשׁ (*קִדְשִׁי) «santidad».

La vocal primitiva, en sílaba *tónica y abierta*, **se prolonga** (cf. § 9, 2); pero el *pataḥ* del tipo *qatl*, por influencia de la vocal auxiliar, resulta *s^egôl*.

Cuando la segunda radical del tipo *qatl* es *gutural*, el *pataḥ* primitivo **se mantiene** por lo común: יָעַר «muchacho» (excep.: לָחֵם «pan», רָחֵם «útero»). Si las radicales 2ª o 3ª son *guturales*, la vocal auxiliar es *a* frecuentemente.

3. — En cuanto a la **flexión** de los segolados (cf. Paradigma II), nótese que:

- ▶ *el estado constructo singular es idéntico* a su estado absoluto;
- ▶ *las desinencias de pl. cambian* la 1ª vocal del nombre en *š^ewâ* (o *hātēf*), la 2ª en *qāmeš*:
מֶלֶךְ → מְלָכִים («reyes»); חֹדֶשׁ → חֳדָשִׁים («meses»);
- ▶ *los sufijos se añaden generalmente a la forma primitiva*: מֶלֶכִּי «mi rey»; סִפְרֵיכֶם «vuestrós libros».

Los sufijos *leves* de los masc. pl. (como también ocurre en la flexión de otros nombres) se añaden al **tema del pl. abs.**: מְלָכִי (pl. abs. מְלָכִים) «mis reyes»; דְּבָרִי (pl. abs. דְּבָרִים) «mis palabras».

4. — Existen otros segolados de características peculiares:

a) **de 2ª radical ך ם ן**, como **אֵיִת** (*זֵיתָ) «oliva», **מָוֶת** (*מָוֶתָ) «muerte».

- La vocal *primitiva* se mantiene ante ך, se prolonga ante ן.
- La vocal *auxiliar* es *hîreq* bajo ך, *s'gôl* bajo ן.
- En est. c. y ante desinencias y sufijos, la forma primitiva se **contrae**: ךְ → ךֿ (יִתְּ, זֵיתִים «olivos»), ןְ → ןֿ (מוֹתוֹ, מוֹתוֹ «la muerte de él»).

b) **de 2ª y 3ª radical asimiladas**, como **חֶקֶק** (*חֶקֶקָ) «precepto», **עָם** (*עָמָם) «pueblo».

- Las desinencias y sufijos hacen aparecer (*dāgēš fuerte*) la duplicación antes implícita (cf. § 4,3): עָמוֹ «su pueblo»;
- y la vocal larga, en sílaba cerrada y átona, **se abrevia**: חֶקֶי «mi mandato».

c) **de 3ª radical ך**, como **פֶּרִי** (*פֶּרִיָּ) «fruto», **חֲלִי** (*חֲלִיָּ) «enfermedad».

Toman en la primera radical *š'wâ* (o *hātēf*), en la segunda *hîreq*.

Ejercicios

1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

זָבַח	חָנָה	טָמֵא	אָדָמָה	שָׁעַר
(חָלַל)	חָחַל	חָשַׁב	אָכַן	שָׁמַיִם
				חָתָן

- Is 22,13b: **אָכֹל וְשָׂתוּ כִּי מָחָר נָמוּת:**
 moriremos. mañana que y-beber Comer
 «¡Comamos y bebamos, que mañana moriremos!»

§ 20. — ADJETIVOS

1. — La **flexión** del adjetivo es *igual* a la del sustantivo:

גָּדוֹל «grande»:	גְּדוּלָּה	(fem. sg.)
	גְּדוּלִּים	(pl. masc.),
	גְּדוּלוֹת	(pl. fem.), etc.

2. — El adjetivo puede ser **atributo** o **predicado**:

- a) El **atributo** ▶ va *detrás* del sustantivo;
 ▶ *concuerta* con él en género y número;
 ▶ lleva *artículo*, si también el subst. está determinado: הָעִיר הַגְּדוֹלָה «la gran ciudad»; יָדְךָ הַחֲזָקָה «tu mano poderosa».
- ▶ Si el sustantivo está *constructo*, el atributo **sigue al genitivo**: מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל «la obra del Señor grande (la gran obra del Señor)».
- ▶ Con sustantivos que *sólo tienen plural* (§ 14,4) y *colectivos*, el atributo aparece **tanto en sg. como en pl.**: אֱלֹהִים צְדִיקִים «Dios justo»; עַם רַבִּים «pueblo numerosos (numeroso)».
- ▶ Con sustantivos de género diverso, el atributo va en **masculino**: חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים «preceptos y leyes buenos».
- b) El **predicado** ▶ aparece *tanto delante como detrás* del sustantivo,: טוֹב הָעֶבֶד, o bien, הָעֶבֶד טוֹב «el siervo (es) bueno»;
 ▶ *concuerta* también en género y número;
 ▶ va siempre *sin artículo*.

3. — El **comparativo** se expresa *anteponiendo la preposición מִן* al término de comparación: חָכָם מִמֶּלֶךְ «más sabio que el rey».

4. — El **superlativo** se indica con:

- ▶ el *artículo*: דָּוִד הוּא הַקָּטָן «David era *el* (más) pequeño»;
- ▶ la *cadena constructa*: קָטָן בָּנָיו «*el* (más) pequeño de sus /hijos»;
- ▶ el *adverbio* מְאֹד «mucho», a veces repetido:

חֵיל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד «una multitud muy, muy grande (*grandísima*)».

La excelencia del **substantivo** se indica también:

- *repitiéndolo*: שְׁלוֹם שְׁלוֹם «paz, paz» (= paz *suma*);
- *refiriéndolo* en absoluto a los demás de su género: שִׁיר הַשִּׁירִים «el cantar de los cantares» (= *el mejor* cantar);
- *calificándolo* de *divino*: אֲרָזֵי אֵל «cedros de Dios» (= divinos, majestuosos).

5. — El adjetivo —*muy escaso* en hebreo— **se suple** mediante:

- *un substantivo*, bien en aposición אֱלֹהִים אֱמֶת «Dios *leal*» [lit., «Dios lealtad»]),
bien como predicado הַשְׁלוֹם בָּאֵד «¿(Es) *pacífica* [no, «paz»] tu llegada?»);
- *la cadena constructa*: בֵּית הַמֶּלֶךְ «el palacio *real*»;
- *preposición y substantivo*: כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד «porque es *eterna* (lit., «para siempre») su misericordia».

Ejercicios

1) Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

אֲדִיר	אַחֲרוֹן	זָקֵן	חֲזָק	יָשָׁר
צָדִיק	קָדוֹשׁ	קָטָן	רָאשׁוֹן	רַע

2) Traducir: מְקוֹם הַקָּדֹשׁ, דְּבָרֵי צָדִק, כָּלִי זָהָב, אִישׁ דְּבָרִים, צָדִיק:
יְהוָה, קָרַשׁ הַמְּקוֹם הַזֶּה, לֶחֶם הַשָּׂמַיִם אָכַל אִישׁ:

3) Traducir: *Un gran pueblo; aguas abundantes; árboles grandes.
Rectos (son) los caminos del varón justo.
Liberó nuestro Dios a Israel con su mano poderosa.*

► Qoh 7,1a: טוֹב שֵׁם מְשֻׁמֵּן טוֹב
bueno. que-perfume renombre Mejor

§ 21. — NUMERALES

(Paradigma IV)

A) Números cardinales

1. — Del 1 al 10, tienen masculino y femenino, estado absoluto y constructo (cf. pág. sg.):

- ▶ אֶחָד (fem. אַחַת) «uno» y שְׁנַיִם (fem. שְׁתֵּי) «dos» **con-**
cuerdan en género con el objeto numerado:
אֶחָד פֶּר אֶחָד «un novillo»; שְׁתֵּי נָשִׁים «dos mujeres».
- ▶ A partir del 3, las formas *femeninas* **numeran nombres masculinos**, y viceversa:
שְׁלֹשָׁה בָּנִים «tres hijos»; שְׁלֹשׁ בָּנוֹת «tres hijas».

2. — Los números del 11 al 19 se forman **anteponiendo las unidades** a otras dos formas del número 10: עָשָׂר (masc.) y עֶשְׂרֵה (fem.). Pero, del 13 al 19,

- ▶ si el nombre numerado es masculino,
se usa la forma *fem.* de la unidad (est. abs.) + עָשָׂר
(שְׁשָׁה עָשָׂר אָנָּשִׁים «dieciséis hombres»);
- ▶ si el nombre numerado es femenino,
se usa la forma *masc.* de la unidad (est. cst.) + עֶשְׂרֵה
(שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים «dieciséis mujeres»).

11 y 12 se dicen de dos modos (cf. pág. sg.).

3. — Las decenas de 20 a 90 son **plurales masc. indeclinables** (cf. pág. sg.):

- ▶ 20, עֶשְׂרִים, es el pl. de עָשָׂר (10); las decenas restantes, el pl. de las unidades: אַרְבָּע = 4, אַרְבָּעִים = 40; etc.
- ▶ Las unidades se ponen **antes o después** de estas decenas, y van **unidas por** וְחֲמִשָּׁה o bien וְחֲמִשָּׁה וְחֲמִשָּׁה «sesenta y cinco».

Del 1 al 10

con nombres masculinos			con nombres femeninos		
	<i>est. abs.</i>	<i>est. cst.</i>		<i>est. abs.</i>	<i>est. cst.</i>
1	אֶחָד	אֶחָד	en p.	אַחַת	אַחַת
2	שְׁנַיִם	שְׁנַיִם		שְׁתֵּי	שְׁתֵּי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁה		שְׁלֹשׁ	שְׁלֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	אַרְבָּעָה		אַרְבַּע	אַרְבַּע
5	חֲמִשָּׁה	חֲמִשָּׁה		חֲמֵשׁ	חֲמֵשׁ
6	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ		שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעָה		שִׁבַּע	שִׁבַּע (שִׁבַּע)
8	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה		שְׁמוֹנֶה	שְׁמוֹנֶה
9	תְּשַׁע	תְּשַׁע		תְּשַׁע	תְּשַׁע (תְּשַׁע)
10	עָשָׂר	עָשָׂר		עָשָׂר	עָשָׂר

Del 11 al 19; del 20 al 90

con masculino			con femenino		ambos géneros	
11	אֶחָד	עָשָׂר	אֶחָד	עָשָׂר	20	עָשָׂרִים
	עֶשְׂרִי	עָשָׂר	עֶשְׂרִי	עָשָׂר	30	שְׁלֹשִׁים
12	שְׁנַיִם	עָשָׂר	שְׁנַיִם	עָשָׂר	40	אַרְבָּעִים
	שְׁנַיִם	עָשָׂר	שְׁנַיִם	עָשָׂר	50	חֲמִשִּׁים
13	שְׁלֹשָׁה	עָשָׂר	שְׁלֹשָׁה	עָשָׂר	60	שִׁשִּׁים
14	אַרְבָּעָה	עָשָׂר	אַרְבָּעָה	עָשָׂר	70	שִׁבְעִים
15	חֲמִשָּׁה	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה	עָשָׂר	80	שְׁמוֹנִים
16	שֵׁשׁ	עָשָׂר	שֵׁשׁ	עָשָׂר	90	תְּשַׁעִים
17	שִׁבְעָה	עָשָׂר	שִׁבְעָה	עָשָׂר		
18	שְׁמֹנֶה	עָשָׂר	שְׁמֹנֶה	עָשָׂר		
19	תְּשַׁע	עָשָׂר	תְּשַׁע	עָשָׂר		

4. — A partir de 100: 100 es מאָה; su dual, מאַתים, es 200.

- ▶ Las demás **centenas** se forman *anteponiendo unidades* (*masc. cst.*, porque מאָה es *fem.*) a מאַת: שלש מאַת «una terna de cientos (trescientos)».
- ▶ 1000 es אַלף; su dual, אַלפּים, es 2000.
Los **millares** restantes se forman *anteponiendo unidades* (*fem. cst.*, porque אַלפּים es *masc.*) a אַלפּים: שלש מאַת אַלפּים «una terna de miles (tresmil)».
- ▶ 10000 es עשרת אלפּים, o bien, רבבא = רבב = רבו;
20000, עשרים אלף = רבתי רבות = רבתיים.
Las demás **decenas de millares** se forman *anteponiendo decenas* a אַלף, *unidades* a רבות (cf. pág. sg.).

5. — El nombre numerado aparece alguna vez **en singular**:
ארבעים שנה «cuarenta año (años)».

A veces el nombre numerado **se repite**: tras las unidades, en pl.; tras las decenas, en sg.: שבע נשים וארבעים אשה «siete mujeres y cuarenta mujer (cuarenta y siete mujeres)».

B) Números ordinales

6. — Sólo existe **el ordinal** de los diez primeros números (a partir del 11, los *cardinales sirven de ordinales*):

ordinal	masculino	femenino
primero	ראשון	ראשונה
segundo	שני	שנית
tercero	שלישי	שלישית
cuarto	רביעי	רביעית
quinto	חמישי (חמישי)	חמישית
sexto	ששי	ששית
séptimo	שביעי	שביעית
octavo	שמיני	שמינית
noveno	תשיעי	תשיעית
décimo	עשירי	עשירית

A partir de 100

para ambos géneros

100	מֵאָה (מֵאָת. <i>cust.</i>)	1000	אֶלֶף	10000	עֶשְׂרֵת אֲלָפִים
200	מֵאֵתַיִם	2000	אֲלָפִים		רֶבֶבָה, רִבּוֹ (א)
300	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	3000	שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	20000	עֶשְׂרִים אֶלֶף
400	אַרְבַּע מֵאוֹת	4000	אַרְבַּעַת אֲלָפִים		שְׁתֵּי רִבּוֹת
etc.		etc.		30000	שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
					שְׁלֹשׁ רִבּוֹת
				etc.	
				100000	מֵאָה (מֵאָת) אֶלֶף
				etc.	

Ejercicios

1) Traducir:

חָיָה אָדָם תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וְשְׁלֹשִׁים שָׁנָה:
 יָלַד מְחוֹשָׁלַח (Matusalén) בָּנִים וּבָנוֹת רַבִּים:
 הִחְמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ-הָעִיר:
 וְלֹא מָצָא יְהוָה עֲשָׂרָה צְדִיקִים:
 יְמֵי-חַיֵּיהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה:

2) Traducir: *Hizo Dios la luz el día primero.**Matusalén fué el más anciano de nuestros padres:**Vivió novecientos sesenta y nueve años.**Reinó David en Israel cuarenta años;**treinta y tres de ellos, en Jerusalén.*

3) Aprender de memoria:

חֵיל	זָרַע	סָבַב	נוֹס	נָגַע
חָסַד	חָשָׂאת	נָבֹל	נָסַע	נָגַשׁ

► Gen 1,31b:

וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי:

sexto. el día y-hubo-mañana: Hubo-tarde

§ 22. — ADVERBIOS, PREPOSICIONES, CONJUNCIONES

1. — Hacen el oficio de **adverbio** *partículas* de origen incierto, como לֹא «no», שָׁם «allí»; e incluso *palabras* que propiamente son nombres o pronombres, como טוֹב «bien», זֶה «aquí».

2. — Además de las **preposiciones** *prefijas* (cf. § 11), existen otras muchas que aparecen *separadas*, como עִם «con», לְמַעַן «por, a causa de». Originariamente eran todas nombres.

3. — Adverbios y preposiciones pueden tomar *los mismos sufijos pronominales* del nombre (cf. § 12, 2). Nótese al respecto que:

- ▶ el **adverbio** suele tomar un ך *energicum* entre la vocal de conjunción y el sufijo: עוֹדְךָנִי «aun yo» (cf. Tabla siguiente);
- ▶ אַת «a» resulta אַח (y a veces אַחֵ ante sufijos *graves*);
- ▶ אַח (< אַנַח) «con», al recibir sufijos, resulta אַחֵ;
- ▶ כִּי «como» añade generalmente los sufijos a su forma poética כִּמּוּ;
- ▶ מִן «de, desde» *se duplica* por lo común, y resulta מִמֶּן o מִמֵּן;
- ▶ עִם (< עִמּם) «con», al recibir sufijos, resulta עִמֵּם;
- ▶ אַחֵר («detras de»), אֶל («a, hacia»), עַד «hasta» y עַל «sobre», cuyas formas primitivas (terminadas en ך) semejan un plural constructo, reciben los sufijos del nombre *plural*.

4. — Entre las **conjunciones** más frecuentes, אִם «si» (condicional), גַּם «junto, también», כִּי «(por)que», לְמַעַן «para (que)».

Ejercicios

Buscar en el Vocabulario y aprender de memoria:

הוֹדוּ (ידה)	נֹתֵר (יתר)	כָּסָה	אֵל	אִמָּה
יָטַב	כָּבֵד	אֵיל	אִם	אֶף

	את <i>a</i>	את <i>con</i>	ב <i>en, con</i>	כ <i>como</i>	ל <i>a, para</i>	מן <i>de(sde)</i>
Sg.						
1 ^a c.	אֲתִי	אִתִּי	בִּי	כְּמוֹנִי	לִי	מִמֶּנִּי
2 ^a m.	אַתָּךְ (תֶּ)	אַתָּךְ (תֶּ)	בְּךָ (בְּךָ)	כְּמוֹךָ	לְךָ (לְךָ)	מִמְּךָ
f.	אַתְּךָ	אַתְּךָ	בְּךָ		לְךָ	מִמְּךָ
3 ^a m.	אֹתוֹ	אִתּוֹ	בוֹ	כְּמוֹהוּ	לוֹ, לָמוֹ	מִמֶּנּוּ
f.	אֹתָהּ	אִתָּהּ	בָּהּ	כְּמוֹהָ	לָהּ	מִמֶּנָּה
Pl.						
1 ^a c.	אֲתָנוּ	אִתָּנוּ	בָּנוּ	כְּמוֹנוּ	לָנוּ	מִמֶּנּוּ
2 ^a m.	אַתְכֶּם	אִתְכֶּם	בְּכֶם	כְּכֶם	לְכֶם	מִמְּכֶם
f.					לָכֶן	מִמְּכֶן
3 ^a m.	אֹתָם, אֲתֵהֶם	אִתָּם	בָּהֶם, בָּם	כֵּהֶם	לָהֶם, לָמוֹ	מִמֵּהֶם
f.	אֲתָהֶן, אֲתֵנָּה	אִתָּהֶן	בָּהֶן, בָּהֶן	כֵּהֶנָּה	לָהֶן, לָהֶנָּה	מִמֵּהֶנָּה
	עם <i>con</i>	אחר <i>detrás de</i>	אל <i>a, hacia</i>	עד <i>hasta</i>	על <i>sobre</i>	הנה <i>he aquí</i>
Sg.						
1 ^a c.	עִמִּי, עִמָּדִי	אַחֲרַי	אֵלַי (לִּי)	עָדִי	עָלַי	הִנְנִי (נִי)
2 ^a m.	עִמְּךָ (מֶ)	אַחֲרֶיךָ	אֵלֶיךָ	עָדֶיךָ	עָלֶיךָ	הִנֵּךָ (נֶ)
f.	עִמְּךָ	אַחֲרֶיךָ	אֵלֶיךָ (לִּי)		עָלֶיךָ (לִּי)	הִנֵּךָ
3 ^a m.	עִמּוֹ	אַחֲרָיו	אֵלָיו	עָדָיו	עָלָיו	הִנּוֹ
f.	עִמָּהּ	אַחֲרֶיהָ	אֵלֶיהָ	עָדֶיהָ	עָלֶיהָ	
Pl.						
1 ^a c.	עִמָּנוּ	אַחֲרֵינוּ	אֵלֵינוּ		עָלֵינוּ	הִנָּנוּ
2 ^a m.	עִמְּכֶם	אַחֲרֵיכֶם	אֵלֵיכֶם	עָדֵיכֶם	עָלֵיכֶם	הִנְכֶּם
f.		אַחֲרֵיכֶן				
3 ^a m.	עִמָּהֶם, עִמָּהֶם	אַחֲרֵיהֶם	אֵלֵיהֶם		עָלֵיהֶם	הִנָּם
f.		אַחֲרֵיהֶן	אֵלֵיהֶן		עָלֵיהֶן	

CAPÍTULO V : EL VERBO EN GENERAL

§ 23. — DIVISIÓN, CONJUGACIONES, VOCES

1. — Los verbos hebreos —**trilíteros** por lo común— *se dividen* en

activos, si expresan una *acción*,
estativos, si indican *estado* o *cualidad*;

fuertes (regulares), si *mantienen sus tres radicales* en el
curso de la conjugación;

débiles (irregulares), si alguna de sus letras *se asimila*, *se*
elide (cf. § 8) o *quiescit* (cf. § 2).

2. — El verbo hebreo comprende varios **בְּנֵינִים** («construcciones»),
llamados comúnmente **formas** o **conjugaciones**:

Una conjugación *simple*, llamada **Qal** (קַל «ligero»),
y varias otras *derivadas* o *aumentadas* (cf. 4 y 5).

3. — Como el **antiguo modelo** verbal era **פָּעַל** («hacer»),

- ▶ las formas *derivadas* **se nombran** con las respectivas
formas de **פָּעַל**: *Nif'al*, *Pi"el*, etc. (cf. 5);
- ▶ las tres radicales de **פָּעַל** (פ, ע y ל) **indican** respecti-
vamente la radical 1ª, 2ª y 3ª de los verbos *débiles*:

Así, son **פ"א** los verbos que empiezan por א, como **אָכַל**;
פ"י los verbos que empiezan por י, como **יָשַׁב**;
פ"ן los que comienzan por נ, como **נָפַל**;
ע"ו los de 2ª radical ו, como **בּוֹשׁ**, **קוּם**;
ע"י los de 2ª radical י, como **בִּין**;
ע"ע los que *repiten* la 2ª radical, como **סָבַב**.
ל"א los que terminan en א, como **מָלֵא**;
ל"ה los que terminan en ה, como **נָלַה**;

4. — Las diversas formas verbales expresan **acciones diversas**:

- La forma *simple* expresa una acción **simple**:
שָׁבַר «rompió», חָיָה «vivió»;
- las *derivadas* expresan una acción **intensiva** (שָׁבַר «trituró») o **causativa** (הַחְיָה «vivificó, hizo vivir»).

5. — Alguna de las tres acciones puede estar en voz activa, pasiva o reflexiva; de lo que resultan las **siete formas** siguientes:

acciones	voces		
	activa	pasiva	reflexiva
simple	<i>Qal</i> קָטַל mató	—	<i>Nif'al</i> נִקְטַל se suicidó, fue muerto
intensiva	<i>Pi 'ēl</i> קָטַל mató ferozmente	<i>Pu 'al</i> קָטַל fue asesinado cruelmente	<i>Hitpa 'ēl</i> הִתְקַטַּל se suicidó atrozmente
causativa	<i>Hif' il</i> הִקְטִיל hizo matar	<i>Hof'al</i> הֻקְטַל fue movido a matar	—

Cf. Joüon, § 40 a.

Existe un pasivo de *Qal* cuyo perfecto (cf. § 24,1) coincide con el *Pu 'al*, y cuyo imperfecto coincide con el de *Hof'al*.

Muy pocos verbos tienen todas las conjugaciones; los diccionarios registran las que tiene cada verbo y sus distintos significados.

Ejercicios

נָבֵא	לָכַד	נָלַחַם (לָחַם)	לָבַשׁ	כָּפַר (כָּפַר)
בָּשָׂר	בָּרִית	בָּקַר	בָּנָה	אָרֹן

§ 24. — «TIEMPOS» Y «MODOS»

1. — Los «tiempos» del verbo hebreo se llaman **perfecto** e **imperfecto** (cf. §§ 25s). Más que el *tiempo*, indican el *aspecto* de la acción:

- El **pf.** ▸ **expresa** una acción *terminada*, un hecho *ocurrido*;
 ▸ **corresponde** a *nuestros* perfecto, pluscuamperf., imperfecto, presente (sobre todo, en los verbos *estativos*) y hasta al futuro (que así se indica *certísimo*).
- El **ipf.** ▸ **expresa** una acción *por realizar* o *por terminar*, un hecho *futuro*;
 ▸ **corresponde** sobre todo a *nuestro* futuro; pero también, a *nuestros* presente (si se considera que la acción suele repetirse) e imperfecto (si se considera el proceso, la duración, de la acción);
 ▸ incluye a menudo las nociones «poder, deber, querer»: תֹּאכֹל «podrás comer»; אֵלֶךְ «iré», «quiero ir».

Ambos tipos de acción pueden tener lugar, por tanto, en el pasado, en el presente o en el futuro. **El contexto determina el tiempo** de la acción.

2. — Dos *formas especiales* del imperfecto son el **cohortativo** y el **yusivo** (cf. § 27), que responden en parte a nuestro *subjuntivo*.

3. — El verbo hebreo tiene también **imperativo**, **infinitivo** y **participio** (cf. §§ 26.29), con el mismo valor modal, aproximadamente, que presentan aquellos en nuestra lengua:

El **ipv.** no existe en las conjugaciones *pasivas*.

El **inf.** puede ser *absoluto* y *constructo* (cf. § 29).

El **ptc.** es *activo* en las conjugaciones activas y reflexivas; *pasivo*, en las pasivas.

4. — El verbo **se nombra** por la *tercera persona m. sg.* de *Qal* (שָׁמַר «guardó él», כָּבֵד «él es pesado»); menos los verbos עָ"ו y עָ"י que se indican por el *infinitivo constructo* (קוּם «levantarse»; שֵׁם «poner»).

Ejercicios

1) Traducir:

אָהב שְׁמִשׁוֹן (Sansón) אִשָּׁה וְשָׁמָּה דָּלִילָה:

בַּיּוֹם הַהוּא פָּקַד שְׁמִשׁוֹן אֶת־אִשְׁתּוֹ:

נָתַן עִם הָעִיר לָאִשָּׁה אֶלֶף וּמָאָה כֶּסֶף:

(לחי mejilla, quijada)

מִצָּא שְׁמִשׁוֹן לְחִי־תַחְמוֹר בְּשָׂדֶה:

הָרַג שְׁמִשׁוֹן בְּלִחִי־תַחְמוֹר אֲשֶׁר לָקַח מִהָאָרֶץ אֶלֶף אִישׁ:

2) Traducir:

Bajó Moisés del monte santo y él rompió las tablas de la Ley que (llevaba) en sus manos.

Llamó Dios a Samuel en la noche.

Contestó Samuel al Señor: «Heme aquí».

El anciano profeta fue al palacio real.

David (re)conoció que su pecado (era) muy grande.

3) Vocabulario:

סֵפֶר

פָּנָה

קָבֵר

כָּף

לָבַב

עֶזֶב

קָבִין

קְבוּרָה

לִילָה

נָא

► Is 52,7a:

מִה־נָּאוּ עַל־הָהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם ...

paz...! que-anuncia mensajero los-pies-del sobre-los-montes ¡Qué-hermosos

A. EL VERBO FUERTE

(Paradigma V)

§ 25. — EL PERFECTO QAL

1. — El **perfecto Qal** del verbo *activo* es de la forma **qatal* (la *a* primera, en sílaba abierta, resulta *qāmeṣ*): קָטַל «mató», נָתַן «dió».

2. — El perfecto (de cualquier conjugación) **se conjuga añadiendo a su 3ª persona masculina singular aformativas (o aformantes)**.

Tales aformativas, en su mayor parte, son **residuos de los pronombres personales separados** (cf § 12, 1): הָ (< אֵתָהּ), נוּ (< אֵנָהּנוּ), etc.:

singular		persona	plural	
הָ	קָטַל	3ª masc.	וְ	קָטְלוּ
	קָטְלָהּ	3ª fem.		
תָּ	קָטַלְתָּ	2ª masc.	תָּם	קָטְלָתָם
תָּ	קָטַלְתָּ	2ª fem.	תָּן	קָטְלָתָן
תִּי	קָטַלְתִּי	1ª com.	נוּ	קָטְלָנוּ

3. — Al ser añadidas las aformativas a קָטַל,

- a) El **acento** *pasa de la 2ª sílaba a la 3ª* sólo con las aformativas
 - que comienzan por *vocal* (3ª f. y 3ª pl.);
 - que son *graves* (2ªs pers. pl.).
- b) Las **vocales** *se eliden* (cf. § 9, 6) en determinados casos:

pataḥ, en sílaba abierta, → *š'wâ* (3ª f. y 3ª pl.);
qāmeṣ antepretónico → *š'wâ* (2ªs pers. pl.).

Ejercicios

1) Conjugar el pf. Qal de שָׁמַר:

- añadiendo primero a esa 3ª pers. masc. las aformantes destacadas en la Tabla (cf. § 25, 2);
- colocando luego un acento sobre la sílaba tónica (cf. § 25, 3 a);
- teniendo finalmente en cuenta los cambios vocálicos que produce el desplazamiento del acento (cf. § 25, 3 b).

2) Traducir: לַעֲת הָעָרֶב רָאָה דָּוִד אִשָּׁה טוֹבָה מְאֹד:
וְהָאִשָּׁה אִשְׁתּ אֹרִיָּה (Urias) הָיָא וְדָוִד קָרָא אֶת-אִשְׁתָּה:
שָׁכַב אֹרִיָּה עִם-עַבְדֵּי אֲדָנָיו וְלֹא יָרָר אֶל-בֵּיתוֹ:
נָתַן יוֹאָב (Joab) אֶת-אֹרִיָּה אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָרַע כִּי אֲנָשִׁי-חֵיל שָׁם:
וְאֲנָשֵׁי הָעִיר קָטְלוּ אֶת-אֹרִיָּה אֲשֶׁר בָּטַח בְּאֲדָנָיו:

3) Traducir:

*Los hijos de Noé (נֹחַ) vistieron a su padre.
Sé que la misericordia del Señor es eterna.
Os ha bendecido Yavé, porque guardásteis todo lo que
mandó el Señor.
La anciana Débora (דְּבוֹרָה) juzgó rectamente a su
pueblo.
¿Habéis escrito el salmo de David en vuestro libro?*

4) Vocabulario:

מְלֹאךְ	מוֹעֵד	רוּץ	קָרַב	קָרַשׁ
מִנְחָה	מִחְנָה	מָשָׁה	רָכַךְ	קָשָׁר

► Nu 6,25: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלַיךְ ...
sobre-tí... su-rostro el-Señor Haga-brillar

§ 26. — IMPERFECTO E IMPERATIVO QAL

1. — El **imperfecto** del verbo *activo* es de la forma **yaqtul* (a, en sílaba cerrada, → i; u, en sílaba acentuada, → ō): יִקְטֹל «él matará».

2. — El ipf. *Qal* se **conjuga** añadiendo al tema verbal, קָטַל (inf. cons., § 29), **preformativas** (o **preformantes**) y algunas **aformativas**:

persona					
singular				plural	
יִקְטֹל	יִ	3ª masc.	וְ	יִקְטְלוּ	יִ
תִּקְטֹל	תִּ	3ª fem.	נָה	תִּקְטְלֶנָּה	תִּ
תִּקְטֹל	תִּ	2ª masc.	וְ	תִקְטְלוּ	תִ
יִ	תִּקְטְלִי	2ª fem.	נָה	תִקְטְלֶנָּה	תִ
אִקְטֹל	אִ	1ª com.		נִקְטֹל	נִ

- ▶ A las aformativas terminadas en vocal se les añade alguna vez un ׀ llamado *paragógico* (= «añadido», aunque pertenece a las formas primitivas): תִּשְׁמְרוּן «guardaréis».
- ▶ Las aformativas que empiezan por *vocal* atraen el acento.
- ▶ La vocal ō (< *u breve) se **elide** en sílaba abierta, se mantiene en pausa: יִקְטְלוּ, יִקְטְלוּ.

3. — El **imperativo** *Qal* es idéntico a las segundas personas del imperfecto sin la preformante תִּ (קָטַל → קְטַל):

persona					
singular				plural	
קְטַל	קְטַל	2ª masc.		קְטַלוּ	
(enfático)	קְטַלִּי	2ª fem.		קְטַלְנָה	

Ejercicios

1) Conjugar el ipf. Qal de מָשַׁל («dominar»):

- añadiendo primero a su tema de ipf. (מָשַׁל) las preformantes y aformantes destacadas en la Tabla (cf. 2);
- colocando luego un acento sobre la sílaba tónica (cf. 2 nota);
- teniendo en cuenta finalmente los cambios vocálicos que produce el desplazamiento del acento (cf. 2 nota).

2) Traducir: צוֹהַ יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם מִכָּל עֵץ־הַגֶּן תֹּאכַל:
 אָמַר הָאָדָם אֶל־הָאֱלֹהִים שְׁמַעְתִּי אֶת־קוֹלְךָ בְּגֶן:
 (גֶּן *jardín*) כִּי עָשִׂיתָ (עָשָׂה 2ª m ■ pf) זֹאת אֲרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה הַשָּׂדֶה:
 אַתָּה הַמֶּלֶךְ אָמַרְתָּ לְאַמְתְּךָ בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי:
 עָלוּתֵיכֶם סָפוּ (יָסַף ipv. de) עַל־זִבְחֵיכֶם וְאָכְלוּ בָשָׂר:
 אַתָּה חֲשַׁבְתָּ אֶת־עַמִּי בְצָרָק וּבְמִשְׁפָּט:

3) Traducir: *Los señores enviaron por ("al") agua a sus siervos.
 Vuestras hijas recordarán por siempre mi lugar santo.
 En el tiempo convenido visitará ella a los hermanos de su padre, que residen en la montaña de Judá.
 El Señor me guardará de (מֵן) la muerte, porque anduve en sus caminos.
 Recordad el pacto que «corté» con vosotros.*

4) Vocabulario:

רָעָה	שָׁנָא	שָׁאַל	מִשְׁפָּחָה	נִחְלָה
שָׁמַח	שָׂרַף	מַעֲשֶׂה	נָאֵם	נָעַר

► Job 7,7: זָכַר כִּי־רוּחַ חַיִּי לֹא־תָשׁוּב עֵינִי לִרְאוֹת טוֹב:
 a-ver

§ 27. — COHORTATIVO Y YUSIVO

1. — El **cohortativo**:

- Expresa un **deseo de la 1ª pers.** (sg. y pl.).
- Resulta de **añadir** la aformante הָ, a las 1ªª personas del ipf.: אֲשַׁמְרֶה «quiero (voy a) observar, observe yo»; נִשְׁמְרֶה «observemos».

Como dicha aformante toma el acento, la *ō* anterior (אֲשַׁמֶּר, נִשְׁמֶר), en sílaba átona y abierta, → מֶ (cf. § 26, 2 nota).

- Va seguido con frecuencia (como el ipv.) de la partícula **deprecativa** נָא: נִשְׁמְרֶה-נָא «observemos, *por favor*», «*permítasenos* observar» (en נָא, *dāgēš euphonicum*).

2. — El **yusivo**:

- Expresa un **deseo respecto de 3ªª (y aun 2ªª) pers.** (sg. y pl.): *observe él, observen ellos*.
- Es **idéntico** al ipf., pero **abrevia** su forma cuando es posible: יִגְלֶה (ipf.) «revelará» → יִגַּל (yus.) «revele»; יָקוּם (ipf.) «se levantará» → יָקַם (yus.) «levántese».

No cabe abreviación en el ipf. Qal del verbo fuerte, de forma que Ipf. y yus. son idénticos (sólo el contexto determina, por tanto, si יִשְׁפֹּט significa «juzgará» o «juzgue»). Pero cabe la abreviación en Hi: יִקְטִיל (ipf.) «hará matar», יִקָּטַל (yus.) «haga matar».

- **Impera negativamente** a 2ªª pers. mediante אַל («no»): אַל תִּקְטְלוּ «no matéis (ahora, esta vez)». (El ipv., en cambio, impera **positivamente**: שְׁמֹר «observa»).

La prohibición **absoluta**, propia de la ley, usa לֹא + ipf., fórmula que parece más solemne: לֹא תִרְצַח «no matarás (*nunca*)».

3. — Coh. y yus., precedidos de ך y otro modo volitivo (coh., yus., o ipv.), **significan finalidad o consecución**:

שָׁבוּ אֵלַי וְאָשֻׁבָה אֵלֵיכֶם «volvéos ■ mí y me volveré a voso-
/tros»;
יִתְּנוּ-לִי מָקוֹם וְאָשָׁבָה שָׁם «dénme un lugar para habitar allí.

Ejercicios

1) Traducir: נִכְרַתָּה בְּרִית אֶתָּה וְעִבְדָּךָ כִּי אֲחִים מְשַׁפַּחְתִּי וּמְשַׁפַּחְתְּךָ:
זָכְרָה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי צִדְקָנוּ כִּי אֲנַחְנוּ בְּטַחוּ בִּירְךָ הַחַזְקָה:
יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבִיגִיד כִּי לֹא עָשִׂיתָ מִשְׁפָּט עִם-אֲמִתֶּךָ:
אַחֲרֵי הַיָּמִים הֵלֵם אֶכְתָּבָה אֶת-תּוֹרָתִי עַל-לִבִּי:
יִזְכֹּר-נָא הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל-אֲמִתּוֹ:

2) Traducir: *Dijo Dios: Domine el hombre en toda la tierra, en los mares y en cuanto contienen (= "y en cuanto [hay] en ellos"). Guardaré en mi corazón todos los preceptos de tu boca. Que el rey juzgue a tu Pueblo con justicia. No recordéis a dioses que no conocieron vuestros padres. No derrames en la tierra la sangre de tu hermano.*

3) Vocabulario:

רָגַל	צֵאן	נִשְׁחַח (שחח)	שָׁבַר	שָׂאָר
רָעַ	קָרַב	עוֹן	שָׁחָה	נִשְׁבַּע (שבע)

► Sal 146,1.2a: הָלְלִי נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה: אֶהְלֵלָה יְהוָה בְּחַיִּי
al-Señor! alma-mía, ¡Alaba,
en-mi-vida; al-Señor Alabe-yo
mientras-viva;

§ 28. — TIEMPOS INVERSOS

(י conversivo o consecutivo)

1. — Un י *prefijo* a las formas de pf. e ipf. **invierte** el valor temporal predominante de dichos tiempos: El pf. adquiere así valor de *futuro*; el ipf., valor de *pretérito*.

2. — El י conversivo del **perfecto**:

- ▶ *Se vocaliza* como el י copulativo (cf. § 11):
יִקְטֹל «y matará» (no «y mató»); וְשָׁמְרֶתֶם «y guardaréis».
- ▶ *Desplaza el acento* a la última sílaba de la forma verbal:
קָטַלְתִּי «maté») → יִקְטֹלְתִּי «y mataré».
Aunque no en la 1ª pl., siempre *mil'el*: *w'eqātálnû*.

3. — El י conversivo del **imperfecto**:

- ▶ *Se vocaliza* (·) יִקְטֹל «y mató» (no «y matará»);
Ante la gutural de la 1ª pers. sg., (·) י → יִקְטֹל «y maté».
Si la preformante lleva *s'wâ*, **no se duplica**: יִהְיֶה (de הִיָּה) «y ocurrió».
- ▶ *Tiende a retraer el acento* (no es posible en יִקְטֹל):
יִקְוֶם «se levantará») → יִקְוֶם «y se levantó».
La última vocal, en sílaba cerrada y átona, se abrevia: *wayyāqom*.
- ▶ *Se une a la forma abreviada del ipf.* (= *yus.*), siempre que exista: el ipf. inverso de יִקְטִיל no es יִקְטִיל, sino יִקְטִיל «y él hizo matar».

4. — El tiempo inverso indica una acción **posterior y consiguiente** a la expresada por el verbo anterior: הָלַךְ נָתָן אֶל-דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ «Fue Natán a David y le dijo (para decirle)».

- ▶ Aunque hasta un libro puede comenzar con un tiempo inverso: יִהְיֶה (ipf. inv de הִיָּה) «y sucedió», «érase una vez».
- ▶ El *wayyiqṭōl* de 1ª pers. presenta alguna vez un ה, paragógico (igual al del coh.) que no altera en absoluto su sentido: וַיִּקְטֹּלְהָ.

5. — A cualquier pf. inverso se le llama *w^eqātaltī*; a cualquier ipf. inverso, *wayyiqṭōl*.

Ejercicios

- 1) Traducir: זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ (Jeremías) מֵאֵת יְהוָה:
 עָמַד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה וְקִרְאֵת שֵׁם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם שְׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה כָּל־יְהוּדָה אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ בְּשַׁעֲרֵים הָאֵלֶּה:
 אַחֲרַי קָרָא הַנְּבִיא אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי כָל־הָעָם:
 שָׁמַע הַמֶּלֶךְ כָּל־אֲשֶׁר כָּתַב בְּרוּךְ (Baruc) בְּסֵפֶר מִפִּי יְרֵמְיָהוּ
 וַיִּשְׁרֹף אֶת־סֵפֶר יְרֵמְיָהוּ:
 מִן־אֵת < מֵאֵת¹

- 2) Traducir: *Tomó Baruc un libro y escribió en él al dictado ("de la boca") de Jeremías.*
Amó Dios a su siervo Abrahán y «cortó» un pacto de paz con su descendencia.
Recordaréis los mandatos de vuestro Dios y guardaréis su ley todos los días de vuestra vida.
Escuché vuestra voz y recordé que vosotros (sois) mis hijos, el pueblo de mi heredad.

- 3) Vocabulario:

רָשַׁע	אֹר	שָׁלֵם	שָׁכַח
שָׁלוֹם	אָחוֹת	שָׁפַךְ	שָׁכַן
תּוֹרָה	זָבַח	שָׂרַת	הַשְׁלִיךְ (שָׁלַךְ)

- Dt 6,4s: שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
 וְאַהֲבָתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לֵבְבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

§ 29. — INFINITIVO Y PARTICIPIO QAL

1. — El **infinitivo** puede ser **absoluto** y **constructo**. Su forma, en la conj. *Qal* del verbo regular *activo*, es respectivamente קטל y קטול.

2. — El inf. **absoluto** no recibe **sufijos**. He aquí su *valor sintáctico*:

- ▶ Cuando *precede* a otra forma del mismo verbo, **refuerza** su significado: מוֹת תָּמוּת «*ciertamente morirás*».
- ▶ Cuando *sigue* a otra forma del mismo verbo, indica además que la acción **perdura**: בָּכוּ בָּכוּ «*llorad largamente (o amargamente)*».
- ▶ **Substituye** al ipv. (y al ipf.) *al comienzo* de la frase: הֲלוֹךְ וְדַבֵּר «*Ve [no «ir»] y dirás*».

3. — El inf. **constructo**, mucho *más frecuente*, admite **sufijos**: בַּיּוֹם אֲכָלְךָ «*en el día de tu comer (= el día en que comas)*».

- ▶ Su vocal suele ser la **segunda** vocal del ipf. en todas las conjugaciones (cf. Paradigma V).
- ▶ precedido de ל, *puede* expresar el **gerundio**: דִּבֶּר הַנְּעָר לֵאמֹר (< לֵאמֹר >) lit. «*para decir*» «*habló el muchacho diciendo*» (cf. § 39, 3).

El sentido se obtiene del **contexto**: לַעֲשׂוֹת (inf. cs. de עָשָׂה + ל) puede significar «*para hacer*», «*al hacer*», «*haciendo*» y simplemente «*hacer*».

4. — El **participio** es un **nombre verbal**, que admite flexión y sufijos (cf. Tabla en pág. 63). Puede ser **activo** y **pasivo** (cf. § 24, 3).

5. — En la conjugación *Qal* del verbo regular *activo*, el ptc.

- ▶ **activo** lleva las vocales .. → קטל
- ▶ **pasivo** lleva las vocales וְ → קטול

6. — El ptc. **substituye** a los tiempos verbales, para indicar que la acción *perdura* (en la esfera temporal que determine el contexto): הֶנְנִי שָׂמֵר «*heme vigilante (= he aquí que estoy [/estuve /estaré] observando)*».

Ptc. Qal		singular	plural
activo	masc.	dominador מְשִׁל (que domina)	dominadores מְשִׁלִּים (que dominan)
	fem.	dominadora מְשִׁלָּה (menos frec.) מְשִׁלָּה	dominadoras מְשִׁלוֹת
pasivo	masc.	dominado מְשׁוּל	dominados מְשׁוּלִים
	fem.	dominada מְשׁוּלָה	dominadas מְשׁוּלוֹת

Ejercicios

- 1) Traducir: שְׁמֹר אֶת־יּוֹם הַשַּׁבָּת:
שָׁם (שׁוּם pf.) יְהוָה אֶת־הָאָדָם בְּגֶן־עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ:
הִנֵּה־עַם יוֹרֵד מִהָרִים:
וְהִנֵּה שִׁכְבוֹת בְּתוֹךְ הַבָּיִת:
הִנֵּכֶם הַלְכִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ:

- 2) Traducir: *La anciana mujer estaba sentada a la puerta de su casa.
El Señor habita en los cielos, que hizo con sus manos.
Una voz clama en el desierto: Construid Sus caminos.*

- 3) Vocabulario:

אָבָה	אָסַר	בָּחַר	אָחַר	בָּקַר
אָחַז	אָרַר	אָזַן	בָּכּוּר	גָּבוּר

- Qoh 1,4:

דּוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת:
permanece. siempre mas-la-tierra viene, y-generación (se)va Generación

§ 30. — VERBOS ESTATIVOS

1. — Los verbos **estativos** (cf. § 23, 1), «adjetivos conjugados», presentan *dos perfectos en Qal*:

- ▶ uno, *más frecuente*, de la forma **qatil* (en posición privilegiada, ambas vocales breves se prolongan): קָבֵר «él es pesado» (**Verbos en e**);
- ▶ otro, *menos frecuente*, de la forma **qatul* (en posición privilegiada, ambas vocales breves se prolongan): קָטַן «él es pequeño» (**Verbos en o** —cf. paradigma V).

2. — El **imperfecto Qal** de los estativos (tanto *en e* como *en o*) lleva *pataḥ* en su segunda sílaba: יִקְטֹן, יִכְבֹּד (lo mismo que sus **inf. c.** = **ipv.** —cf. paradigma V).

3. — He aquí la diferente vocalización de activos y estativos:

Tiempos y modos	V. activos	V. estativos
pf.	קָטַל <i>a ā</i> — <i>ō ā</i>	קָבֵר <i>ē ā</i> קָטַן <i>ō ā</i>
ipf.	יִקְטֹל <i>ō i</i>	יִכְבֹּד / יִקְטֹן <i>a i</i>
ipv.	קִטֵּל <i>ō e</i>	קָבֵר / קָטַן <i>a e</i>
inf. <i>abs.</i>	קָטוּל <i>ô ā</i>	<i>a e</i> קָבֵר / קָטַן
<i>const.</i>	קִטַּל <i>ō e</i>	
ptc. <i>act.</i>	קָטֵל <i>ē ō</i>	(= pf.) קָבֵר / קָטַן
<i>pas.</i>	קָטוּל <i>û ā</i>	—

4. — Los estativos **adoptan** alguna vez la vocalización de los *activos*: שָׁכַן (שָׁכֵן) «habitó», יִשְׁכֵּן «habitará».

Ejercicios

- 1) Traducir: וְעַלִּי (El) הִכְהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־שַׁעַר בֵּית יְהוָה:
זָקֵן הָאִישׁ וְכִבְדֹּ וְהוּא שָׁפַט אֶת־עַמּוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה:
כָּבְדּוּ גַם עֵינָיו וְלֹא יוֹכֵל לִרְאוֹת:
זָכַר יְהוָה אֶת־חֲנָה (Ana) וַתֵּלֶד (ילד ipf. בֶּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל:
וַיְגַדֵּל הַנֶּעַר שְׁמוּאֵל וַיְהִי עִמּוֹ:
וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל בְּמִקְוֵהוּ עַד הַבֹּקֶר:
(בֹּקֶר mañana)

- 2) Traducir: *Habló Dios a Samuel, pero (ו) el muchacho no conocía [ptc.] al Señor.*
Subió Ana con su hijo, el que había pedido al Señor, a la casa del Señor de los Ejércitos en Silo (שִׁלֹה).
Escuchaba Samuel (+ "en") la voz del Señor y juzgó a su pueblo muchos años.
Y dijeron los ancianos del pueblo a Samuel: Tú has envejecido; ¿quién nos gobernará ("gob. sobre nosotros") después de ti?
Eres pequeño a los ojos de Dios, porque no observas sus mandatos.

- 3) Vocabulario:

חָכָם	חֹמֶה	בָּרַח	בָּקַע	בָּלַע
חָכְמָה	חוּץ	דּוֹר	בָּרָא	בָּעַר

- 1 Sam 3,9a: דִּבֶּר יְהוָה כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ
tu-siervo. escucha que Señor, Habla,

§ 31. — LA CONJUGACIÓN NIF'AL

1. — El *Ni* es la **voz reflexiva** de la acción *simple* (cf. § 23, 5); y alguna vez, la **pasiva** de *Qal*: נִסְתַּר (pf. *Ni* de סָתַר) puede significar «él se escondió» y «él es [está] escondido».

Alguna vez expresa **permisión** (*Ni tolerativum*): נִדְרַשׁ «dejóse preguntar [consultar/buscar]», que viene a ser lo mismo que «atendió».

2. — **Característica** de esta conjugación es un **נ** inicial que,

- ▶ en el **pf.** (de la forma **naq̄tal*), resulta **נ**;
- ▶ tras preformante (**ipf.**, **ipv.** e **inf.**), *se asimila duplicando la 1ª radical*: יִקְטֹל (< יִנְקֹטֹל < **yanqat̄il*).

3. — **Ipv.** e **inf. cons.** llevan **preformante** ה־: ה־ + tema de ipf.

<i>Ni</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
Sg. 3 m	נִקְטֹל	יִקְטֹל		ab הִקְטֹל	m נִקְטֹל
f	נִקְטְלָה	תִּקְטֹל		נִקְטֹל	f נִקְטְלָה
2 m	נִקְטַלְתָּ	תִּקְטֹל	הִקְטֹל		נִקְטַלְתָּ
f	נִקְטַלְתְּ	תִּקְטֹלִי	הִקְטֹלִי	cs הִקְטֹל	(más frec.)
1 c	נִקְטַלְתִּי	אִקְטֹל			
Pl. 3 m	נִקְטְלוּ	יִקְטְלוּ			m נִקְטְלִים
f	«	תִּקְטְלֶנָּה			f נִקְטְלוּת
2 m	נִקְטַלְתֶּם	תִּקְטְלוּ	הִקְטְלוּ		
f	נִקְטַלְתֶּן	תִּקְטְלֶנָּה	הִקְטְלֶנָּה		
1 c	נִקְטַלְנוּ	נִקְטֹל			

Notas: ▶ La vocalización **nominal** del ptc. distingue al ptc. sg. de las 3ª pers. sg. del pf.

- ▶ Sólo el contexto decide si נִקְטְלָה es 3ª f. sg. del **pf. Ni** («se suicidó») o 1ª pl. del **coh. Q** («matemos»).

Ejercicios

- 1) Traducir: ולא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם:
 (מִלַּח sal) וַיִּכְרַתוֹן הַמַּיִם הַיְרֵדִים עַל יַם-הַמֶּלַח:
 (גַּבְעוֹן Gabaón) הַלֵּךְ שְׁלֹמֹה גִבְעֹנָה לְזִבְחַ שָׁם עֲלוֹת עַל הַמִּזְבֵּחַ:
 (חֲלוֹם [en]sueño) בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל-שְׁלֹמֹה בְּחֲלוֹם הַלַּיְלָה:
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה עֲבַדְךָ בְּתוֹךְ עַמֶּךָ אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ
 עִם רַב אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר מְרַב:
 וְלֵךְ יִקְרָא רְרוּשָׁה עִיר לֹא נַעֲזֹבָה:

- 2) Traducir: *Por la palabra de Dios fueron creados los cielos y la tierra.*
Oyó el hombre la voz del Señor, y se escondió entre ("en medio de") los árboles del jardín.
Y dijo la mujer a ellos: Escondéos en las montañas durante el día, y andaréis vuestro camino en la oscuridad de la noche.
Cuando Israel vuelva ("En el volver de Israel", cf. § 29,3) a su Señor, no se recordarán más (עוֹד) los nombres de otros dioses.
Vuestras obras están escritas en el libro de la vida.

- 3) Vocabulario:

חֶקֶךָ	חֶצֶר	זַעַק	עֲנָה	דָּבַק
חֶקֶה	חֶצִי	חֶמֶה	זָנָה	הִפָּךְ

- Sal 104,30: תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרְאוּן וַתַּחֲדֵשׁ פָּנָי אֲדָמָה: la-tierra. la-faz-de y-renuevas son-creados; tu-espíritu: Envías

§ 32. — LA CONJUGACIÓN *PI'EL*

1. — El *Pi* es la **voz activa** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5).

La **intensidad** puede ser de orden *cuantitativo* o *cualitativo*:

שָׁלַח (*Q* «envió») שָׁלַח (*Pi*) «envió repetidamente»;

שָׁבַר (*Q* «rompió») שָׁבַר (*Pi*) «destrozó, hizo polvo».

2. — **Característica** del *Pi* (y de toda la acción intensiva) es la **duplicación** de la *segunda* radical.

3. — El **perfecto** es de la forma **qattal* (*a*, en sílaba aguda, → *i*), pero su 3ª sg. m., a semejanza del ipf., *suele* llevar *ē* en la segunda sílaba. No es infrecuente, sin embargo, la forma קָטַל.

<i>Pi</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
<i>Sg.</i> 3 m	קָטַל קָטַל	יִקְטֹל		ab קָטַל	m מְקַטֵּל
f	קָטְלָה	תִּקְטֹל		קָטְלָה	f מְקַטֵּלֶת
2 m	קָטַלְתָּ	תִּקְטֹל	קָטַל		(מְקַטֵּלָה)
f	קָטַלְתְּ	תִּקְטֹלִי	קָטְלִי	cs קָטַל	
1 c	קָטַלְתִּי	אֶקְטֹל			
<i>Pl.</i> 3 m	קָטְלוּ	יִקְטֹלוּ			m מְקַטִּילִים
f	«	תִּקְטֹלְנָה			f מְקַטִּילֹת
2 m	קָטַלְתֶּם	תִּקְטֹלוּ	קָטְלוּ		
f	קָטַלְתֶּן	תִּקְטֹלְנָה	קָטְלְנָה		
1 c	קָטַלְנוּ	נִקְטֹל			

Si la 2ª radical lleva *šwâ*, puede aparecer sin *dāgēš*: בָּקְשׁוּ «(re)buscaron».

4. — El **participio** (como en las restantes conjugaciones derivadas, excepto *Ni*) se compone de la **preformante** ׁ y el tema de ipf.

5. — El *Pi* tiene con frecuencia el sentido **causativo** (o **declarativo-estimativo**) propio del *Hi* (cf. § 35, 2):

לָמַד (Q «aprendió»)	לָמַד (Pi) «(hizo aprender) enseñó»;
צָדַק (Q «es justo»)	צָדַק (Pi) «declaró justo (inocente)», o /bien, «justificó».

Ejercicios

1) Traducir:

וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה (Faraón) אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֶשׁ לְהַרְגַּ אֶת-מֹשֶׁה:
וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר אֶל-תִּקְרַב
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה עֹמֵד עָלָיו אֶרְמֹת-קָדֶשׁ הוּא:
אַהֲרֹן אֶחָיֶךָ יִבְעֵתִי כִּי-דָבַר יִדְבֹּר הוּא:
אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ-לָנוּ הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה:

2) Traducir: *Oyó Moisés al ángel de Dios que le hablaba [ptc.] desde en medio del fuego.*

La ley del Señor fué escrita sobre tablas (לוּחַ sg. f.) de piedra, pero Moisés destrozó las tablas en su ira.

Ordenó Moisés al pueblo diciendo: Observarás cuidadosamente [inf. + ipf.] los mandatos del Señor tu Dios.

Quiero contar sobre tu nombre a mis hermanos, honrarte en medio de tu templo.

Y ocurrirá aquel día, que ("y") reunirá el Señor a todas las ovejas de su heredad.

3) Vocabulario:

זָרַע	חוּל	חָלָה	יִין	יֵשׁ
חָרַל	חָזָה	יָחַד	יָמִין	יָתֵר

§ 33. — LA CONJUGACIÓN PU"AL

1. — El *Pu* es la **voz pasiva** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5), es decir, el pasivo de *Pi*: קָטַל «ha sido asesinado».

2. — **Característica** del *Pu* (y de toda la acción *intensiva*) es la **duplicación** de la 2ª radical.

3. — La *primera* radical lleva casi **siempre qibbûš** (muy raramente, *qāmeš hātûf*); la vocal primitiva de las conjugaciones pasivas.

<i>Pu</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
<i>Sg.</i> 3 m	קָטַל	יִקְטַל	—	ab קָטַל	m מְקַטָּל
f	קָטְלָה	תִּקְטַל		cs (קָטַל)	f מְקַטֶּלֶת
2 m	קָטַלְתָּ	תִּקְטַל			(מְקַטֶּלֶת)
f	קָטַלְתְּ	תִּקְטְלִי			
1 c	קָטַלְתִּי	אֶקְטַל			
<i>Pl.</i> 3 m	קָטְלוּ	יִקְטְלוּ	—		masc
f	«	תִּקְטְלֶנָּה			מְקַטְּלִים
2 m	קָטַלְתֶּם	תִּקְטְלוּ			fem
f	קָטַלְתֶּן	תִּקְטְלֶנָּה			מְקַטְּלוֹת
1 c	קָטַלְנוּ	נִקְטַל			

Nota: ▸ Las formas del pf. *Pu* sólo se distinguen de las del pf. *Pi* por la vocal del ק.

▸ Si la 2ª radical lleva š'wâ, puede aparecer sin dāgēš.

Ejercicios

- 1) Traducir: כִּבְדוֹ אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ וְאֲנִי אֲבִרְךָ אֶתְּךָ כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ:
גְּדוֹל יְהוָה וּמִהֲלָל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ:
שָׁמַע אֶת הַחֲכָם וְשׁוֹמֵר חֻמָּתוֹ יִכְבֵּר:
יִקְפְּצוּ מַלְכִּים פִּיהֶם כִּי אֲשֶׁר לֹא־סָפַר לָהֶם רָאוּ (רָאָה):
(קָפַץ cerró)
בְּיָמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא תִּבְקֹשׁ חַטָּאת יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִמָּצָא:

- 2) Traducir: *David era buscado [ipf. Pu] por los montes, pero los hombres de Saúl (שאול) no pudieron capturarlo. Tuvo Salomón ("Para Sal.") gran (re)nombre en Israel, y fué muy honrado [Pu] él por su pueblo. Parió una hija la mujer de Oseas (הוֹשֵׁעַ), y dijo Dios al profeta: Llámala ("Llama el nombre de ella") «No compadecida» [con ptc. o con pf. Pu: nunca (ha sido) compadecida]. Como un niño es consolado por su madre, así seréis consolados en Jerusalén.*
(Pi, רחם compadecer)
(Pi, נחם consolar)

3) Vocabulario:

חֵלֶק	חֲפִיץ	הַחֲרִים (חרם)	כָּח	כֶּסֶף
חֲנֹן	חֲרָה	כָּבֵשׁ	כֶּנֶף	כָּרֶם

- Sal 137,1: עַל נְהַרֹת בָּבֶל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן:

§ 34. — LA CONJUGACIÓN *HITPA'EL*

1. — *Hit* es la **voz reflexiva** de la acción *intensiva* (cf. § 23, 5):
 התקדש «se santificó» (קדש *Pi* «santificó»); pero, como el *Ni*, puede tener
 sentido puramente **pasivo**: תהלהל «será alabada».

Puede expresar **simulación**: התחלה «se hace el enfermo», «se finge enfermo» (חלה
Q «está enfermo»); התחזק «muéstrate fuerte» (חזק *Q* «es fuerte»).

2. — **Característica** del *Hit* (aparte la duplicación de la 2ª radical,
 propia de la acción intensiva) es la **preformante** הִת que *se antepone* a las
 radicales (cf. en tabla siguiente pf., ipf. e inf.).

3. — En **ipf.** y **ptc.** el ה de la preformante הִת **se elide**: יהתקדש →
 יתקדש.

<i>Hit</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
<i>Sg.</i> 3 m	הִתְקַטַּל	יִתְקַטַּל	הִתְקַטַּל הִתְקַטְּלִי	(abs. y cst.) הִתְקַטַּל	m מִתְקַטַּל
f	הִתְקַטְּלָה	תִּתְקַטַּל			f מִתְקַטְּלָה
2 m	הִתְקַטַּלְתָּ	תִּתְקַטַּל			(מִתְקַטְּלָה)
f	הִתְקַטַּלְתְּ	תִּתְקַטְּלִי			
1 c	הִתְקַטַּלְתִּי	אֶתְקַטַּל			
<i>Pl.</i> 3 m	הִתְקַטְּלוּ	יִתְקַטְּלוּ	הִתְקַטְּלוּ הִתְקַטְּלֻנָּה		masc.
f	«	תִּתְקַטְּלֻנָּה			מִתְקַטְּלִים
2 m	הִתְקַטַּלְתֶּם	תִּתְקַטְּלוּ			fem.
f	הִתְקַטַּלְתֶּן	תִּתְקַטְּלֻנָּה			מִתְקַטְּלוֹת
1 c	הִתְקַטַּלְנוּ	נִתְקַטַּל			

Nótese:

- La flexión del **pf.** *Hit* es muy semejante a la del pf. *Q* + הִת.
- **Ipv.** e **inf.** *Hit* se componen de הִת + el tema del ipf. *Pi* (קַטַּל).
- **Ipf.** y **ptc.** *Hit* son idénticos a ipf. y ptc. *Pi*, intercalado el ה reflexivo entre las preformativas y el tema de ipf. (יִת → יְתִ —cf. Tabla V).

4. — El ה de la preformativa הַה **intercambia posición y vocal** (*metátesis*, cf. § 8, 2) con la primera radical del verbo, si ésta es *sibilante* (ש ש צ ס): הַשְׁתַּמֵּר, *hištammēr* (no, *hiššammēr*) «se guardó».

Si la 1ª radical es צ (*enfática*), el ה deviene מ (*enfática*): הִצְטַדֵּק «se justificó» (probó, o simuló, su inocencia —pf. *Hi* de צָדִיק «es justo»).

5. — El ה de la preformativa הַה **se asimila** a la primera radical del verbo, si ésta es *dental* (ת ט ז ד): מִדְּבָר middabbēr (no, *mitdabbēr*) «el que habla» (ptc. *Hit* de דָּבַר, con el mismo sentido del ptc. *Pi*).

Ejercicios

1) Traducir: כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכַי יְהוָה וְאֶשְׁתַּמֵּר מֵעוֹנִי:
וַיִּתְפַּלֵּל הַצַּדִּיק לֵאמֹר הִטָּה (נִטָּה, *ipv. Hi*) יְהוָה אֲזַנְךָ וּשְׁמֶעַ:
דְּבַר יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ הַמְדַּבֵּר בִּי דְבָרִים טוֹבִים
(נְחָמִים, *consuelo*) דְּבָרִים נְחָמִים:

2) Traducir: *Mejor el que sirve y come, que quien se hace el importante [ptc. Hi] y no tiene pan ("y no pan para él").*
Y al pueblo (le) ordenó Moisés diciendo: Servirás al Señor tu Dios y te guardarás de todo mal.
Se reunió todo Israel, desde el (más) grande al ("y hasta el") (más) pequeño, para escuchar el oráculo de Dios.

3) Vocabulario:

חָרַשׁ	טָהַר	הוֹכִיחַ (יָכַח)	מִנְהָשׁ	מְלָאכָה
חָתַת	יָבֵשׁ	לָשׁוֹן	מָוֶת	מְמַלְכָּה

► Sal 78,65:

וַיִּקְץ כִּישָׁן אֲדֹנָי כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיַּיִן:

por-el-vino. rendido como-un-héroe Adonay; como-un-dormido Y-despertó

§ 35. — LA CONJUGACIÓN *HIF'IL*

1. — El *Hi* es la **voz activa** de la acción *causativa* (cf. § 23, 5).

2. — El sentido fundamental del *Hi* es **causativo**: הִקְטִיל «hizo matar»; הִגְדִּיל «hizo grande (engrandeció)».

Próximo a este sentido es el **declarativo-estimativo**: הִצְדִּיק «hizo [declaró] justo», «justificó»; הִרְשִׁיעַ «declaró culpable» (רָשַׁע «pecó»).

3. — La **característica** del *Hi* es doble:

- una **preformativa** ה (ה, ה) que *se elide* detrás de preformante (en Ip. y Ptc.): **y^ehaqtīl* → יִקְטִיל; **m^ehaqtīl* → מִקְטִיל.
- la **vocal *plene scripta*** ' de la *segunda* sílaba.

4. — El **pf.** es de la forma **haqtal*:

- la *a* 1^a, en sílaba cerrada, → *i* (en el verbo regular).
- La *a* 2^a → *i* en las 3as pers. a semejanza del ipf.

<i>Hi</i>	Pf.	Ip. f.	Ip. v.	Yus.	Ptc.
Sg. 3 m f 2 m f 1 c	הִקְטִיל הִקְטִילָה הִקְטִילָת הִקְטִילָת הִקְטִילָתִי	יִקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִילִי אִקְטִיל	 הִקְטִיל הִקְטִילִי	 יִקְטִיל	m מִקְטִיל f מִקְטִילָת מִקְטִילָה
Pl. 3 m f 2 m f 1 c	הִקְטִילוּ הִקְטִילוּ הִקְטִילְתֶּם הִקְטִילְתֶּן הִקְטִילְנוּ	יִקְטִילוּ תִּקְטִילְנָה תִּקְטִילוּ תִּקְטִילְנָה נִקְטִיל	 הִקְטִילוּ הִקְטִילְנָה	Inf. ab הִקְטִיל cs הִקְטִיל	masc מִקְטִילִים fem מִקְטִילוֹת

Ejercicios

- 1) Traducir: כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן כְּהִנִּיָּה יִלְבִּישׁ יֵשׁוּעַ:
 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה יְהוָה אֱלֹהֵי אֹתָהּ הִמְלִכָהּ אֶת־עַבְדָּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי:
 הִלְכוּ שְׂתֵי־נָשִׁים אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנָיו:
 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת אֲדֹנָי אֲנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֹשְׁבַת בְּבֵית אָחִיר:
 וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לַיְלָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עִלָּיו:
 (מוֹת ipf. abbrev. יָמָת)
 וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקְחָה אֶת־בְּנִי בַתּוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּשְׁכֵּיב אֹתוֹ בַּחֲיקָהּ
 (seno חֵיק)
 וְאֶת־בְּנָהּ הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בַּחֲיקִי:

- 2) Traducir: Colocó David en su trono a su hijo Salomón y le hizo reinar sobre la casa de Israel.
 La mujer ocultó al pequeño hijo del rey en casa de ella y lo salvó de [מִן] quienes lo buscaban para matarlo.
 He aquí que ocultaré mi rostro de [מִן] vosotros, y gentes que no conocéis tomarán vuestras ciudades y destruirán mi lugar santo.
 Reuniéronse todos los sacerdotes que ministraban ante el Señor, para alabar y engrandecer su santo nombre.
 He aquí que el Señor va a entregaros [ptc.] esta tierra y os hará dominar a todas las naciones que la habitan.

- 3) Vocabulario:

יְעִץ	יָצַר	כָּבֵס	מָעַל	מִרְאָה
יָצַק	יָרָה	מִסְפָּר	מִצָּה	מִשְׁכָּן

- Sal 27,8b.9a: אֶת־פְּנֵיךְ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ: אֶל־תַּסְתִּיר פְּנֵיךְ מִמֶּנִּי

§ 36. — LA CONJUGACIÓN *HOF'AL*

1. — El *Ho* es la voz **pasiva** de la acción *causativa* (cf. § 23, 5)., es decir, el pasivo de *Hi*: «ha sido movido a matar».

2. — **Característica** del *Ho* es una **preformativa** ה (ה, *ho*) que se *elide* detrás de preformante (en ipf. y ptc.): **y^ehuqṭal* → *yuqṭal* → *yoqṭal* יִקְטַל.

Nota: La preformativa ה, aunque común a tres conjugaciones, se presenta en cada caso de un modo *distinto*:

- ▶ La preformativa ה del *Ni* (ה) precede a una 1ª rad. **duplicada**.
- ▶ La preformativa ה del *Hi* (ה, ה) precede a una 1ª rad. **no duplicada**.
- ▶ La preformativa ה del *Ho* (ה) lleva **otra vocal**.

3. — A diferencia del *Pu* (cf. § 33, 3), el *Ho* lleva **normalmente** *qāmeš hātûf* en su 1ª sílaba (**huqṭal* → *hoqṭal*); aunque a veces aparece la *u* primitiva, sobre todo, en sílaba aguda: הִגֵּד (*Ho* de נִגַּד) «fué anunciado».

<i>Pu</i>	Pf.	Ipf.	Ipv.	Inf.	Ptc.
Sg. 3 m	הִקְטַל	יִקְטַל	—	ab הִקְטַל	m מִקְטַל
f	הִקְטְלָה	תִּקְטַל		cs (הִקְטַל)	מִקְטַל
2 m	הִקְטַלְתָּ	תִּקְטַל			(más frec.)
f	הִקְטַלְתְּ	תִּקְטְלִי			etc.
1 c	הִקְטַלְתִּי	אִקְטַל			
Pl. 3 m	הִקְטְלוּ	יִקְטְלוּ	—		
f	«	תִּקְטְלֶנָּה			
2 m	הִקְטַלְתֶּם	תִּקְטְלוּ			
f	הִקְטַלְתֶּן	תִּקְטְלֶנָּה			
1 c	הִקְטַלְנוּ	נִקְטַל			

Ejercicios

- 1) Traducir: מי לא־ירַע בְּכָל־אֱלֹהִים כִּי יִרְיֶהוּ עֲשָׂתָה זֹאת:
 יִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהָרָן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַזֶּבֶחַ לִפְנֵי יְהוָה
 וְשָׂפוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ:
 (שָׂפָר *fractura, derrota*) עַל־שָׂפָר בַּת־עַמִּי הַשְׁבֵּרְתִּי:
 הִדְרֹךְ כָּל־כָּשֶׁר הַמּוֹת כִּי הִשְׁחִית כָּל־כָּשֶׁר אֶת־דַּרְכּוֹ:

- 2) Traducir: *Y se (le) anunció a David diciendo: He aquí que se han reunido tus enemigos para poner a Absalón (אַבְשָׁלוֹם) en tu trono y hacerlo reinar en tu lugar. Cuando escuchéis (= "En el escuchar vuestro") el fragor de la batalla, huid al monte, porque la ciudad será destruida. No escapará el malvado en el día de mi juicio, dice el Señor. Pero yo reposo en paz, Adonay, porque mi vida está escondida en tu mano. Háznos oír tu voz desde los cielos, para que todas las gentes te alaben y tu nombre sea engrandecido en toda la tierra.*

- 3) Vocabulario:

כָּעַס	לִוְן	מָאָס	נָהַר	עֲבוּרָה
כָּשַׁל	לָמַד	נָגַב	נָחַל	עָרָה

- Sal 31,6: בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְרִיתָהּ אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת:
 has adquirido

§ 37. — EL VERBO FUERTE CON GUTURALES

(Paradigmas VI y VII)

1. — Estos verbos **se llaman de primera, de segunda o de tercera gutural**, según que sea gutural la 1ª, la 2ª o la 3ª de sus radicales (Los verbos ל"ל y ה"ל **no son de 3ª gutural**, sino débiles —cf. §§ 46s).

2. — **Se conjugan como el verbo firme**, pero presentan a veces una *vocalización distinta*, debida a la naturaleza peculiar de las guturales, que:

- a) **no se duplican**, por lo que *alargan* la vocal anterior;
- b) **prefieren** *hātēf* a *šwâ* simple;
- c) casi **exigen** *patah* (o, al menos, *e* abierta, *s^egôl*), incluso en la letra anterior (cf. § 1, 5; § 3, 4).

3. — Véanse las **diferencias** más notables respecto del verbo firme sin guturales (a, b, c, refieren a los apartados del n° anterior):

Tiempos	קטל	1ª gut.	2ª gut.	3ª gut.
Pf.	קָטַלְתָּ Pi קָטַלְתָּ קָטַלְתֶּם	b) עָמַרְתֶּם	a) Pi בִּרְךָ c) Pi בִּרְךָ	b) שָׁלַחְתָּ
Inf.	קָטַל Ni הִקָּטַל	b) עָמַר b) אָמַר a) Ni הִעָמַר		c) שָׁלַח
Ipv.	קָטַל Ni הִקָּטַל	a) Ni הִעָמַר	c) שִׁחַט	
Ipf.	יִקָּטַל Ni יִקָּטַל	bc) יִעָמַר bc) יִחַזֵּק a) Ni יִעָמַר	c) יִשְׁחַט	c) יִשְׁלַח
Ptc.	קָטַל			c) שָׁלַח

4. — Las guturales ה פ ו, no obstante lo dicho, presentan otras veces **la misma vocalización** del verbo regular sin guturales:

- en toda la acción intensiva (*Pi, Pu e Hit*) de los verbos **de 2ª gutural**, sufren *duplicación virtual* (cf. § 4, 3), de manera que la vocal anterior no se alarga: שָׁחַח «corrompió, mató» (como קָטַל);
- en los verbos **de 3ª gutural**, no cambian el *š'wâ quiescente* por *hātēf* la mayor parte de las veces: שָׁלַחְנוּ «enviamos» (cf. paradigma VII).

Ejercicios

- 1) Traducir: יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִרְאָה אֵלֵינוּ
וַעֲתָה נִלְכֶּה-נָּא וְהִלֵּךְ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְנִזְבַּחַה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה לֹא-יֵאֱמִינוּ לִי אֲחִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקִלִּי
כִּי יֹאמְרוּ לֹא-נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה מִזֶּה בִּידֶךָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה:
וַיִּשְׁלַךְ אֶהָרֶן אֶת-מִפְּהוֹ לִפְנֵי פִרְעֹה וּלְפָנָיו עָבְדוּ וַיְהִי לְנֹחַשׁ:
(הִיָּה לִ) convertirse en)
(נֹחַשׁ serpiente)

- 2) Traducir: ¿Quién te ha puesto como juez sobre nosotros? ¿Acaso piensas (ptc. de אָמַר) tú matarme, como mataste al egipcio (מִצְרִי)? Huyó Moisés a Madián (מִדְיָן) y él residió allí. Moisés pastoreaba (ptc.) el rebaño del padre de su mujer, sacerdote de Madián.

- 3) Vocabulario:

מָרַד	מָכַר	מָשַׁח	עָצָם	פָּעַם
מָהַר	מָלַט	עָפַר	עָרַב	פָּר

- Sal 22,2: אֱלֹהֵי לָמָּה אֲבָרְכְּךָ:
me-has-abandonado? ¿por-qué Dios-mío!, ¡Dios-mío!

§ 38. — EL VERBO FUERTE CON SUFIJOS

(Paradigma VIII)

1. — Las formas sufijadas del pronombre personal **se añaden** también al *verbo* (cf. § 12, 1b), para expresar el **objeto directo** de éste.

2. — Los sufijos **se añaden** al verbo:

- a) **directamente**, si la forma verbal termina en *vocal* (dicha vocal resulta siempre *tónica*):
 קַטַּלְנוֹךְ (< קַטַּלְנוּ + ך) «matámoste» (cf. 3a).
- b) **mediante vocal o š^ewâ**, si la forma verbal termina en *consonante*:
- ▶ Los sufijos sin ׀ se unen mediante *vocal tónica* (en el pf. a [ַ ְ ִ ֵ ֶ ֹ ֻ ֿ]; en los demás casos, e [ֵ ֶ ֹ ֻ ֿ]).
 - ▶ Los sufijos con ׀ (tónicos por lo común) mediante š^ewâ *móvil*.

3. — Con la adición de sufijos, **cambian**:

- a) *las vocales mudables* de la forma verbal, según las normas conocidas (cf. § 9): קַטַּלְהוּ (< קַטַּל + הוּ) «lo mató»; יִקְטַלְךָ (< יִקְטַל + ך), *yiqtolkā* «te matará»;
- b) *algunas aformativas* (que tornan a su forma primitiva):

הַ	→ תַּ	קַטַּלְתָּנִי (< קַטַּלְתָּ + נִי) «me mató»;
תִּ	→ תִּי	קַטַּלְתָּהּ (< קַטַּלְתָּ + הָּ) «lo mataste» (קַטַּלְתָּהּ puede significar también «lo maté» [קַטַּלְתָּי + הָּ] —decide el contexto);
תָּן y תָּם	→ תוּ	קַטַּלְתֶּם (< קַטַּלְתֶּם + ׀) «lo matasteis» (vosotros o vosotras);
נָה	→ וּ	תִּקְטַלְנָהּ (< תִּקְטַל + נָה) «lo mataréis» (fem.) / «lo matarán» (fem.). (תִּקְטַלְנָהּ puede significar también «lo mataréis» [masc. < תִּקְטַלוּ + הָּ] —decide el contexto).

c) y hasta *los mismos sufijos*, alguna vez:

- הו → ו (tras הִי): קָטַלְתִּיו («lo maté»;
→ ו (tras ת, asimilando ה a la letra *anterior*):
קָטַלְתָּהּ («lo mató ella»;
ה → ה (קָטַלְתָּהּ) («la mataste».

4. — Casos especiales:

- a) El **ipv.** de la forma קָטַל, ante sufijos, resulta קָטַל qotl: קָטַלְנִי «mátame», קָטַלְהָ «mátala».
- b) El **inf. const.** de la forma קָטַל, ante sufijos:
- *nominales*, resulta קָטַל qotl: שְׁמֹרִי «mi observar», פִּקְדֵךְ «tu visitar», קָטַלְכֶם «vuestro matar»;
 - *verbales*, resulta קָטַל o קָטַל (q^etol, ante כֶּם, כָּךְ): שְׁמֹרְנִי «observarme», פִּקְדֵךְ «visitarte», קָטַלְכֶם «mataros».

Los sufijos, en algún caso, pueden representar tanto el *sujeto* como el *objeto*: שְׁמֹרִי puede significar «su observar» y «observarlo».

- c) A veces **se intercala** un ׀ *energicum* entre el verbo y el sufijo, sobre todo, en las formas *pausales del ipf.*

- Dicho ׀ ► suele **asimilarse** a la letra siguiente: קָטַלְנִי;
► suele ir **precedido** de s'gôl: יְבָרְכֶנּוּ «lo bendecirá».

Ejercicios

Vocabulario:	נָחַל	נָוֶה	הָבִית (נבט)	מָשַׁל
צָפוֹן	צָרָה/צָדָקָה	פָּתַח	פָּרִי	נָטַע

- Is 54,7:

בְּרִנֵּה קִטְן עֲזֹבְתֶיךָ וּבְרִחֲמִים גְּדִלִים אֶקְבָּצֶךָ:

B. VERBOS DÉBILES

§ 39. — VERBOS פ"ב

(Paradigma IX)

1. — Los verbos débiles **se conjugan a semejanza de los verbos fuertes**, aunque alguna de sus letras *se asimila, se elide* o *quiescit* (pierde su carácter consonántico —cf. § 23, 1).

2. — **Cinco verbos פ"ב** — אָבַד «pereció», אָכַל «comió», אָמַר «dijo», אָבַח «quiso» y אָפַח «coció» — son propiamente **débiles**, porque su 1ª radical (א) *quiescit* en el ipf. y, alguna vez, *se elide*.

3. — **Se conjugan éstos como los de 1ª gutural**, pero en el ipf. Q:

- ▶ La 1ª **vocal** suele ser un *hōlem* en que *descansa* el א.

En la 1ª sg., ambos מ (preformativa y 1ª radical) **se contraen** en uno: אָכַל «comeré».

- ▶ la 2ª **vocal** suele ser un *pataḥ* (en pausa, *sērê*).

- ▶ En אָבַח y אָפַח, la 2ª vocal es *s'gôl*, como en los ל"ה (cf. § 47).
- ▶ El wayyiqṭol de אָמַר **atenúa** el *pataḥ* en *s'gôl*: וַיֹּאמֶר «y dijo ella» (pero en pausa lleva *pataḥ*: וַיֹּאמֶר «y dijo él»).

4. — Su **infinitivo** es también **regular**, aunque la **semivocal del inf. cs. Q** es ך (en lugar de ך). Con preposición ל, resulta לֵאכּ ל «para comer»; pero en אָמַר, לֵאמַר «para decir», «diciendo».

5. — Otros tres verbos פ"ב — אָהַב «amó», אָחַז «cogió» y אָסַף «reunió» — **alternan** la flexión regular (de 1ª gutural) con la propia de los פ"א:

יֵאָהֵב (cf. יִחַזֵּק) «querrá» y יֵאָהֵבּם «los querré»;

יֵאָסֵף (cf. יַעֲמִיד) «reunirá» y יֵאָסֵף «y reunió» (con *elisión* del א).

Ejercicios

- 1) Traducir: ועתה לכו ונחרגהו ואמרנו חיה רעה אכלתהו:
 ויסף יהנה קרא עוד שמואל והוא הלך אל-עלי
 ויאמר הנני כי-קראת לי ויאמר לא-קראתי בני שוב שכב:
 הנה הפקדתיך היום על-הגוים ועל-הממלכות להאביר ולנשוע:
 אתה בחרתני אדני יהנה מכל-העמים להיות נל + היה [inf.] לך לעם:
 כי-קנאת ביתך אכלתני:

- 2) Traducir: *Marchó Josué (יהושע) y todo el ejército con él hacia Ay (עי), y tomaron la ciudad por la mañana y la prendieron (+ "con") fuego y exterminaron a todos sus habitantes. Y ocurrirá aquel día, clamaréis a mí y no escucharé (+ "en") vuestra voz; porque héme hablándoos (una y otra vez [ptc. Hit]) por mis profetas, y no queréis escuchar (= y no "escucháis" [ipf]).*
Tú nos has recordado, Señor, en el día de nuestra angustia, y nos has librado de la mano de nuestros enemigos.

- 3) Vocabulario:

נצר	סתר	עזר	רב	רָכַב
סגר	עור	צר	רָחַב	רָעַב

- 2Re 7,2b:

הנכה ראה בעיניך ומשם לא תאכל:
 comerás. no y-de-ello con-tus ojos (lo) verás Mira,-tú
 «¡Lo verás, pero no lo catarás!»

§ 40. — VERBOS פ"ן

(Paradigma X)

1. — La 1ª radical de los פ"ן, si cierra sílaba (tras preformativa o prep.), se asimila a la siguiente: El ipf. de נָפַל «caer» es יָפַל (< יִנְפַּל, como יִקְטַל).

No se asimila sin embargo en algún caso, sobre todo, si la siguiente es gutural: יִנְחַל (forma regular, como יִשְׁחַט «heredará»; לִנְפַל «para caer».

2. — Algunos פ"ן (los demás tienen ipf. e ipv. Q regulares):

- ▶ llevan *patah* en la 2ª sílaba del ipf. e ipv. Qal;
- ▶ eliden la ך en el ipv. e inf. c. Q (aféresis, cf. § 8, 1a);
- ▶ añaden ך al inf. c. que resulta *segolado*: נִשְׁתַּח «acercarse».

3. — En las conjugaciones **derivadas** no existe más fenómeno particular que la **asimilación** del ך: נִנְשׁ *Ni* (< נִנְשׁ), הִנְשׁ *Hi* (< הִנְשׁ), הִנְשׁ *Ho* (< הִנְשׁ: en sílaba aguda, ך → ך̣).

4. — El verbo נָתַן «dar» merece particular atención:

- ▶ También su ך *final*, si cierra sílaba (ante aformativa), se asimila a la siguiente: נָתַתְּ (< נָתַתְּ) «diste».
- ▶ Lleva *šērê* en el tema de ipf.:

ipf.: יָתַן (< יָתַתְּ) «dará»,

ipv.: תֵּן (< תֵּתַתְּ) «da»,

inf.: תַּת (**tint*: *tin*+*t*) «dar»; תַּתִּי «mi (acción de) dar».

5. — El antónimo לָקַח «tomar», menos en *Ni* (נִלְקַח) y *Hit* (הִלְקַח), pierde su 1ª radical (ל) como los פ"ן: El ל,

- ▶ si cierra sílaba, se asimila: יִלְקַח (< יִלְקַח) «cogerá»;
- ▶ en el ipv. se elide: קַח (< לִקַּח) «coge».

También su inf. cs. tiene forma *segolada*: קָחַת.

Ejercicios

- 1) Traducir: ותקח האשה מפרי העץ ותאכל ותתן גם לאישה:
 ויקח יוסף את-אפרים ואת-מנשה ויגש אתם אל-ישראל:
 ויעשו (עשה) בני-ישראל הרע בעיני יהוה
 ויתנם יהוה ביד-מרין שבע שנים:
 ויקחני יהוה מאחרי הצאן וישלחני אל עמו ישראל:

- 2) Traducir: *Hizo caer el Señor fuego del cielo sobre los habitantes de la ciudad perversa.*
Y le fue anunciado a David (+ "diciendo"): He aquí que han caído Saúl y su hijo en la batalla.
Librame, Señor, de la mano de mis perseguidores, de los que buscan mi vida.
Cuando oyó ("Según el oír de") José estas palabras, dijo a sus hermanos: «acercáos». Y ellos se acercaron a él.
El pan de hoy dános hoy, y libranos del mal.

- 3) Vocabulario:

עָנָה (ענה)	פָּדָה	נִפְלָא (פלא)	שָׁבַט	שָׁלַל
עָרַךְ	פּוּץ	שָׁפָה	שָׁבַת	שָׁמֶן

- Sal 12,8: אִתָּה-יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן-הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם:

§ 41. — VERBOS פ"י (*פ"י)

(Paradigma XI)

1. — La 1ª radical de los *actuales* פ"י era **primitivamente** י **sólo en siete verbos**, todos ellos *estativos*:

יבש «estar seco», ינק «chupar», ישר «ser recto»;
 יטב «ser bueno» y יקץ «despertarse» (que no tienen pf. Q);
 ילל «lamentarse» y ימן «estar a la derecha» (sólo tienen *Hi*).

La 1ª radical de los restantes פ"י era **primitivamente** ל (cf. § 42).

2. — Los פ"י primigenios **mantienen el י** en todas las formas o conjugaciones.

3. — En *Qal*,
 ▶ el **pf.** es completamente *regular*;
 ▶ el **ipf.** presenta el י *quiescente* (y el *patah* de los *estativos* —cf. ייטב: יכבד): «será bueno».

4. — En *Hi*,
 ▶ el **pf.** (**haytîb*, como **haqtîl* —cf. § 35, 4), por contracción de *ay* en *ē* (como ocurre en בית, el cs. de בית «casa»), es היטיב.

El **pf.** *Hi* de יבש es sin embargo הוביש «resecó», como si fuera פ"ל (cf. § 42, 2).

▶ el **ipf.** (**y^ehaytîb*, como **y^ehaqtîl* —cf. § 35, 3), por elisión del ה intervocálico (→ *yaytîb*) y contracción de *ay* en *ē*, es ייטיב.
 ▶ el **ptc.**, en virtud del mismo proceso (**m^ehaytîb* → *maytîb* → *mēytîb*), es מיטיב.

5. — En las demás conjugaciones (raramente atestadas), estos 7 verbos presentan formas, bien *regulares*, bien *propias* de los פ"ל.

Ejercicios

1) Traducir:

כִּי שָׁמַעְנוּ אֶת אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִי הִירְדֵן מִפְּנֵיכֶם עַד־עֲבָרְכֶם
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִים־סוּף אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ מִפְּנֵינוּ עַד־עֲבָרְנוּ:
וַיָּגֵדוּ עֲבָדֵי שָׂאוֹל לְדָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי דָוִד:
וַיִּקֶץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־אֱלֹהֵי:
וַיַּעֲקֹב הָאָדָם וַהֲלִיל כָּל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ:

2) Traducir:

Se acercaron a José sus hermanos y le hablaron diciendo: He aquí que esta tierra es óptima para nuestros ganados; y ahora, si hemos encontrado gracia en tus ojos, permítenos plantar (= "plantemos, por favor") en ella árboles de fruto y viñas y olivares, para que nuestras mujeres y nuestros hijos puedan residir (= "residan") aquí junto con nosotros.

¡Escuchad por favor mis palabras, jefes de Israel! El Señor me tomó de tras el ganado y me dijo: Hijo de Adán, profetiza el mal contra mi pueblo, porque han transgredido mi alianza.

3) Vocabulario:

הַתְּפִלָּה (פלל)	פָּרַשׁ	צָעַק	שָׁקַר	תָּמִיד
פָּרַד	צָלַח	שָׁמַשׁ	תּוֹעֵבָה	אָוֶן

► Prov 11,5a:

צָרָקָת תָּמִים תֵּיטֵשׁ דְּרָכָו

§ 42. — VERBOS פ"י (*ו"י)

(Paradigma XII)

1. — Conjugación Qal:

- a) Los פ"י *ו"י *estativos* se conjugan, en general, como los פ"י *ו"י.
 b) Los פ"י *ו"י *activos*

- presentan un **pf. regular** (*ו"י **suplantado por ו**); pero
 ► en **ipf., inf. c. e ipv.**, el *ו"י **se elide** (*aféresis*):

el **ipf.** *prolonga* su 1ª vocal (en sílaba abierta); y
presenta otro sērê en la 2ª sílaba, הִשָּׁב «habita-
 rá(s)» (con gutural, אֶרְעָ «conoceré»);
 el **ipv.** tiene la misma vocal del ipf., שִׁב «siéntate»;
 el **inf. c.** *añade ה* y resulta *segolado*, שְׁבַח (cf. ו"י).

2. — En las conjugaciones **derivadas**, el ו"י primitivo,

- a) o bien **se convierte en vocal**, por *contracción*, como en:

- **Ni**, **pf.** (**nawšab*, como **naqtal*, cf. § 31, 2), por
 contracción de *aw* en *ô* (cf. מוֹת, el cs. de
 מוֹת «muerte»), נוֹשָׁב «fue habitado»;
 ► **Hi** (*aw* → *ô*),
pf. (**hawšab*, como **haqtal*, cf. § 35,4) הוֹשִׁיב;
inf. e ipv. (**hawšeb*) הוֹשֵׁב;
ipf. (**y^ehawšib*, como **y^ehaqtal*, cf. § 35,3), sin
 ה intervocálico (→ *yawšib*), יוֹשִׁיב;
 ► **Ho** (*uw* → *û*),
pf. (**huwšab*, como **huqtal*, cf. § 36,3) הוֹשִׁב;
inf. (**huwšab*) הוֹשֵׁב;
ipf. (**y^ehuwšab* → *yuwšab* → *yûšab*) יוֹשֵׁב;

- b) o bien **conserva su valor consonántico**, como ocurre en
ipf., inf. e ipv. **Ni**, cuyas formas son plenamente *regula-
 res*: יוֹשֵׁב (como יִקְטֹל) «será habitado».

3. — Los verbos פ"י (*ו"י) con 2ª radical צ (פ"י צ), suelen conjugarse
 como los פ"י (cf. § 40), pues ו"י se asimila a צ: אֶצַק (< אִיצַק) «derramaré».

4. — A semejanza de algunos פ"י primigenios, que a veces se conjugan como si fueran פ"ו* (cf. § 41, 4), también algunos פ"ו* primigenios (por ej., ירש) adoptan formas que son propias de los פ"י*.

5. — הלך «andar» (regular en Ni, Pi e Hit) se conjuga por lo común como פ"ו* en Qal e Hi:

- ▶ El ה se elide en inf. c. (לָכַח), ipv. (לֵךְ) e ipf. (אֵלֵךְ) Q.
- ▶ En Hi, הוֹלִיךְ, הוֹלִיךְ, יוֹלִיךְ (וַיֹּלִךְ), etc.

Ejercicios

1) Traducir: צוה יהוה את-אברהם צא מארצך ומבית אביך אל-הארץ אשר אנידך: וילך אברהם כאשר דבר אליו יהוה ויקח את-שרי אשתו ואת-לוט בן-אחיו ויצאו מחרן ללכת ארצה כנען: ויאמר עלי לשמואל לך שכב והיה אם-יקרא אליך ואמרת דבר יהוה כי שמע עבדך וילך שמואל וישכב במקומו: ויצא ישראל למלחמה ויחנו נגד מחנה הפלשתים: אל-תירא עבדי יעקב כי אצק-מים על-צמא אצק רוחי על-זרעך:

2) Traducir: *Y salió Lot a ellos y pidióles: «Por favor, no derraméis la sangre de estos hombres que han entrado esta noche a mi casa». Mas ellos no quisieron escucharle, y ardió la ira de Yavé contra los habitantes de la ciudad. Camine yo [Hit], Señor, a la luz de tu rostro.*

3) Vocabulario:

אחרית	אות	קלל	צפה	הפיר (נכר)
אלוה	אחזה	אוצר	צרך	הציב (נצב)

▶ Sal 116,9: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

§ 43. — VERBOS ע"ו

(Paradigma XIII)

1. — Exceptuados algunos ע"ו *regulares* (como נָרַע «agonizar»), el ׀ de estos verbos, o **se elide** (*síncopa* —cf. § 8, 1b), o se hace **vocal**.

2. — **Conjugación Qal:**

- En el **pf.**, el ׀ **se elide**: El pf. de קָוַם (**qawam*, como **qatal*, cf. § 25, 1), resulta קָם «se levantó»;

Algo parecido ocurre en los ע"ו **estativos**: El pf. de מוֹת «morir» es מָת (verbo en *e*, cf. § 30), el de בּוֹשׁ «avergonzarse» resulta בּוֹשׁ (verbo en *o*).

- En el **ipf.**, el ׀ → י: el ipf. de קוֹם (**yaqwum*, como **yaqtul*, cf. § 26, 1) resulta יָקוֹם «se levantará».

/levante»;

- El י, en sílaba *cerrada y tónica*, → ׀ : קָמְנָה «levantáos», יָקָם «se en sílaba *cerrada y átona*, → ׀ : וַיָּקָם wayyāqom «y se levantó» (con 3ª gutural, וַיִּסָּר «y se apartó», de סוֹר).

- La aformativa נָה **se une**, por lo común, mediante la vocal *acentuada* יָ : יִקְוּמֵינָה «se levantarán».

3. — En toda la **conjugación Nifal** el ׀ → י:

- El **pf.** de קוֹם (**naqwam*, como **naqtal*, cf. § 31, 2) resulta נִקְוַם (*wa* → *ô*).

- Dicho י, ante sílaba *acentuada*, → ו: נִקְוֹמוֹת.

- Las aformativas que empiezan por *consonante*, **se unen**, por lo común, mediante la vocal *acentuada* ו: וַיִּקְוֹמוּיָהּ.

- **Ipf., ipv., inf. y ptc.** mantienen el י en sílaba abierta.

4. — En **Hif'il y Hof'al** el ׀ radical **desaparece**:

- El **pf. Hi** de קוֹם es הָקִים (< הָקִימָהּ, como הָקִימָהּ); como el *Ni*, adopta la vocal de unión י ante las aformativas que empiezan por *consonante*: הָקִימֹתָ «hiciste levantar(se)».

- El **pf.** *Ho* de הוּם es הוּקם (<הִקּוּם, como **huqṭal* —cf. § 36, 3), con *û* larga, como en los פִּי*.

5. — Las conjugaciones **intensivas**, no pudiendo duplicar una 2ª radical inexistente (sincopada o convertida en vocal), *repiten la 3ª radical*. En lugar de los acostumbrados *Pi"el*, *Pu"al*, *Hitpa"el*, resultan así las formas *Pôlêl* (קוּמם), *Pôlal* (קוּמם) y *Hitpôlêl* (הִתְקוּמם).

§ 44. — VERBOS ע"י

(Paradigma XIII)

1. — Los ע"י **se conjugan** en general como los ע"ו: El י de estos verbos, o **se elide** (*síncopa* —cf. § 8, 1b), o se hace **vocal**.

2. — En **inf. c.**, **ipv.** e **ipf.** *Qal* (idéntico al ipf. *Hi*) *llevar* י en vez de יִבִּין: «comprenderá».

3. — En las conjugaciones **intensivas**, presentan asimismo las formas *Pôlêl*, *Pôlal* y *Hitpôlêl*: הִתְבּוֹנֵן «comprendió (consiguió para sí comprensión)»; y, rara vez, las formas *pîlpêl* y *polpal* que *repiten* 1ª y 3ª radical: כָּלַל «contuvo», כָּלַל «está/fue contenido», de כָּל «medir».

Ejercicios

- 1) Traducir: וַיִּשְׁמַע אֶת־דְּבַר־יְבִי־לֶבֶן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְאֲבִינוֹ וּמֵאֲשֶׁר לְאֲבִינוֹ עָשָׂה אֶת כָּל־הַכְּבֹד הַזֶּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְאֵהִי עִמָּךְ: וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשָּׂדֶה אֶל־צֹאנָו: וַיֹּאמֶר לָהֶן אַתְּנָה יְדַעְתֶּן כִּי בְכָל־כַּחַי עֲבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן:

- 2) Vocabulario:

קָנָה	קָרַע	רָחַם	רָחַץ	רָחַק
אֶלְמָנָה	אָמָה	אֲמוֹנָה	אָמַר	הִיכָל

§ 45. — VERBOS ע"ע

(Paradigma XIV)

1. — Dos características generales de estos verbos:

- ▶ Las radicales 2ª y 3ª, iguales, **suelen contraerse en una**, que lleva *dāgēš fuerte* si no es gutural o final (cf. § 4, 3): קל (< קלל) «es ligero»; קלה (< קללה) «es ligera».
- ▶ Esas formas contractas, ante aformativas que empiezan por *consonante*, toman una vocal de unión **acentuada**:
 en el pf., ו (סבֹּחִי) «me volví»;
 en ipf. e ipv., י (תִּסְבִּינָה) «se volverán»).

Solamente las aformativas הָן y הֵן llevan el acento.

2. — En la conjugación *Qal*,

- ▶ las 3ª pers. del pf. tienen dos formas: una, *disociada* (סִבֵּחַ, סִבְּחָה, pl סִבְּחוּ); otra, *contracta* (סִבַּח, סִבְּחָה, pl סִבְּחוּ).
- ▶ El ipf. tiene dos flexiones: una, *contracta* (יִסַּב, etc.); otra, con la 1ª radical *duplicada* (יִסֵּב, etc.), como los פִּי.

Esta 2ª flexión, de influencia aramea, aparece también en *Hi* y *Ho*.

- ▶ El ipf. **activo** (**yaqtul* [cf. § 26, 1]: **a* → *ā* en sílaba abierta) es יִסֵּב.
 El ipf. **estativo** (**yikbad* [cf. § 30, 2]: **i* → *ē* en sílaba abierta) es יִקְבֵּל.

3. — En la conjugación *Ni*,

- ▶ El pf. (**naqtal*, cf. § 31, 2) *alarga* la vocal de **na* en sílaba abierta: נִסַּב.
- ▶ El ipf. (**yanqatil* [cf. § 31, 2], por contracción, *yansabb* → *yassabb* → *yissabb*) es יִסַּב.

4. — En la conjugación *Hi*,

- El **pf.** (**haqṭal*, *hiqṭil* [cf. § 35, 4], por contracción, *hisibb*) *alarga* ambas *ies* en posición privilegiada: הִסִּבּ.
- El **ipf.** (**y^ehaqṭil*, *yaqṭil* [cf. § 35, 3], por contracción, *yasibb*) *alarga* ambas vocales en posición privilegiada (**a* → *ā*, **i* → *ē* [no → *î*, en sílaba virtualmente aguda]): יִסֵּב.

En los estativos, y si la geminada es gutural, la 2ª vocal del *Hi* suele ser *pataḥ*: הָמַר «amargó» (מָרַר), הָקַל «alivió» (קָלַל), יָרַע «obrará mal» (רָעַע).

5. — En lugar de los acostumbrados *Pi^el*, *Pu^al*, *Hitpa^el*, aparecen las formas *Pô^el* (סוֹבֵב), *Pô^al* (סוֹבֵב) y *Hitpô^el* (הִסְתוֹבֵב), que **no contraen** 2ª y 3ª radical, y llevan un ו́ tras la 1ª radical.

Aunque también es frecuente un *Pi^el* regular: הָלַל «alabó».

Ejercicios

1) Traducir: וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-אַלְיָהוּ לֵאמֹר: קוּמ רֵד לְקִרְאֵת אַחָאֵב מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בְּכֶרֶם נְבוֹת אֲשֶׁר-יֵרֵד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ; וּדְבַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרַצְחָתָּ וְגַם-יִרְשָׁתָּ כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקְחוּ הַכִּלְבִּים אֶת-דָּם נְבוֹת יִלְקוּ הַכִּלְבִּים אֶת-דָּמְךָ גַּם-אַתָּה:

2) Traducir: *Oyó Moisés que el Faraón buscaba (= "estaba buscando", ptc) su vida, y huyó de (+ "ante") él hacia el desierto y escapó así de su ira.*

3) Vocabulario:

רִיב	רָכַב	רָנַן	רָעַע (ע)	רָפָא
אָפַד	אָרַז	אָרַח	אָרִי, אָרִיָּה	אָרַךְ

► Lam 5,21a: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֵבָה

§ 46. — VERBOS ל"א

(Paradigma XV)

1. — El ל"א de estos verbos **quiescit** (pierde su carácter consonántico) cuando *termina* sílaba, que así resulta abierta y con vocal **larga**: מְצָא (y no מְצֵא, como קָטַל); מְצָאָתִי (y no מְצֵאָתִי, como קָטַלְתִּי).

2. — Dicha sílaba abierta, ante las aformativas que empiezan por *consonante*, **lleva**:

- **qāmes** en el pf. *Qal* de los *activos* (מְצָאָתִי);
- **sērê** en el pf. *Qal* de los *estativos* (מְלֵאָתִי) y en el pf. de todas las conj. derivadas (וּמְצָאָתִי);
- **s^egôl** en todos los ipfs. e ipvs. (הַמְצָאָנָה, הַמְצָאָנִי).

3. — Ante las aformativas que empiezan por *vocal*, el ל"א radical es **consonante**; y las formas resultan **regulares**: מְלֵאוּ (como קָטְלוּ) «están llenos», יִמְצְאוּ (como יִקְטִילוּ) «harán/dejarán encontrar».

4. — En la **conjugación Qal**,

- hay **dos pfs.**: el *activo* (*qatal, cf. § 25, 1) resulta מְצָא; el *estativo* (*qatil, cf. § 30, 1), מְלֵא;
- el **ipf.** lleva **qāmes** en la 2ª sílaba (cf. יִשְׁלַח, *a* → *ā* en sílaba abierta): יִמְצָא «encontrará».

5. — Como el ל"א no se pronuncia,

- alguna vez **no se escribe**: וַתִּשְׁאָנָה (en vez de וַתִּשְׁאָנָה) «y levantaron ellas»;
- los ל"א se conjugan a veces **como los ל"ה** (cf. § 47), e incluso cambian el ל"א por ה: אֶרְפָּה (en lugar de אֶרְפָּא) «sanaré».

Ejercicios

- 1) Traducir: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶם-אֶמְצָא בְסֹדִם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׁאָתִי לְכָל-הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם:
וַתֹּאמֶר רוּת אֶל-נַעֲמִי אֶל-אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן
בְּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשֵׁם אֶקְבֹּר: וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶן עַד-בֹּאֲנָה (99)
בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאֲנָהּ בֵּית לָחֶם וַתֹּאמְרֶנָּה הִזָּאת נַעֲמִי:
וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אֶל-תִּקְרָאנָה לִי נַעֲמִי קְרָאֵן לִי מִדָּה כִּי-הֵמֶר שָׂדֵי לִי מָאָר:
וְשִׁמוּאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל יְהוָה אֲשֶׁר-שָׁם אָרוֹן אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-
שִׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַיִּרְץ אֶל-עָלֵי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי-קְרָאתָ לִי
וַיֹּאמֶר לֹא-קְרָאתִי שׁוּב שָׁכַב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכַּב:

- 2) Traducir: *Y se apareció (Ni ראה) el ángel del Señor a la mujer y le dijo: «He aquí que concebirás y darás a luz un hijo». Y temió mucho la mujer y corrió hacia su marido y le contó (+ "según") cuanto le había dicho el ángel. Y dio a luz la mujer un hijo y le puso de nombre (= "y llamó su nombre") Sansón. Y confesó David ante el anciano profeta: «He pecado contra el Señor». Y respondióle el profeta: «El Señor perdona tu pecado; no morirás.*

- 3) Vocabulario:

שָׁדֵי	שָׁכַב	שָׁכַל	שָׁבַת	רָצָה
בְּרָכָה	בְּרָזָל	בְּמָה	בָּטָן	בּוֹר

- Os 6,1a: לָכֵן וְנִשְׁוֹבָה אֶל-יְהוָה כִּי הוּא טָרַף וַיִּרְפָּאנוּ

§ 47. — VERBOS ל"ה
(Paradigma XVI)

1. — El ה de estos verbos no es propiamente consonante, sino *mater lectionis*; **substituye** casi siempre **a la primitiva radical** (que era י, rara vez, ו), *cuando la forma verbal no tiene aformativa*.

2. — Las formas *sin aformativa terminan en*:

- ▶ הַ in todos los pfs. (cf. paradigma XVI);
- ▶ הֵ in todos los ipfs. y ptc. (menos el ptc. pas. Q¹);
- ▶ הֵ in todos los ipvs.;
- ▶ הֵ (o הֵ) in los inf. abs. ².

¹ גִּלְיִי (como קָטוּל) «revelado», donde reaparece la letra original י.

² Todos los inf. cs. terminan en הֵ.

3. — En las formas *con aformativa que empieza por consonante*, en lugar del ה, **reaparece el primitivo י que descansa en**:

- ▶ *hîreq* (יֵ) in el pf. *Qal* (cf. paradigma XVI);
- ▶ *sērê* (יֵ [o יֵ]) in el pf. de las conj. derivadas;
- ▶ *s^egôl* (יֵ) in ipfs. e ipvs.

4. — En las formas *con aformativa que empieza por vocal*, **se eliden el ה y la vocal anterior**: גִּלְיִי (< gāl^ehû) «revelaron».

Pero ante הֵ (aformativa de 3^a f. sg.), el ה precedente → הֵ: הֵ «reveló».

5. — También *ante sufijos se eliden el ה y la vocal anterior*: גִּלְיִי (< גִּי + הֵ) «revelóme»; אֲגַלְיֵהוּ (< אֲגַלְיֵה + הֵ) «le revelaré».

6. — **Yusivo** (*wayyiqṭōl*) e **imperativo** tienen con frecuencia una **forma abreviada**, «apocopada», que resulta de la apócope (cf. § 8, 1c) del הֵ (o הֵ) final.

Si tras la apócope del הָ (o הֵ) quedan *las dos radicales sin vocal* (lo que sucede solamente en Q e Hi —cf. paradigma XVI),

- la 1ª radical **suele tomar un s'gôl** (un *patah*, si fuera gutural): יַעֲלֶה < יַעַל < יַעֲלֶה (pero יִגְלֶה < יִגַּל < יִגְלֶה);
- la vocal de la preformativa **se prolonga** alguna vez: וַתִּחַתֵּעַ (וַתִּחַתֵּעָ < וַתִּחַתֵּעַ < וַתִּחַתֵּעַ) «y erró».

Ejercicios

- 1) Traducir: וַיֵּךְ (99) הַבֶּרֶךְ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל-אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה וְאֶת כָּל-עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה הַכָּה (99) הַבֶּרֶךְ;
וַיִּשְׁכְּמוּ בִבְקָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ אֶל-רֹאשׁ-הָהָר לֵאמֹר
הֲנֵנוּ וְעַלְיֵנוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר יְהוָה כִּי חָטֵאנוּ;
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָּמָּה זֶה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת-פִּי יְהוָה;
אֶל-תַּעֲלוּ כִּי אֵין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִגָּנוּפוּ לִפְנֵי אֲיֵבֵיכֶם;
כָּל-גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ:

- 2) Traducir: Y se apareció (Ni ראה) el Señor a Moisés y le dijo:
«Bien he visto (= "viendo he visto", inf. + pf.) la opresión
de mi pueblo en Egipto, y he bajado para librarlos de
la mano de los egipcios y para hacerlos subir desde
esta tierra a la tierra buena.

- 3) Vocabulario:

הַשָּׂדֶה (שָׂדֶה)	הַשָּׂדֶה (שָׂדֶה)	שִׁיר	שָׁחַט
גִּבּוֹרִים	גִּבּוֹרִים	גִּבּוֹרִים	גִּבּוֹרִים

- Jer 20,7a: פָּתִיתָנִי יְהוָה וְאָפַת חֻזַּקְתִּי וְתוֹכַל
y-prevaleciste. me-forzaste y-fuí-seducido, Señor, Me-sedujiste

§ 48. — ALGUNOS VERBOS DOBLEMENTE IRREGULARES

1. — Verbos ל"א y פ"י a la vez (como יָצָא , יָרָא):

יָצָא יָרָא	<i>Qal</i>	<i>Hifil</i>
Pf <i>sg. 3 m</i> <i>2 m</i>	יָצָא יָרָא יָצְאוּ יָרְאוּ	הוֹצִיא הוֹצִיאוּ הוֹצִיאוּ הוֹצִיאוּ
Inf <i>abs.</i> <i>constr.</i>	יָצוּ(א) יָרוּ(א) צֵאת (< צֵאת) יִרְאֶה	הוֹצֵא הוֹצֵא הוֹצִיא הוֹצִיא
Ipv	צֵא יָרָא	הוֹצֵא
Ipf <i>apoc.</i>	יָצָא יָרָא(י)	יּוֹצִיא יּוֹצֵא
Ptc <i>masc.</i> <i>fem.</i>	יּוֹצֵא יָרָא יּוֹצֵאת יָרְאֶה	מוֹצִיא מוֹצִיא מוֹצִיָּה מוֹצִיָּה

2. — Verbos ל"א y פ"ן a la vez (como נָשָׂא):

נָשָׂא	<i>Qal</i>	<i>Nifal</i>	<i>Hifil</i>
Pf	נָשָׂא	נָשָׂא	הִנִּישָׂא
Inf <i>abs.</i> <i>constr.</i>	נָשׁוּ(א) נָשָׂא שָׂאת נָשָׂא		הִנִּישָׂא הִנִּישָׂא
Ipv	שָׂא	הִנִּישָׂא	הִנִּישָׂא
Ipf	יָשָׂא	יִנִּישָׂא	יִנִּישָׂא
Ptc <i>masc.</i> <i>fem.</i>	נָשָׂא נָשָׂאת	נָשָׂא נָשָׂאת	מְנִישָׂא מְנִישָׂאת

3. — Verbos נָטָה y לָ"ה a la vez (como נָטָה, נָטָה):

נָטָה נָטָה	<i>Qal</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hofal</i>
Pf sg. 3 m 3 f	נָטָה נָטָתָה	הִנָּטָה הִנָּטָתָה	הִנָּטָה הִנָּטָתָה
Inf abs. constr.	נָטָה נָטוֹת	הִנָּטָה הִנָּטוֹת	הִנָּטָה הִנָּטוֹת
Ipv	נָטָה	הִנָּטָה	הִנָּטָה
Ipf apoc.	יִנָּטָה יִנָּט	יִנָּטָה יִנָּט	יִנָּטָה יִנָּט
Ptc	נָטָה	מִנָּטָה	מִנָּטָה

4. — Verbos עָ"ו y לָ"א a la vez (como בּוֹא):

בּוֹא	<i>Qal</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hofal</i>
Pf sg. 3 m 2 m	בָּא בָּאתָ	הִבִּיאַ הִבִּיאתָ	הוּבֵא הוּבֵאתָ
Inf abs. constr.	בּוֹא בֹּא	הִבִּיאַ הִבִּיא	(הוּבֵא)
Ipv	בֹּא(ו)	הִבִּיאַ	
Ipf apoc.	יִבֹּא(ו)	יִבִּיאַ יִבִּא	יִוּבֵא
Ptc	בָּא	מִבִּיאַ	מוּבֵא

III PARTE

PARADIGMAS, CRESTOMATÍA, VOCABULARIOS

separado (nominativo)		sufijo	
singular		puro	unido al perf. im
1 ^a c. אֲנִי, en p. אֲנִי <i>yo</i> אֲנִי, en p. אֲנִי		נִי	נִי
2 ^a m. אַתָּה, en p. אַתָּה <i>tú</i> f. אַתְּ, en p. אַתְּ		ךָ	ךָ, en p. ךָּ (כָּה)
3 ^a m. הוּא <i>él</i> f. הִיא <i>ella</i>		וְהוּ	וְהוּ < וְ (הוּ)
plural			
1 ^a c. אֲנִיחֵנוּ (נִחֵנוּ) <i>nosotros, nosotras</i>		נוּ	נוּ
2 ^a m. אַתֶּם <i>vosotros</i> f. אַתֶּנָּה, אַתֶּן <i>vosotras</i>		כֶּם	כֶּם
3 ^a m. הֵם, הֵמָּה <i>ellos</i> f. הֵנָּה <i>ellas</i>		הֵם (הֵם)	הֵם < הֵם, הֵם < הֵם מוֹ (poét.) מוֹ וְ (הֵן) וְ

bo	sufijo del nombre		
	(genitivo = Pron. posesivo)		
unido con נ enérgico	puro	unido al nombre singular	unido al nombre plural
אֵיךְ a mí	י	מִי, mía	מֵי, en p. יֵי, míos/as
אֵיךְ a tí	יְךָ	מִיְךָ, en p. יְךָ, tuyo/a יְךָ (יְךָ), tuyo/a	מֵיךְ, tuyos/as מֵיךְ, en p. יְךָ, «
אֵיךְ a él	וְהוּא	מִיְהוּ, suyo/a (de él)	מֵיהוּ, suyos/as (de él)
a ella	וְהִיא	מִיְהִיא, suyo/a (de ella)	מֵיהִיא, suyos/as (de ella)
a nosotros, a nosotras	נוּ	מִנוּ (נוּ), nuestro/a (de nosotros/as)	מֵינוּ, nuestros/as (de nosotros/as)
a vosotros	כֶּם	מִכֶּם, vuestro/a (de vosotros)	מֵיכֶם, vuestros/as (de vosotros)
a vosotras	כֶּן	מִכֶּן, vuestro/a (de vosotras)	מֵיכֶן, vuestros/as (de vosotras)
a ellos	הֵם	מִהֶם < הֵם, suyo/a (de ellos)	מֵיהֶם, suyos/as (de ellos)
a ellos	מוֹ	מִמוֹ (poét.), «	מֵימוֹ, «
a ellas	הֵן	מִהֵן < הֵן, suyo/a (de ellas)	מֵיהֵן, suyos/as (de ellas)

invariable

masculino singular		masculino plural	
<i>est. c.:</i> סוס		<i>est. c.:</i> סוסי	
<i>mi caballo</i>	סוסי	<i>mis caballos</i>	סוסי
<i>tu caballo</i>	סוסך	<i>tus caballos</i>	סוסֶיךָ
<i>tu caballo</i>	סוסך	<i>tus caballos</i>	סוסֶיךָ
<i>su caballo</i>	סוסו	<i>sus caballos</i>	סוסיו
<i>su caballo</i>	סוסה	<i>sus caballos</i>	סוסיה
	pers. sg.		
	1ª com.		
	2ª mas.		
	2ª fem.		
	3ª mas.		
	3ª fem.		
	pers. pl.		
<i>nuestro caballo</i>	סוסנו	<i>nuestros caballos</i>	סוסֵינוּ
<i>vuestro caballo</i>	סוסכם	<i>vuestros caballos</i>	סוסֵיכם
<i>vuestro caballo</i>	סוסכן	<i>vuestros caballos</i>	סוסֵיכן
<i>su caballo</i>	סוסם	<i>sus caballos</i>	סוסיהם
<i>su caballo</i>	סוסן	<i>sus caballos</i>	סוסיהן
femenino singular		femenino plural	
<i>est. c.:</i> סוסת		<i>est. c.:</i> סוסות	
<i>mi yegua</i>	סוסתי	<i>mis yeguas</i>	סוסוֹתֵי
<i>tu yegua</i>	סוסתך	<i>tus yeguas</i>	סוסוֹתֶיךָ
<i>tu yegua</i>	סוסתך	<i>tus yeguas</i>	סוסוֹתֶיךָ
<i>su yegua (de él)</i>	סוסתו	<i>sus yeguas (de él)</i>	סוסוֹתיו
<i>su yegua (de ella)</i>	סוסתה	<i>sus yeguas (de ella)</i>	סוסוֹתיה
	pers. sg.		
	1ª com.		
	2ª mas.		
	2ª fem.		
	3ª mas.		
	3ª fem.		
	pers. pl.		
<i>nuestra yegua</i>	סוסֵתֵנוּ	<i>nuestras yeguas</i>	סוסוֹתֵינוּ
<i>vuestra yegua</i>	סוסֵתֵכֶם	<i>vuestras yeguas</i>	סוסוֹתֵיכֶם
<i>vuestra yegua</i>	סוסֵתֵכֶן	<i>vuestras yeguas</i>	סוסוֹתֵיכֶן
<i>su yegua (de ellos)</i>	סוסֵתָם	<i>sus yeguas (de ellos)</i>	סוסוֹתֵיהֶם
<i>su yegua (de ellas)</i>	סוסֵתָן	<i>sus yeguas (de ellas)</i>	סוסוֹתֵיהֶן

SUBSTANTIVO (§§ 17. 18)

variable

masculino	<i>escrito</i>	<i>juez</i>	<i>palabra</i>	<i>anciano</i>	<i>vidente</i>
sg. est. ab.	כְּחוּב	שׁוֹפֵט	דְּבַר	זָקֵן	חִזָּה
est. c.	כְּחוּב	שׁוֹפֵט	דְּבַר	זָקֵן	חִזָּה
suf. leve	כְּחוּבִי	שׁוֹפְטִי	דְּבָרִי	זָקֵנִי	חִזִּי
suf. gr.	כְּחוּבְכֶם	שׁוֹפְטְכֶם	דְּבָרְכֶם	זָקֵנְכֶם	חִזְכֶם
pl. est. ab.	כְּחוּבִים	שׁוֹפְטִים	דְּבָרִים	זָקֵנִים	חִזִּים
est. c.	כְּחוּבִי	שׁוֹפְטִי	דְּבָרִי	זָקֵנִי	חִזִּי
suf. leve	כְּחוּבִי	שׁוֹפְטִי	דְּבָרִי	זָקֵנִי	חִזִּי
suf. gr.	כְּחוּבֵיכֶם	שׁוֹפְטֵיכֶם	דְּבָרֵיכֶם	זָקֵנֵיכֶם	חִזֵּיכֶם
masc. seg.	<i>rey</i>	<i>libro</i>	<i>santidad</i>	<i>muchacho</i>	<i>obra</i>
sg. est. ab.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קִדְּשׁ	נַעַר	פְּעֹל
est. c.	מֶלֶךְ	סֵפֶר	קִדְּשׁ	נַעַר	פְּעֹל
suf. leve	מֶלְכִי	סִפְרִי	קִדְּשִׁי	נַעְרִי	פְּעֹלִי
suf. gr.	מֶלְכְּכֶם	סִפְרְכֶם	קִדְּשְׁכֶם	נַעְרְכֶם	פְּעֹלְכֶם
pl. est. ab.	מֶלְכִים	סִפְרִים	קִדְּשִׁים	נַעְרִים	פְּעֹלִים
est. c.	מֶלְכִי	סִפְרִי	קִדְּשִׁי	נַעְרִי	פְּעֹלִי
suf. leve	מֶלְכִי	סִפְרִי	קִדְּשִׁי	נַעְרִי	פְּעֹלִי
suf. gr.	מֶלְכֵיכֶם	סִפְרֵיכֶם	קִדְּשֵׁיכֶם	נַעְרֵיכֶם	פְּעֹלֵיכֶם
femenino	<i>alma</i>	<i>año</i>	<i>reina</i>	<i>justicia</i>	<i>tempestad</i>
sg. est. ab.	נֶפֶשׁ	שָׁנָה	מַלְכָּה	צְדָקָה	סַעְרָה
est. c.	נֶפֶשׁ	שָׁנָה	מַלְכָּה	צְדָקָה	סַעְרָה
suf. leve	נֶפֶשִׁי	שָׁנָתִי	מַלְכָּתִי	צְדָקָתִי	סַעְרָתִי
suf. gr.	נֶפֶשְׁכֶם	שָׁנָתְכֶם	מַלְכָּתְכֶם	צְדָקָתְכֶם	סַעְרָתְכֶם
pl. est. ab.	נֶפְשׁוֹת	שָׁנוֹת	מַלְכוֹת	צְדָקוֹת	סַעְרוֹת
est. c.	נֶפְשׁוֹת	שָׁנוֹת	מַלְכוֹת	צְדָקוֹת	סַעְרוֹת
suf. leve	נֶפְשׁוֹתִי	שָׁנוֹתִי	מַלְכוֹתִי	צְדָקוֹתִי	סַעְרוֹתִי
suf. gr.	נֶפְשׁוֹתֵיכֶם	שָׁנוֹתֵיכֶם	מַלְכוֹתֵיכֶם	צְדָקוֹתֵיכֶם	סַעְרוֹתֵיכֶם

	<i>padre</i>	<i>hermano</i>	<i>hermana</i>	<i>hombre</i>	<i>mujer</i>
sg. absoluto	אָב	אָח	אָחות	אִישׁ	אִשָּׁה
constructo	אָבִי	אָחִי	אָחות	אִישׁ	אִשָּׁתִּי
con sufijo					
persona sg.					
1 ^a c.	אָבִי	אָחִי	אָחִיתִי	אִישִׁי	אִשָּׁתִּי
2 ^a m.	אָבִיךָ	אָחִיךָ	אָחוֹתְךָ		אִשָּׁתְךָ
f.	אָבִיךָ	אָחִיךָ	אָחוֹתְךָ	אִשְׁךָ	
3 ^a m.	אָבִיו אָבִיהוּ	אָחִיו	אָחָתוֹ	אִישׁוֹ	אִשָּׁתוֹ
f.	אָבִיהָ	אָחִיהָ	אָחָתָהּ	אִשָּׁהּ	
persona pl.					
1 ^a c.	אָבִינוּ	אָחִינוּ	אָחָתֵנוּ		
2 ^a m.	אָבִיכֶם	אָחִיכֶם			
f.	אָבִיכֶן				
3 ^a m.	אָבִיהֶם	אָחִיהֶם	אָחָתָם		
f.	אָבִיהֶן				
pl. absoluto	אָבוֹת	אָחִים	אָחִיוֹת*	אָנָשִׁים	נָשִׁים
constructo	אָבוֹתִי	אָחִי	אָחִיוֹת*	אָנָשִׁי	נָשִׁי
con sufijo					
persona sg.					
1 ^a c.	אָבִיתִי	(אָחִי) אָחִי	אָחִיוֹתִי	אָנָשִׁי	נָשִׁי
2 ^a m.	אָבִיךָ	אָחִיךָ		אָנָשִׁיךָ	נָשִׁיךָ
f.		אָחִיךָ	אָחוֹתִיךָ		
3 ^a m.	אָבִיתִיו	אָחִיו	אָחִיתִיו	אָנָשִׁיו	נָשִׁיו
f.		אָחִיהָ		אָנָשִׁיהָ	
persona pl.					
1 ^a c.	אָבִיתֵנוּ	אָחִינוּ		אָנָשִׁינוּ	נָשִׁינוּ
2 ^a m.	אָבִיתֶכֶם	אָחִיכֶם	אָחוֹתֶיכֶם		נָשִׁיכֶם
3 ^a m.	אָבִיתֶם ¹	אָחִיהֶם	אָחִיתֵיהֶם	אָנָשֵׁיהֶם	נָשֵׁיהֶם
f.				אָנָשֵׁיהֶן	

¹ Más frecuente que אָבִיתֶם. * Formas supuestas.

IRREGULARES (§§ 15 — 18)

<i>esclava</i>	<i>casa</i>	<i>hijo</i>	<i>hija</i>	<i>día</i>	<i>objeto</i>
אָמָה אָמַת	בֵּית בֵּית	בֶּן בֶּן־	בַּת בַּת	יוֹם יוֹם	כָּלִי כָּלִי
אָמַתִּי אָמַתְךָ	בֵּיתִי בֵּיתְךָ בֵּיתְךָ	בְּנִי בְּנֶךָ בְּנֶךָ	בַּתִּי בַּתְךָ בַּתְךָ	יוֹמוֹ	כָּלִיד
אָמַתּוֹ אָמַתָּה	בֵּיתוֹ בֵּיתָה	בְּנוֹ בְּנָה	בַּתּוֹ בַּתָּה		
	בֵּיתְכֶם	בְּנֵינוּ	בַּתְכֶם		
	בֵּיתָם			יוֹמָם	
אָמַהוּת אָמַהוּת	בָּתִּים בָּתִּי	בָּנִים בְּנִי	בָּנוֹת בָּנוֹת	יָמִים יָמִי	כָּלִים כָּלִי
אָמַהֲתִי	בָּתִּיךְ בָּתִּיךְ	בְּנִי בְּנֶיךָ בְּנֶיךָ	בָּנְתִּי בָּנְתֶיךָ בָּנְתֶיךָ	יָמִי יָמֶיךָ יָמֶיךָ	כָּלִי כָּלִיד כָּלִיד
אָמַהֲתִיו אָמַהֲתִיָּה		בְּנָיו בְּנִיָּה	בָּנְתָיו בָּנְתִּיָּה	יָמָיו יָמֶיהָ	כָּלִיו כָּלִיָּה
אָמַהֲתֵיכֶם	בָּתֵּינוּ בָּתֵּיכֶם בָּתֵּיהֶם	בְּנֵינוּ בְּנֵיכֶם בְּנֵיהֶם	בָּנְתֵינוּ בָּנְתֵיכֶם בָּנְתֵיהֶם	יָמֵינוּ יָמֵיכֶם יָמֵיהֶם	כָּלֵינוּ כָּלֵיכֶם כָּלֵיהֶם
אָמַהֲתֵיהֶן	בָּתֵּיהֶן	בְּנֵיהֶן			

(cont.)

NOMBRES IRREGULARES (continuación)

	<i>agua</i>	<i>ciudad</i>	<i>boca</i>	<i>cabeza</i>	<i>nombre</i>	<i>cielo</i>
sg. abs.		עִיר	פֶּה	רֹאשׁ	שֵׁם	
cst.		עִיר	פִּי	רֹאשׁ	שֵׁם, שָׁם-	
con sufijo						
persona sg.						
1 ^a c.		עִירִי	פִּי	רֹאשִׁי	שְׁמִי	
2 ^a m.		עִירְךָ	פִּיךָ	רֹאשְׁךָ	שְׁמְךָ	
f.				רֹאשְׁךָ	שְׁמְךָ	
3 ^a m.		עִירוֹ	פִּיו, פִּיהוּ	רֹאשׁוֹ	שְׁמוֹ	
f.		עִירָהּ	פִּיהָ	רֹאשָׁהּ	שְׁמָהּ	
persona pl.						
1 ^a c.			פִּינוּ	רֹאשָׁנוּ	שְׁמָנוּ	
2 ^a m.			פִּיכֶם	רֹאשְׁכֶם	שְׁמְכֶם	
3 ^a m.		עִירָם	פִּיהֶם	רֹאשָׁם	שְׁמָם	
f.			פִּיהֶן	רֹאשָׁן		
pl. abs.	מַיִם	עָרִים	פִּיּוֹת ¹	רִאשִׁים	שְׁמוֹת	שְׁמַיִם
cst.	מֵי, מַיִמִּי	עָרִי		רִאשִׁי	שְׁמוֹת	שְׁמִי
con sufijo						
persona sg.						
1 ^a c.	מַיִמִּי	עָרִי				
2 ^a m.	מַיְמֶיךָ	עָרֶיךָ				שְׁמַיְךָ
f.		עָרֶיךָ				
3 ^a m.	מַיִמּוֹ	עָרָיו		רִאשָׁיו		שְׁמּוֹ
f.	מַיְמֶיהָ	עָרֶיהָ		רִאשֶׁיהָ		
persona pl.						
1 ^a c.	מַיְמֵינוּ	עָרֵינוּ		רִאשָׁינוּ		
2 ^a m.		עָרֵיכֶם		רִאשֵׁיכֶם		שְׁמֵיכֶם
3 ^a m.	מַיְמֵיהֶם	עָרֵיהֶם		רִאשֵׁיהֶם	שְׁמוֹתָם	
f.					שְׁמוֹתָן	

¹ También, פִּיּוֹת, פִּים, פִּיפִּיּוֹת y פִּיפִּיּוֹת.

IV. NUMERALES (§ 21)

con nombres masculinos				con nombres femeninos			
<i>est. abs.</i>		<i>est. cst.</i>		<i>est. abs.</i>		<i>est. cst.</i>	
1	אַחַד	אֶחָד	אחת	אַחַת	אחת	אחת	אחת
2	שְׁנַיִם	שְׁנֵי	שתיים	שְׁתֵּי	שתיים	שתי	שתי
3	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁת	שלוש	שְׁלוֹשׁ	שלוש	שלוש	שלוש
4	אַרְבָּעָה	אַרְבַּעַת	ארבע	אַרְבַּע	ארבע	ארבע	ארבע
5	חֲמִשָּׁה	חֲמִשָּׁת	חמש	חֲמִשׁ	חמש	חמש	חמש
6	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שש	שֵׁשׁ	שש	שש	שש
7	שִׁבְעָה	שִׁבְעַת	שבע	שִׁבְעַ	שבע	שבע (שבע)	שבע
8	שְׁמוֹנֶה	שְׁמוֹנַת	שמונה	שְׁמוֹנָה	שמונה	שמונה	שמונה
9	תִּשְׁעָה	תִּשְׁעַת	תשע	תִּשְׁעַ	תשע	תשע (תשע)	תשע
10	עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרֵת	עשר	עֶשְׂרִי	עשר	עשר	עשר

con masculino		con femenino		ambos géneros	
11	אַחַד עָשָׂר	אחת עשרה	עשרים	20	עשרים
	עֶשְׂרֵי שָׁנִים	עשרה עשתי	שלושים	30	שלושים
12	עֶשְׂרֵי שָׁנִים	עשרה שתיים	ארבעים	40	ארבעים
	עֶשְׂרֵי שָׁנִים	עשרה שתי	חמשים	50	חמשים
13	עֶשְׂרֵי שָׁלֹשׁ	עשרה שלוש	ששים	60	ששים
14	עֶשְׂרֵי אַרְבָּעָה	עשרה ארבע	שבעים	70	שבעים
15	עֶשְׂרֵי חֲמִשָּׁה	עשרה חמש	שמונים	80	שמונים
16	עֶשְׂרֵי שֵׁשׁ	עשרה שש	תשעים	90	תשעים
17	עֶשְׂרֵי שִׁבְעָה	עשרה שבע			
18	עֶשְׂרֵי שְׁמוֹנֶה	עשרה שמונה			
19	עֶשְׂרֵי תִשְׁעָה	עשרה תשע			

ambos géneros		ambos géneros		ambos géneros	
100	מֵאָה (מאת. cst.)	1000	אֶלֶף	10000	עֶשְׂרֵת אֲלָפִים
200	מֵאָתַיִם	2000	אֲלָפִים		רֶבֶבָה, רֶבּוּא, רֶבּוּ
300	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	3000	שְׁלֹשָׁת אֲלָפִים	20000	עֶשְׂרִים אֶלֶף
400	אַרְבַּע מֵאוֹת	4000	אַרְבַּעַת אֲלָפִים		שְׁתֵּי רֵבּוּת
etc.		etc.		30000	שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
				etc.	שְׁלֹשׁ רֵבּוּת
				100000	מֵאָה (מאת) אֶלֶף

V. VERBO FUERTE

	<i>Qal</i>			<i>Nifal</i>
	activos	estativos		
	<i>mató</i>	<i>es pesado</i>	<i>es pequeño</i>	<i>fué matado,</i> <i>se mató</i>
Pf sg. 3 m	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל
f	קָטְלָה	כָּבְדָה	קָטְנָה	נִקְטְלָה
2 m	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	קָטַנְתָּ	נִקְטַלְתָּ
f	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	קָטַנְתְּ	נִקְטַלְתְּ
1 c	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	קָטַנְתִּי	נִקְטַלְתִּי
pl. 3 c	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	קָטְנוּ	נִקְטְלוּ
2 m	קָטַלְתֶּם	כָּבַדְתֶּם	קָטַנְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם
f	קָטַלְתֶּן	כָּבַדְתֶּן	קָטַנְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן
1 c	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	קָטַנְנוּ	נִקְטַלְנוּ
Inf abs.	קָטוּל			הִקְטַל
constr.	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	הִקְטַל
Ipv sg. 2 m	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	הִקְטַל
f	קָטְלִי	כָּבְדִי	etc.	הִקְטְלִי
pl. 2 m	קָטְלוּ	כָּבְדוּ		הִקְטְלוּ
f	קָטְלֶנָה	כָּבְדֶנָה		הִקְטְלֶנָה
Ipf sg. 3 m	יִקְטַל	יִכָּבַד	יִקָּטַן	יִקְטַל
f	תִּקְטַל	תִּכָּבַד	etc.	תִּקְטַל
2 m	תִּקְטַל	תִּכָּבַד		תִּקְטַל
f	תִּקְטְלִי	תִּכָּבְדִי		תִּקְטְלִי
1 c	אֶקְטַל	אֶכָּבַד		אֶקְטַל
pl. 3 m	יִקְטְלוּ	יִכָּבְדוּ		יִקְטְלוּ
f	תִּקְטְלֶנָה	תִּכָּבְדֶנָה		תִּקְטְלֶנָה
2 m	תִּקְטְלוּ	תִּכָּבְדוּ		תִּקְטְלוּ
f	תִּקְטְלֶנָה	תִּכָּבְדֶנָה		תִּקְטְלֶנָה
1 c	נִקְטַל	נִכָּבַד		נִקְטַל
Yus				
Ptc act.	קָטַל	כָּבַד	קָטַן	נִקְטַל
pas.	קָטוּל			

o REGULAR (§§ 25 — 36)

<i>Pi"ēl</i>	<i>Pu"al</i>	<i>Hitpa"ēl</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
<i>asesinó</i>	<i>fué asesinado</i>	<i>se suicidó</i> <i>atrozmente</i>	<i>hizo matar</i>	<i>fué movido a</i> <i>matar</i>
קָטַל	קָטַל	הִתְקַטַּל	הִקְטִיל	הִקְטִיל
קָטַלָּה	קָטַלָּה	הִתְקַטַּלָּה	הִקְטִילָּה	הִקְטִילָּה
קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ	הִקְטִילְתָּ	הִקְטִילְתָּ
קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ	הִקְטִילְתָּ	הִקְטִילְתָּ
קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי	הִקְטִילְתִּי	הִקְטִילְתִּי
קָטַלְוּ	קָטַלְוּ	הִתְקַטַּלְוּ	הִקְטִילְוּ	הִקְטִילְוּ
קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם	הִקְטִילְתֶּם	הִקְטִילְתֶּם
קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן	הִקְטִילְתֶּן	הִקְטִילְתֶּן
קָטַלְנוּ	קָטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ	הִקְטִילְנוּ	הִקְטִילְנוּ
קָטַל, קָטַל קָטַל	קָטַל	הִתְקַטַּל הִתְקַטַּל	הִקְטִיל הִקְטִיל	הִקְטִיל
קָטַל קָטַלִּי קָטַלְוּ קָטַלְנָה		הִתְקַטַּל הִתְקַטַּלִּי הִתְקַטַּלְוּ הִתְקַטַּלְנָה	הִקְטִיל הִקְטִילִּי הִקְטִילְוּ הִקְטִילְנָה	
יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַלִּי אִקְטַל יִקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה תִּקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה נִקְטַל	יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַלִּי אִקְטַל יִקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה תִּקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה נִקְטַל	יִתְקַטַּל תִּתְקַטַּל תִּתְקַטַּל תִּתְקַטַּלִּי אִתְקַטַּל יִתְקַטַּלְוּ תִּתְקַטַּלְנָה תִּתְקַטַּלְוּ תִּתְקַטַּלְנָה נִתְקַטַּל	יִקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִיל תִּקְטִילִּי אִקְטִיל יִקְטִילְוּ תִּקְטִילְנָה תִּקְטִילְוּ תִּקְטִילְנָה נִקְטִיל	יִקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַל תִּקְטַלִּי אִקְטַל יִקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה תִּקְטַלְוּ תִּקְטַלְנָה נִקְטַל
			יִקְטַל	
מִקְטַל	מִקְטַל	מִתְקַטַּל	מִקְטִיל	מִקְטַל

עמד «estar de pie»

חזק «estar firme»

	<i>Qal</i> <i>activo</i>	<i>Qal</i> <i>estativo</i>	<i>Nifal</i>	<i>Hifil</i>	<i>Hofal</i>
Pf sg. 3 m	עָמַד	חָזַק	נָעַמַד	הָעִמִּיד	הָעִמַּד
f	עָמְדָה	חָזְקָה	נָעַמְדָה	הָעִמְיְדָה	הָעִמְדָה
2 m	עָמַדְתָּ	etc.	נָעַמַדְתָּ	הָעִמַּדְתָּ	הָעִמַּדְתָּ
f	עָמַדְתְּ		נָעַמַדְתְּ	הָעִמַּדְתְּ	הָעִמַּדְתְּ
1 c	עָמַדְתִּי		נָעַמַדְתִּי	הָעִמַּדְתִּי	הָעִמַּדְתִּי
pl. 3 c	עָמְדוּ		נָעַמְדוּ	הָעִמְדוּ	הָעִמְדוּ
2 m	עָמַדְתֶּם		נָעַמַדְתֶּם	הָעִמַּדְתֶּם	הָעִמַּדְתֶּם
f	עָמַדְתֶּן		נָעַמַדְתֶּן	הָעִמַּדְתֶּן	הָעִמַּדְתֶּן
1 c	עָמַדְנוּ		נָעַמַדְנוּ	הָעִמַּדְנוּ	הָעִמַּדְנוּ
Inf abs.	עֹמֵד		נֹעַמֵד	הָעִמֵּד	הָעִמֵּד
cons.	עֹמֵד		הָעִמֵּד	הָעִמִּיד	
Ipv sg. 2 m	עָמֵד	חָזֵק	הָעִמֵּד	הָעִמֵּד	
f	עָמְדִי (ע)	חָזְקִי	הָעִמְדִי	הָעִמְדִי	
pl. 2 m	עָמְדוּ	חָזְקוּ	הָעִמְדוּ	הָעִמְדוּ	
f	עָמְדְנָה	חָזְקְנָה	הָעִמְדְנָה	הָעִמְדְנָה	
Ipf sg. 3 m	יַעֲמֵד	יִחָזֵק	יַעֲמֵד	יַעֲמִיד	יַעֲמֵד
f	תַּעֲמֵד	תִּחָזֵק	תַּעֲמֵד	תַּעֲמִיד	תַּעֲמֵד
2 m	תַּעֲמֵד	תִּחָזֵק	תַּעֲמֵד	תַּעֲמִיד	תַּעֲמֵד
f	תַּעֲמְדִי	תִּחָזְקִי	תַּעֲמְדִי	תַּעֲמִידִי	תַּעֲמְדִי
1 c	אֶעֱמֵד	אֶחָזֵק	אֶעֱמֵד	אֶעֱמִיד	אֶעֱמֵד
pl. 3 m	יַעֲמְדוּ	יִחָזְקוּ	יַעֲמְדוּ	יַעֲמִידוּ	יַעֲמְדוּ
f	תַּעֲמְדְנָה	תִּחָזְקְנָה	תַּעֲמְדְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תַּעֲמְדְנָה
2 m	תַּעֲמְדוּ	תִּחָזְקוּ	תַּעֲמְדוּ	תַּעֲמִידוּ	תַּעֲמְדוּ
f	תַּעֲמְדְנָה	תִּחָזְקְנָה	תַּעֲמְדְנָה	תַּעֲמִידְנָה	תַּעֲמְדְנָה
1 c	נֶעֱמַד	נִחָזֵק	נֶעֱמַד	נֶעֱמִיד	נֶעֱמַד
Yus				יַעֲמֵד	
Ptc act.	עֹמֵד	חָזֵק	נֹעַמֵד	מַעֲמִיד	
pas.	עֹמֵד	(adj. verb.)	«		מַעֲמֵד

Y DE SEGUNDA GUTURAL (§ 37)

שחט «degollar»

ברך «bendecir»

<i>Qal</i>	<i>Nifal</i>	<i>Pi"el</i>	<i>Pu"al</i>	<i>Hitpa"el</i>
שחט שחטה שחטת שחטת שחטתי שחטו שחטתם שחטתן שחטנו	נשחט נשחטה נשחטת נשחטת נשחטתי נשחטו נשחטתם נשחטתן נשחטנו	ברך (בִּרְךְ) ברכה (בִּרְכָה) ברכת ברכת ברכתי ברכו ברכתם ברכתן ברכנו	ברך ברכה ברכת ברכת ברכתי ברכו ברכתם ברכתן ברכנו	התברך התברכה התברכת התברכת התברכתי התברכו התברכתם התברכתן התברכנו
שחוט שחט	נשחוט השחט	ברך (בִּרְוֶךְ) ברך		התברך
שחט שחטי שחטו שחטנה	השחט השחטי השחטו השחטנה	ברך ברכי (בִּרְכִי) ברכו ברכנה		התברך התברכי התברכו התברכנה
ישחט תשחט תשחט תשחטי אשחט ישחטו תשחטנה תשחטו תשחטנה נשחט	ישחט תשחט תשחט תשחטי אשחט ישחטו תשחטנה תשחטו תשחטנה נשחט	יברך תברך תברך תברכי אברך יברכו (יִבְרְכוּ) תברכנה תברכו תברכנה נברך	יברך תברך תברך תברכי אברך יברכו תברכנה תברכו תברכנה נברך	יתברך תתברך תתברך תתברכי אתברך יתברכו תתברכנה תתברכו תתברכנה נתברך
שחט (שחטת f) שחוט	נשחט «	מברך	מברך	מתברך

שָׁלַח

	<i>Qal</i>	<i>Nifal</i>	<i>Pi'el</i>
Pf <i>sg.</i> 3 m f 2 m f 1 c <i>pl.</i> 3 c 2 m f 1 c	שָׁלַח שָׁלְחָה שָׁלַחַת שָׁלְחָת שָׁלַחְתִּי שָׁלְחוּ שָׁלַחְתֶּם שָׁלַחְתֶּן שָׁלַחְנוּ	נִשְׁלַח נִשְׁלְחָה נִשְׁלַחַת נִשְׁלְחָת נִשְׁלַחְתִּי נִשְׁלְחוּ נִשְׁלַחְתֶּם נִשְׁלַחְתֶּן נִשְׁלַחְנוּ	שָׁלַח שָׁלְחָה שָׁלַחַת שָׁלְחָת שָׁלַחְתִּי שָׁלְחוּ שָׁלַחְתֶּם שָׁלַחְתֶּן שָׁלַחְנוּ
Inf <i>abs.</i> <i>cons.</i>	שָׁלוּחַ שָׁלֵחַ	נִשְׁלָוּחַ הַשָּׁלֵחַ	שָׁלֵחַ שָׁלֵחַ
Ipv <i>sg.</i> 2 m f <i>pl.</i> 2 m f	שָׁלַח שָׁלְחִי שָׁלְחוּ שָׁלְחֶנָּה	הִשְׁלַח הִשְׁלְחִי הִשְׁלְחוּ הִשְׁלְחֶנָּה	שָׁלַח שָׁלְחִי שָׁלְחוּ שָׁלְחֶנָּה
Ipf <i>sg.</i> 3 m f 2 m f 1 c <i>pl.</i> 3 m f 2 m f 1 c	יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלְחִי אִשְׁלַח יִשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח	יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלְחִי אִשְׁלַח יִשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח	יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלְחִי אִשְׁלַח יִשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח
Yus			
Ptc <i>act.</i> <i>pas.</i>	שָׁלֵחַ שָׁלוּחַ	נִשְׁלָח «	מִשְׁלַח

GUTURAL (§ 37)

«enviar»

<i>Pu'al</i>	<i>Hitpa"el</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
שָׁלַח שָׁלְחָה שָׁלְחָתָה שָׁלְחָתָה שָׁלְחָתִי שָׁלְחוּ שָׁלְחָתֶם שָׁלְחָתֶן שָׁלְחָנוּ	הִשְׁתַּלַּח הִשְׁתַּלַּחָה הִשְׁתַּלַּחְתָּה הִשְׁתַּלַּחְתָּה הִשְׁתַּלַּחְתִּי הִשְׁתַּלַּחְתִּי הִשְׁתַּלַּחְתֶּם הִשְׁתַּלַּחְתֶּן הִשְׁתַּלַּחְנוּ	הִשְׁלִיחַ הִשְׁלִיחָה הִשְׁלִיחְתָּה הִשְׁלִיחְתָּה הִשְׁלִיחְתִּי הִשְׁלִיחְתִּי הִשְׁלִיחוּ הִשְׁלִיחוּ הִשְׁלִיחוּ הִשְׁלִיחוּ	הִשְׁלַח הִשְׁלַחָה הִשְׁלַחְתָּה הִשְׁלַחְתָּה הִשְׁלַחְתִּי הִשְׁלַחְתִּי הִשְׁלַחוּ הִשְׁלַחוּ הִשְׁלַחוּ הִשְׁלַחוּ
	הִשְׁתַּלַּח הִשְׁתַּלַּח	הִשְׁלַח הִשְׁלִיחַ	הִשְׁלַח
	הִשְׁתַּלַּח הִשְׁתַּלַּחִי הִשְׁתַּלַּחוּ הִשְׁתַּלַּחְנָה	הִשְׁלַח הִשְׁלִיחַ הִשְׁלִיחוּ הִשְׁלַחְנָה	
יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַחִי אִשְׁלַח יִשְׁלַחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלַחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח	יִשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלַּחִי אִשְׁתַּלַּח יִשְׁתַּלַּחוּ תִּשְׁתַּלַּחְנָה תִּשְׁתַּלַּחוּ תִּשְׁתַּלַּחְנָה נִשְׁתַּלַּח	יִשְׁלִיחַ תִּשְׁלִיחַ תִּשְׁלִיחַ תִּשְׁלִיחַ אִשְׁלִיחַ יִשְׁלִיחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלִיחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלִיחַ	יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַחִי אִשְׁלַח יִשְׁלַחוּ תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלַחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח
		יִשְׁלַח	
מִשְׁלַח	מִשְׁתַּלַּח	מִשְׁלִיחַ	מִשְׁלַח

	—	ני	ך	ך	ו (ו) הו
Pf <i>Sg.</i> 3 m	קטל	קטלני	קטלך	קטלך	קטלהו
f	קטלה	קטלחני	קטלתך	קטלתך	קטלתהו
2 m	קטלת	קטלתני	—	—	קטלתהו
f	קטלת	קטלתני	—	—	קטלתיהו
1 c	קטלתי	—	קטלתיך	קטלתיך	«
<i>Pl.</i> 3 c	קטלו	קטלוני	קטלוך	קטלוך	קטלוהו
2 m	קטלתם	קטלתוני	—	—	קטלתהו
f	קטלתן	קטלתוני	—	—	«
1 c	קטלנו	—	קטלנוך	קטלנוך	קטלנוהו
Inf	קטל	קטלי קטלני	קטלך קטלך	קטלך	קטלו קטלהו
Ipv	קטל	קטלני	—	—	—
Ipf <i>Sg.</i> 3 m	יקטל	יקטלני	יקטלך	יקטלך	יקטלהו
f	תקטל	תקטלני	תקטלך	תקטלך	תקטלהו
2 m	תקטל	«	—	—	«
f	תקטלי	תקטלני	—	—	תקטלניהו
1 c	אקטל	—	אקטלך	אקטלך	אקטלהו
<i>Pl.</i> 3 m	יקטלו	יקטלוני	יקטלוך	יקטלוך	יקטלוהו
f	תקטלנה	תקטלוני	תקטלוך	תקטלוך	תקטלוהו
2 m	תקטלו	«	—	—	«
f	תקטלנה	—	—	—	«
1 c	נקטל	—	נקטלך	נקטלך	נקטלהו

Pi'el

Hifil

Qal (con ך enér.)

Pf. קטלני, קטלך, etc.

Pf. הקטילתהו, הקטילך, etc.

Pf. קטלני, etc.

Ipf. יקטלני, יקטלך, etc.

Ipf. יקטילהו, יקטילך, etc.

Ipf. יקטלני, etc.

CON SUFIJOS (§ 38)

ה o ה	נו	כם	כן	ם	ן
קטלה קטלתה קטלתה ¹ קטלתיה «	קטלנו קטלתנו קטלתנו קטלתינו —	קטלכם קטלתכם — — קטלתיכם	קטלכן קטלתכן — — קטלתיכן	קטלם קטלתם קטלתם קטלתיים «	קטלן קטלתן קטלתן קטלתיין «
קטלוה קטלתוה « קטלנוה	קטלנו קטלתנו « —	קטלובם — — קטלנוכם	קטלוכן — — קטלנוכן	קטלום קטלתום « קטלנום	קטלון קטלתון « קטלנון
קטלה קטלה	קטלנו	קטלכם קטלכם	קטלכן קטלכן	קטלם	קטלן
קטלה קטלה	קטלנו	—	—	קטלם	קטלן
² יקטלה תקטלה « תקטליה אקטלה	יקטלנו תקטלנו « תקטלינו אקטלנו	יקטלכם תקטלכם — — אקטלכם	יקטלכן תקטלכן — — אקטלכן	יקטלם תקטלם « תקטלים אקטלם	יקטלן תקטלן « תקטליין אקטלן
יקטלוה תקטלוה « « נקטלה	יקטלנו תקטלנו « « נקטלנו	יקטלובם תקטלובם — — נקטלכם	יקטלוכן תקטלוכן — — נקטלכן	יקטלום תקטלום « « נקטלם	יקטלון תקטלון « « נקטלן

También קטלתה
También יקטלה

Solamente las conjugaciones *activas* de los verbos *activos* pueden llevar sufijo (= objeto directo).

IX. VERBOS פ"א (§ 39)

אכל «comer»

	<i>Qal</i>
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	אָכַל (= 1 ^a gut.) אָכְלָה etc.
Inf abs. cons.	אָכּוּל (= 1 ^a gut.) אָכַל (לְאָכַל) pero לְאָמַר
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f	אָכַל (= 1 ^a gut.) אָכְלִי אָכְלוּ אָכְלֶנָּה
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	יֹאכַל coh תֹּאכַל תֹּאכַל תֹּאכְלִי אֹכַל אָכְלָה יֹאכְלוּ תֹּאכְלֶנָּה תֹּאכְלוּ תֹּאכְלֶנָּה נֹאכַל נֹאכְלָה
Yus	יֹאכַל (+1) יֹאכֵל pero יֹאמַר
Ptc act. pas.	אֹכֵל (= 1 ^a gut.) אֹכּוּל

X. VERBOS פ"ן (§ 40)

נפל «caer»

נגש «acercarse»

		<i>Qal</i>	<i>Nif'al</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c		נָפַל	נָגַשׁ	הִנִּישׁ	הִנָּשׁ
		נָפְלָה	נָגְשָׁה	הִנִּישָׁה	הִנָּשָׁה
		נָפְלוּ	נָגְשׁוּ	הִנִּישׁוּ	הִנָּשׁוּ
		נָפְלָה	נָגְשָׁה	הִנִּישָׁה	הִנָּשָׁה
		נָפְלָתִי	נָגְשָׁתִי	הִנִּישְׁתִּי	הִנָּשְׁתִּי
		נָפְלוּ	נָגְשׁוּ	הִנִּישׁוּ	הִנָּשׁוּ
		נָפְלָתֶם	נָגְשָׁתֶם	הִנִּישְׁתֶּם	הִנָּשְׁתֶּם
		נָפְלָתֶן	נָגְשָׁתֶן	הִנִּישְׁתֶּן	הִנָּשְׁתֶּן
		נָפְלוּ	נָגְשׁוּ	הִנִּישׁוּ	הִנָּשׁוּ
Inf abs. cons.		נָפַל	נִגְשׁוּ	הִנִּישׁ	הִנָּשׁ
			נִגְשָׁה	הִנִּישָׁה	הִנָּשָׁה
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f		נָפַל	נִגְשׁ	הִנִּישׁ	
		נָפְלִי	נִגְשִׁי	הִנִּישִׁי	
		נָפְלוּ	נִגְשׁוּ	הִנִּישׁוּ	
		נָפְלָה	נִגְשָׁה	הִנִּישָׁה	
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c		יָנַל	יָנַשׁ	יָנִישׁ	יָנָשׁ
		תָּנַל	תָּנַשׁ	תָּנִישׁ	תָּנָשׁ
		תָּנַל	תָּנַשׁ	תָּנִישׁ	תָּנָשׁ
		תָּנְלִי	תָּנְשִׁי	תָּנִישִׁי	תָּנָשִׁי
		אָנַל	אָנַשׁ	אָנִישׁ	אָנָשׁ
		יָנְלוּ	יָנְשׁוּ	יָנִישׁוּ	יָנָשׁוּ
		תָּנְלָה	תָּנְשָׁה	תָּנִישָׁה	תָּנָשָׁה
		תָּנְלוּ	תָּנְשׁוּ	תָּנִישׁוּ	תָּנָשׁוּ
		תָּנְלָה	תָּנְשָׁה	תָּנִישָׁה	תָּנָשָׁה
		נָפַל	נָגַשׁ	הִנִּישׁ	הִנָּשׁ
Yus				יָנַשׁ	
Ptc act. pas.		נָפַל	נָגַשׁ	מִנִּישׁ	
		נָפְלוּ	נָגְשׁוּ	מִנִּישׁוּ	מִנָּשׁוּ

XI. VERBOS פ"י (*פ"י — § 41)

יטב «ser bueno»

	<i>Qal</i>	<i>Hif'il</i>
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c	יטב יטבה יטבת etc. 	היטיב היטיבה היטבת היטבת היטבתי היטביו היטבתם היטבתן היטבנו
Inf abs. cons.	יטוב יטב	היטב היטיב
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f		היטב היטיבי היטביו היטבנה
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	יִיטב תִּיטב תִּיטב תִּיטבי אִיטב יִיטבו תִּיטבנה תִּיטבו תִּיטבנה נִיטב	יִיטב תִּיטב תִּיטב תִּיטיבי אִיטב יִיטבו תִּיטבנה תִּיטבו תִּיטבנה נִיטב
Yus		יִיטב
Ptc act. pas.	יטב יטוב	מיטיב

XII. VERBOS פ"י (*פ"ו) (§ 42)

ירש «poseer»

ישב «habitar»

	<i>Qal</i>		<i>Nif'al</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
	activos	estativos			
Pf sg. 3 m	יָשַׁב	יָרַשׁ	נוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוֹשַׁב
f	יָשְׁבָה	יָרְשָה	נוֹשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוֹשַׁבָה
2 m	יָשַׁבְתָּ	יָרַשְׁתָּ	נוֹשַׁבְתָּ	הוֹשִׁיבְתָּ	הוֹשַׁבְתָּ
f	יָשַׁבְתְּ	יָרַשְׁתְּ	נוֹשַׁבְתְּ	הוֹשִׁיבְתְּ	הוֹשַׁבְתְּ
1 c	יָשַׁבְתִּי	יָרַשְׁתִּי	נוֹשַׁבְתִּי	הוֹשִׁיבְתִּי	הוֹשַׁבְתִּי
pl. 3 c	יָשְׁבוּ	יָרְשׁוּ	נוֹשְׁבוּ	הוֹשִׁיבוּ	הוֹשַׁבוּ
2 m	יָשַׁבְתֶּם	יָרַשְׁתֶּם	נוֹשַׁבְתֶּם	הוֹשִׁיבְתֶּם	הוֹשַׁבְתֶּם
f	יָשַׁבְתֶּן	יָרַשְׁתֶּן	נוֹשַׁבְתֶּן	הוֹשִׁיבְתֶּן	הוֹשַׁבְתֶּן
1 c	יָשַׁבְנוּ	יָרַשְׁנוּ	נוֹשַׁבְנוּ	הוֹשִׁיבְנוּ	הוֹשַׁבְנוּ
Inf abs.	יָשׁוּב			הוֹשִׁיב	
cons.	שָׁבַת	רָשַׁת	הוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוֹשַׁב
Ipv sg. 2 m	שֶׁב	רֶשׁ (רָשׁ)	הוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	
f	שְׁבִי		הוֹשִׁיבִי	הוֹשִׁיבִי	
pl. 2 m	שְׁבוּ		הוֹשַׁבוּ	הוֹשִׁיבוּ	
f	שְׁבֹנָה		הוֹשִׁיבֹנָה	הוֹשִׁיבֹנָה	
Ipf sg. 3 m	יֹשֵׁב	יֹרֵשׁ	יֹשַׁב	יֹהִיב	יֹהַב
f	תֹּשֵׁב	תֹּרֵשׁ	תֹּשַׁב	תֹּהִיב	תֹּהַב
2 m	תֹּשַׁב	תֹּרֵשׁ	תֹּשַׁב	תֹּהִיב	תֹּהַב
f	תֹּשְׁבִי	תֹּרֵשִׁי	תֹּשְׁבִי	תֹּהִיבִי	תֹּהַבִי
1 c	אֶשֶׁב	אֶרֶשׁ	אֶשַׁב	אֶהִיב	אֶהַב
pl. 3 m	יֹשְׁבוּ	יֹרְשׁוּ	יֹשְׁבוּ	יֹהִיבוּ	יֹהַבוּ
f	תֹּשְׁבֹנָה	תֹּרֵשְׁנָה	תֹּשְׁבֹנָה	תֹּהִיבֹנָה	תֹּהַבֹנָה
2 m	תֹּשְׁבוּ	תֹּרְשׁוּ	תֹּשְׁבוּ	תֹּהִיבוּ	תֹּהַבוּ
f	תֹּשְׁבֹנָה	תֹּרֵשְׁנָה	תֹּשְׁבֹנָה	תֹּהִיבֹנָה	תֹּהַבֹנָה
1 c	נֵשֶׁב	נִרֵשׁ	נֹשַׁב	נֹהִיב	נֹהַב
Yus				יֹהִיב	
Ptc act.	יֹשֵׁב	יֹרֵשׁ	נוֹשֵׁב	מוֹהִיב	
pas.	יֹשׁוּב		נוֹשַׁב		מוֹהַב

קום «levantarse»

מות «morir»

בוש «avergonzarse»

	<i>Qal</i>			<i>Nifal</i>	<i>Hifil</i>
	activos	estativos			
Pf sg. 3 m	קָם	מָת	בוֹשׁ	נִקְוֵם	הִקְיֵם
f	קָמָה	מָתָה	בֹּשְׁה	נִקְוְמָה	הִקְיֵמָה
2 m	קָמַתָּ	מָתָה	בִּשְׁתָּ	נִקְוַמֹּתָ	הִקְיֵמֹתָ
f	קָמַתְּ	מָתְ	בִּשְׁתְּ	נִקְוַמֹּתְ	הִקְיֵמֹתְ
1 c	קָמַתִּי	מָתִי	בִּשְׁתִּי	נִקְוַמֹּתִי	הִקְיֵמֹתִי
pl. 3 c	קָמוּ	מָתוּ	בִּשְׁשׁוּ	נִקְוְמוּ	הִקְיֵמוּ
2 m	קָמַתְּם	מָתְם	בִּשְׁתֶּם	נִקְוַמֹּתְם	הִקְיֵמֹתְם
f	קָמַתְן	מָתְן	בִּשְׁתֶּן	נִקְוַמֹּתֶן	הִקְיֵמֹתֶן
1 c	קָמַנּוּ	מָתְנוּ	בִּשְׁשָׁנוּ	נִקְוַמֹּנוּ	הִקְיֵמֹנוּ
Inf abs.	קוֹם	מוֹת	בוֹשׁ	הִקְוֵם	הִקְיֵם
cons.	קוֹם	מוֹת	בִּשְׁתָּ	הִקְוֵם	הִקְיֵם
Ipv sg. 2 m	קוֹם	מוֹת	בוֹשׁ	הִקְוֵם	הִקְיֵם
f	קוֹמִי	מוֹתִי	בֹּשְׁי	הִקְוְמִי	הִקְיֵמִי
pl. 2 m	קוֹמוּ	etc.	בֹּשְׁשׁוּ	הִקְוְמוּ	הִקְיֵמוּ
f	קָמְנָה		בִּשְׁנָה	הִקְמְנָה	הִקְמְנָה
Ipf sg. 3 m	יִקְוֵם	יָמוּת	יִבוֹשׁ	יִקְוֵם	יִקְיֵם
f	תִּקְוֵם	תָּמוּת	תִּבוֹשׁ	תִּקְוֵם	תִּקְיֵם
2 m	תִּקְוֶם	etc.	תִּבוֹשׁ	תִּקְוֶם	תִּקְיֶם
f	תִּקְוְמִי		תִּבֹּשְׁי	תִקְוְמִי	תִקְיֵמִי
1 c	אִקְוֵם		אִבוֹשׁ	אִקְוֵם	אִקְיֵם
pl. 3 m	יִקְוְמוּ		יִבוֹשׁוּ	יִקְוְמוּ	יִקְיֵמוּ
f	תִּקְוְמִינָה		תִּבֹּשְׁנָה	תִּקְמְנָה	תִּקְמְנָה
2 m	תִּקְוְמוּ		תִּבֹּשְׁשׁוּ	תִקְוְמוּ	תִקְיֵמוּ
f	תִּקְוְמִינָה		תִּבֹּשְׁנָה	תִּקְמְנָה	תִּקְמְנָה
1 c	נִקְוֵם		נִבוֹשׁ	נִקְוֵם	נִקְיֵם
Yus	יִקְם (וְיִקְם)	יָמַת (וְיָמַת)	יִבוֹשׁ		יִקְם (וְיִקְם)
Ptc act.	קָם	מָת	בוֹשׁ	נִקְוֵם	מְקִיֵּם
pas.	קוֹם			נִקְוֵם	

קים «levantarse»

בין «entender»¹

<i>Hofal</i>	<i>Pôlêl</i>	<i>Pôlal</i>	<i>Qal</i>	<i>Hitpôlêl</i>
הוֹקֵם הוֹקְמָה הוֹקְמָתָה הוֹקְמָתִי הוֹקְמוּ הוֹקְמָתֶם הוֹקְמָתְוּ הוֹקְמוּ	קוֹמֵם קוֹמְמָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתִי קוֹמְמוּ קוֹמְמָתֶם קוֹמְמָתְוּ קוֹמְמוּ	קוֹמֵם קוֹמְמָה קוֹמְמָתָה קוֹמְמָתִי קוֹמְמוּ קוֹמְמָתֶם קוֹמְמָתְוּ קוֹמְמוּ	בִּין (בִּין) בָּנָה (בָּנָה) etc. (como קם)	הִתְבוֹנֵן הִתְבוֹנְנָה הִתְבוֹנְנָתָה הִתְבוֹנְנָתִי הִתְבוֹנְנוּ הִתְבוֹנְנָתֶם הִתְבוֹנְנָתְוּ הִתְבוֹנְנוּ
הוֹקֵם	קוֹמֵם		בִּין בִּין	
	קוֹמֵם קוֹמְמִי קוֹמְמוּ קוֹמְמָנָה		בִּין בָּנִי בָּנִי	
יֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקְמִי אֹקֵם יֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה תּוֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה נִיֵּקֵם	יֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקְמִי אֹקֵם יֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה תּוֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה נִיֵּקֵם	יֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקֵם תּוֹקְמִי אֹקֵם יֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה תּוֹקְמוּ תּוֹקְמָנָה נִיֵּקֵם	יִבִּין תִּבִּין תִּבִּין תִּבְּנִי אִבִּין יִבְנוּ תִּבְּנִינָה תִּבְּנוּ תִּבְּנִינָה נִבִּין	יִתְבוֹנֵן תִּתְבוֹנֵן תִּתְבוֹנֵן תִּתְבוֹנְנִי אִתְבוֹנֵן יִתְבוֹנְנוּ תִּתְבוֹנְנָה תִּתְבוֹנְנוּ תִּתְבוֹנְנָה נִתְבוֹנֵן
			יִבִּין (וִיבִין)	
מוֹקֵם	מִקְוֵם	מִקְוֵם	בִּין	

¹ *Nif'al* (נִבִּין) e *Hif'il* (הִבִּין) de בִּין se conjugan como *Nif'al* e *Hif'il* de קים.

קלל «ser leve»

סבב «volverse»

	<i>Qal:</i>	activos	estativos	<i>Nif'al</i>
Pf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 c 2 m f 1 c		סָבַב סָבְבָה סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ סָבְבוּ	קָלַל קָלְלָה קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ קָלְלוּ	נָסַב נָסְבָה נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ נָסְבוּ
Inf abs. cons.		סָבֹב סָב		הִסְבֵּב (הִסְב)
Ipv sg. 2 m f pl. 2 m f		סֵב סֵבִי סֵבוּ סֵבִינָה		הִסְבֵּב הִסְבִּי הִסְבוּ הִסְבִּינָה
Ipf sg. 3 m f 2 m f 1 c pl. 3 m f 2 m f 1 c	(יִמַּר)	יָסַב תָּסַב תָּסַב תָּסַבִּי אָסַב יָסְבוּ תָּסַבִּינָה תָּסַבוּ תָּסַבִּינָה נָסַב	יָסַב תָּסַב תָּסַב תָּסַבִּי אָסַב יָסְבוּ תָּסַבִּינָה תָּסַבוּ תָּסַבִּינָה נָסַב	יָסַב תָּסַב תָּסַב תָּסַבִּי אָסַב יָסְבוּ תָּסַבִּינָה תָּסַבוּ תָּסַבִּינָה נָסַב
Ipf con ו con suf.		וַיָּסַב וַיָּסְבוּ	וַיָּסַב וַיָּסַב	וַיָּסַב וַיָּסַב
Ptc act. pas.		סָבֹב (וְ) סָבֹב	קָלֵל	נָסֹב נָסֹב

סבב «volverse»

<i>Pô'el</i>	<i>Pô'al</i>	<i>Hitpô'el</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
סוֹבֵב סוֹבֶכֶה סוֹבְכָת סוֹבֶכֶת סוֹבְכָתִי סוֹבְבוּ סוֹבְכֶתֶם סוֹבְכָתָן סוֹבְכֵנוּ	סוֹבֵב סוֹבֶכֶה סוֹבְכָת סוֹבֶכֶת סוֹבְכָתִי סוֹבְבוּ סוֹבְכֶתֶם סוֹבְכָתָן סוֹבְכֵנוּ	הִסְתוֹבֵב הִסְתוֹבֶכֶה הִסְתוֹבְכָת הִסְתוֹבֶכֶת הִסְתוֹבְכָתִי הִסְתוֹבְבוּ הִסְתוֹבְכֶתֶם הִסְתוֹבְכָתָן הִסְתוֹבְכֵנוּ	הִסֵּב (הִמַּר) הִסְבֵּה הִסְבֹּת הִסְבֹּת הִסְבֹּתִי הִסְבּוּ (הִסְבוּ) הִסְבֹּתֶם הִסְבֹּתָן הִסְבֹּנוּ	הוֹסֵב הוֹסְבֵה הוֹסְבוֹת הוֹסְבוֹת הוֹסְבוֹתִי הוֹסְבוּ הוֹסְבוֹתֶם הוֹסְבוֹתָן הוֹסְבוֹנוּ
סוֹבֵב סוֹבֵב	סוֹבֵב	הִסְתוֹבֵב	הִסֵּב הִסֵּב	
סוֹבֵב סוֹבְכִי סוֹבְבוּ סוֹבְכָנָה		הִסְתוֹבֵב הִסְתוֹבְכִי הִסְתוֹבְבוּ הִסְתוֹבְכָנָה	הִסֵּב הִסְבִּי הִסְבּוּ הִסְבִּינָה	
יִסְוֵב תִּסְוֵב תִּסְוֵב תִּסְוְכִי אִסְוֵב יִסְוְבוּ תִּסְוְכָנָה תִּסְוְבוּ תִּסְוְכָנָה נִסְוֵב	יִסְוֵב תִּסְוֵב תִּסְוֵב תִּסְוְכִי אִסְוֵב יִסְוְבוּ תִּסְוְכָנָה תִּסְוְבוּ תִּסְוְכָנָה נִסְוֵב	יִסְתוֹבֵב תִּסְתוֹבֵב תִּסְתוֹבֵב תִּסְתוֹבְכִי אִסְתוֹבֵב יִסְתוֹבְבוּ תִּסְתוֹבְכָנָה תִּסְתוֹבְבוּ תִּסְתוֹבְכָנָה נִסְתוֹבֵב	יִסֵּב (יִסַּב) תִּסֵּב תִּסֵּב תִּסְבִּי אִסֵּב יִסְבוּ תִּסְבִּינָה תִּסְבוּ תִּסְבִּינָה נִסֵּב	יִוִּסֵּב (יִוִּסַּב) תוֹיִסֵּב תוֹיִסֵּב תוֹיִסְבִּי אוֹיִסֵּב יוֹיִסְבוּ תוֹיִסְבִּינָה תוֹיִסְבוּ תוֹיִסְבִּינָה נוֹיִסֵּב
יִסְוְכָנִי			וַיִּסֵּב יִסְבִּנִי	
מִסְוֵב	מִסְוֵב	מִסְתוֹבֵב	מִסֵּב	מוֹיִסֵּב

מלא «estar lleno»

מצא «encontrar»

	<i>Qal</i> : estativos	activos	<i>Nifal</i>	<i>Pi"el</i>
Pf sg. 3 m	מָלֵא	מָצָא	נִמְצָא	מָצָא
f	מָלְאָה	מָצְאָה	נִמְצְאָה	מָצְאָה
2 m	מָלַאתְ	מָצַאתְ	נִמְצַאתְ	מָצַאתְ
f	מָלַאתְ	מָצַאתְ	נִמְצַאתְ	מָצַאתְ
1 c	מָלַאתִי	מָצַאתִי	נִמְצַאתִי	מָצַאתִי
pl. 3 c	מָלְאוּ	מָצְאוּ	נִמְצְאוּ	מָצְאוּ
2 m	מָלַאתֶם	מָצַאתֶם	נִמְצַאתֶם	מָצַאתֶם
f	מָלַאתְן	מָצַאתְן	נִמְצַאתְן	מָצַאתְן
1 c	מָלַאתִי	מָצַאתִי	נִמְצַאתִי	מָצַאתִי
Inf abs.		מִצּוֹא	נִמְצָא	מָצָא
cons.	מִלְאָת	מִצָּא	הִמְצָא	מָצָא
Ipv sg. 2 m		מָצָא	הִמְצָא	מָצָא
f		מָצְאִי	הִמְצְאִי	מָצְאִי
pl. 2 m		מָצְאוּ	הִמְצְאוּ	מָצְאוּ
f		מָצְאָנָה	הִמְצְאָנָה	מָצְאָנָה
Ipf sg. 3 m		יִמְצָא	יִמְצָא	יִמְצָא
f		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
2 m		תִּמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצָא
f		תִּמְצְאִי	תִּמְצְאִי	תִּמְצְאִי
1 c		אִמְצָא	אִמְצָא	אִמְצָא
pl. 3 m		יִמְצְאוּ	יִמְצְאוּ	יִמְצְאוּ
f		תִּמְצְאָנָה	תִּמְצְאָנָה	תִּמְצְאָנָה
2 m		תִּמְצְאוּ	תִּמְצְאוּ	תִּמְצְאוּ
f		תִּמְצְאָנָה	תִּמְצְאָנָה	תִּמְצְאָנָה
1 c		נִמְצָא	נִמְצָא	נִמְצָא
Yus				
Ipf con suf.		יִמְצְאָנִי		יִמְצְאָנִי
Ptc act.		מֹצֵא (מִצָּאח f.)	נִמְצָא	מִמְצָא
pas.		מִצּוֹא	נִמְצָא	

מצא «encontrar»

<i>Pu"al</i>	<i>Hitpa"el</i>	<i>Hifil</i>	<i>Hofal</i>
מָצָא	הִתְמַצֵּא	הִמְצִיא	הִמְצָא
מָצָאָה	הִתְמַצְּאָה	הִמְצִיָּאָה	הִמְצָאָה
מָצָאתָ	הִתְמַצֵּאתָ	הִמְצִאתָ	הִמְצָאתָ
מָצָאתָ	הִתְמַצֵּאתָ	הִמְצִאתָ	הִמְצָאתָ
מָצָאתִי	הִתְמַצֵּאתִי	הִמְצִאתִי	הִמְצָאתִי
מָצָאוּ	הִתְמַצְּאוּ	הִמְצִאוּ	הִמְצָאוּ
מָצְאתֶם	הִתְמַצֵּאתֶם	הִמְצִאתֶם	הִמְצָאתֶם
מָצְאתָן	הִתְמַצֵּאתָן	הִמְצִאתָן	הִמְצָאתָן
מָצְאוּ	הִתְמַצֵּאוּ	הִמְצִאוּ	הִמְצָאוּ
		הִמְצָא	
	הִתְמַצֵּא	הִמְצִיא	
	הִתְמַצֵּא	הִמְצִיא	
	הִתְמַצְּאִי	הִמְצִיָּאִי	
	הִתְמַצְּאוּ	הִמְצִאוּ	
	הִתְמַצְּאָנָה	הִמְצִאָנָה	
יִמְצָא	יִתְמַצֵּא	יִמְצִיא	יִמְצָא
תִּמְצָא	תִּתְמַצֵּא	תִּמְצִיא	תִּמְצָא
תִּמְצָא	תִּתְמַצֵּא	תִּמְצִיא	תִּמְצָא
תִּמְצְאִי	תִּתְמַצֵּאִי	תִּמְצִיָּאִי	תִּמְצְאִי
אִמְצָא	אִתְמַצֵּא	אִמְצִיא	אִמְצָא
יִמְצָאוּ	יִתְמַצְּאוּ	יִמְצִאוּ	יִמְצָאוּ
תִּמְצְאָנָה	תִּתְמַצְּאָנָה	תִּמְצִאָנָה	תִּמְצְאָנָה
תִּמְצָאוּ	תִּתְמַצֵּאוּ	תִּמְצִאוּ	תִּמְצָאוּ
תִּמְצְאָנָה	תִּתְמַצְּאָנָה	תִּמְצִאָנָה	תִּמְצְאָנָה
נִמְצָא	נִתְמַצֵּא	נִמְצִיא	נִמְצָא
		יִמְצָא	
		יִמְצִיָּאִי	
	מִתְמַצֵּא	מִמְצִיא	
מִמְצָא			מִמְצָא

גלה

	<i>Qal</i>	<i>Nif'al</i>	<i>Pi'el</i>
Pf sg. 3 m גלה f גלתה 2 m גלית f גלית 1 c גליתי pl. 3 c גלו 2 m גליתם f גליתן 1 c גלינו	גלה גלתה גלית גלית גליתי גלו גליתם גליתן גלינו	נגלה נגלתה נגלית נגלית נגליתי נגלו נגליתם נגליתן נגלינו	גלה גלתה גלית גלית גליתי (גליתי) גלו גליתם גליתן גלינו
Inf abs. cons.	גלה (גלות) גלות (גלה)	נגלה (הגלה) הגלות	גלה (גלה) גלות
Ipv sg. 2 m גלה f גלי pl. 2 m גלו f גלינה	גלה גלי גלו גלינה	(הגל) הגלה הגלי הגלו הגלינה	גלה (גל) גלי גלו גלינה
Ipf sg. 3 m יגלה f תגלה 2 m תגלה f תגלי 1 c אגלה pl. 3 m יגלו f תגלינה 2 m תגלו f תגלינה 1 c נגלה	יגלה תגלה תגלה תגלי אגלה יגלו תגלינה תגלו תגלינה נגלה	יגלה תגלה תגלה תגלי אגלה יגלו תגלינה תגלו תגלינה נגלה	יגלה תגלה תגלה תגלי אגלה יגלו תגלינה תגלו תגלינה נגלה
Yus Ipf con suf.	יגל יגלני	יגל	יגל יגלני
Ptc act. pas.	גלה גלוי (גלוי)	נגלה נגלה	מגלה

§ 47) ל"ה

«revelar»

<i>Pu'al</i>	<i>Hitpa"el</i>	<i>Hif'il</i>	<i>Hof'al</i>
גָּלָה גָּלְתָּה גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי גָּלִיתִי	הִתְגַּלָּה הִתְגַּלְתָּה הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי הִתְגַּלִּיתִי	(הִגָּלָה) הִגָּלָה הִגָּלְתָּה הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי	הִגָּלָה הִגָּלְתָּה הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי הִגָּלִיתִי
גָּלוּת	הִתְגַּלּוּת	הִגָּלָה הִגָּלוּת	הִגָּלָה
	(הִתְגַּלֵּל) הִתְגַּלֵּל הִתְגַּלֵּל הִתְגַּלֵּל הִתְגַּלֵּל	(הִגָּל) הִגָּל הִגָּל הִגָּל הִגָּל	
יִגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלִי אִגָּלָה יִגָּלוּ תִּגָּלִינָה תִּגָּלוּ תִּגָּלִינָה נִגָּלָה	יִתְגַּלָּה תִּתְגַּלָּה תִּתְגַּלָּה תִּתְגַּלָּה תִּתְגַּלִּי אִתְגַּלָּה יִתְגָּלוּ תִּתְגַּלִּינָה תִּתְגָּלוּ תִּתְגַּלִּינָה נִתְגַּלָּה	יִגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלִי אִגָּלָה יִגָּלוּ תִּגָּלִינָה תִּגָּלוּ תִּגָּלִינָה נִגָּלָה	יִגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלָה תִּגָּלִי אִגָּלָה יִגָּלוּ תִּגָּלִינָה תִּגָּלוּ תִּגָּלִינָה נִגָּלָה
	יִתְגַּלֵּל	יִגָּל יִגָּלִי	
מִגָּלָה	מִתְגַּלָּה	מִגָּלָה	מִגָּלָה

A) Acentos ordinarios (en 21 Libros)

Disyuntivos		conjuntivos	
1 :	<i>sillûq + sôf pāsûq</i> : דְּבַר	19	<i>mûnah</i> דְּבַר
2 ^	<i>'atnāh</i> דְּבַר	20 <	<i>m'huppāk o mahpāk</i> דְּבַר
3 ∴	<i>s'gôltā'</i> ¹ דְּבַר	21 ,	<i>mêr'kā'</i> דְּבַר
4	<i>šalšelet g'dôlāh</i> ² דְּבַר	22 „	<i>mêr'kā' k'fûlā'</i> (doble) דְּבַר
5 :	<i>zāqēf qātôn</i> דְּבַר	23 s	<i>dargā'</i> דְּבַר
6 "	<i>zāqēf gādôl</i> דְּבַר	24 \	<i>'alzā'</i> ⁷ דְּבַר
7 '.	<i>r'biā'</i> דְּבַר	25 °	<i>t'lisā q'tannāh</i> ¹ דְּבַר
8 \	<i>tifhā' o tarhā'</i> דְּבַר	26 v	<i>galgal o yérah</i> דְּבַר
9 ^	<i>zarqā'</i> ¹ דְּבַר	27 \	<i>mây'la'</i> וַיֵּצֵא־נָח
10 \	<i>paštā'</i> ³ דְּבַר		
11 <	<i>y'tib</i> ⁴ מֶלֶךְ		
12	<i>t'bir</i> דְּבַר		
13 '.	<i>gereš o teres</i> דְּבַר		
14 "	<i>garšáyim</i> דְּבַר		
15 ^	<i>pāzēr</i> דְּבַר		
16 ∞	<i>pāzēr gādôl</i> ⁵ דְּבַר		
17 °	<i>t'lisā g'dôlāh</i> ⁴ דְּבַר		
18	<i>l'garmēh</i> ⁶ דְּבַר		

¹ Acento **postpositivo**: se coloca *al final* de la palabra y *no marca* la sílaba tónica.

² La línea vertical (*pāsēq* «separador») lo distingue del *šalšelet* conjutivo (B 20).

³ Acento postpositivo, que se repite sobre la penúltima si es tónica, como en מֶלֶךְ.

⁴ Acento **prepositivo**: se coloca *al principio* de la palabra y *no marca* la sílaba tónica.

B) Acentos poéticos (en Sal, Job y Prov)

Disyuntivos			conjuntivos		
1	ː	<i>sillûq + sôf pāsûq</i>	ː	דָּבָר	דָּבָר
2	˘	<i>'ôleh w'yôrêd</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
3	˘	<i>'atnāh</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
4	˘	<i>r'bia' gādôl</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
5	˘	<i>r'bia' mugrāš</i> ⁸	˘	דָּבָר	דָּבָר
6		<i>šalšelet g'dôlāh</i>		דָּבָר	דָּבָר
7	˘	<i>šinnôr o zarqā</i> ¹	˘	דָּבָר	דָּבָר
8	˘	<i>r'bia' qātôn</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
9	˘	<i>d'hî o tîfhā</i> ⁴	˘	דָּבָר	דָּבָר
10	˘	<i>pāzēr</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
11		<i>m'huppāk l'garmēh</i> ⁹		דָּבָר	דָּבָר
12		<i>'azlā' l'garmēh</i> ¹⁰		דָּבָר	דָּבָר
13	˘	<i>mûnah</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
14	˘	<i>mêr'kā'</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
15	˘	<i>'illûy</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
16	˘	<i>tarhā'</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
17	˘	<i>galgal o yérah</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
18	˘	<i>m'huppāk o mahpāk</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
19	˘	<i>'azlā'</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
20	˘	<i>šalšelet q'tannāh</i>	˘	דָּבָר	דָּבָר
21	˘	<i>šinnôrît</i> ¹¹	˘	דָּבָר (דָּבָר)	דָּבָר (דָּבָר)

⁵ Se llama también *qarnê fārāh* «cuernos de vaca».

⁶ Es decir, *mûnah* (A 19) seguido de *pāsêq* que anula el valor conjuntivo de aquel.

⁷ Se llama *qadmā'* si va con *gereš* (A 13).

⁸ Es decir, *r'bia'* (A 8) + *gereš* (A 13).

⁹ Es decir, *m'huppāk* (B 19) + *pāsêq*, que anula el valor conjuntivo del *m'huppāk*.

¹⁰ Es decir, *'azlā'* (B 18) + *pāsêq* «separador».

¹¹ Sólo en sílaba abierta, ante *mêr'kā'* (B 14) y *m'huppāk* (B 19).

CRESTOMATÍA

(Biblia Hebraica Stuttgartensia)

1.— De la historia del Edén

(Gn 2 4b - 3 24)

בְּיוֹם עָשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: ⁵ וְכָל־שִׁיחַ הַשָּׂדֶה
טָרֵם יְהוָה בָּאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה
אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה: ⁶ וְאָדָם יַעֲלֶה מִן־
הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: ⁷ וַיִּצְרֹר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־
הָאָדָם עֶפְרָל מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפָּח בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ
חַיָּה: ⁸ וַיִּשְׁעַ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן־בְּעֵדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר
יִצְרָ: ⁹ וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נִחְמָד לְמַרְאֶה וטוֹב
לְמֵאכֹל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע: ¹⁰ וַנְּהַר יִצְא
מִעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים: ¹¹ שֵׁם
הָאֲחֵד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ הַחַיִּלָּה אֲשֶׁר־שָׁם הַזֶּהב:
¹² וְהַבֹּ הָאָרֶץ הַהוּא טוֹב שֵׁם הַבָּרְלָח וְאֵכֶן הַשֶּׁהם: ¹³ וְשֵׁם־הַנְּהַר
הַשְּׁנַי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ: ¹⁴ וְשֵׁם הַנְּהַר הַשְּׁלִישִׁי
תִּדְקֹל הוּא הַחֹלֵף קְדָמָת אֲשׁוּר וְהַנְּהַר הָרְבִיעִי הוּא פָּרָת:
¹⁵ וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בֶּגֶן־עֵדֶן לַעֲבֹדָה וּלְשִׁמְרָה:
¹⁶ וַיִּצְוֶ יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ־הַגֶּן אָכַל תֹּאכֹל:
¹⁷ וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אָכְלָהּ מִמֶּנּוּ מוֹת
תָּמוּת: ¹⁸ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־
לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: ¹⁹ וַיִּצְרֹר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לְרְאוֹת מִה־יִּקְרָא־לּוֹ וְכָל־
אֲשֶׁר יִקְרָא־לּוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: ²⁰ וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת

Cp 2,2 ^a מִשְׁשֵׁי || 4 ^a αὕτη ἡ βίβλος cf 5,1 || ^b frt l אֱלֹהִים || ^{c-c} מִשְׁ
שְׁמַיִם וְאֶרֶץ || 11 ^a מִשְׁ || 12 ^a Ms מ + מאד || 18 ^a sic L, mlt Mss Edd הִי ||
19 ^a מִשְׁ + עוד || ^b ins c מ אֵת || ^{c-c} frt add.

לְכָל־הַבְּהֵמָה וְלָעוֹף׃ הַשָּׁמַיִם וְלִכְל תֵּיִת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם׃ לֹא־מִצָּא
עֹזר כְּנֶגְדּוֹ׃ ²¹ וַיִּפֹּל יְהוָה אֱלֹהִים וַתִּרְדָּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּשָּׁן וַיִּקַּח
אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו וַיִּסְגֵּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה׃ ²² וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצִּלְעַ
אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְרָאָה אֶל־הָאָדָם׃ ²³ וַיֹּאמֶר הָאָדָם
זֹאת הַפֶּעַם עָצַם מַעְצָמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׁרִי
לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ׃ לִקְחָהּ־זֹאת׃

²⁴ עַל־כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר
אֶחָד׃ ²⁵ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֶרְוָמִים׃ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָתִבְשֻׁשׁוּ׃
3 ¹ וַהֲנַחֵשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל תֵּיִת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אָף׃ כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֵּן׃
² וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחֵשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגֵּן נֹאכָל׃ ³ וּמִפְּרִי הָעֵץ
אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן־
תָּמּוּתוּן׃ ⁴ וַיֹּאמֶר הַנָּחֵשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תָּמוּתוּן׃ ⁵ כִּי יִדְעַ
אֱלֹהִים כִּי בַיּוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהָיִיתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי
טוֹב וָרָע׃ ⁶ וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל וְכִי תִאֲוָה־הוּא
לְעֵינֶיךָ וַתִּקַּח מִמֶּנּוּ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ
עִמָּה וַיֹּאכְלִי׃ ⁷ וַתִּפְקֹחַנָה עֵינֶי שְׁנֵיהֶם וַיִּגְדְּעוּ כִּי עִירְמוֹם הָיָה וַתִּתְּפְרוּ
עֲלֵיהֶם תְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת׃ ⁸ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים
מִתְהַלֵּק בִּגֵּן לַרְיֹחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן׃ ⁹ וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃
¹⁰ וַיֹּאמֶר אֶת־קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בִּגֵּן וְאִירָא׃ כִּי־עִירַם אֲנִי וְאֶחָבָא׃
¹¹ וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירַם אֵתָּה הִמָּן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתִי
אֲכָל־מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ׃ ¹² וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הוּא
נִתְּנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֲכָל׃ ¹³ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְאִשָּׁה מַה־זֹּאת

20 ^a | c nonn Mss וְלִכְל־עוֹף׃ וְלָאָדָם׃ ^b | וְלֹא׃ ²³ ^a מִשָּׁמַע׃ ²⁴ ^a וְ(ט'ט') ^b S +
oi δόο = שְׁנֵיהֶם cf מ׃ ²⁵ ^a L 1 min || Cp 3,1 ^a 1 ? הָאָף׃ ² ^a וְ(ט') ^b S || ^a ^b S
'jln' ... klwn = כָּל־עֵץ || ³ ^a מ׃ + הוּא || ⁶ ^a > ט׃ ^b מ׃ || ⁷ ^a nonn Mss מ׃
עֲלֵי עֵצֶיךָ || ¹⁰ ^a S whzjt = וְאִירָא׃

עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל: ¹⁴ ויאמר יהוה אלהים | אל-הנחש

כי עשית זאת ארור אתה מכל-הבהמה ומכל-תנין השדה על-גחונך תלך ועפר תאכל כל-ימי חייך:

¹⁵ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעך הוא ישובך ראש ואתה תשובנו עקב: ¹⁶

אל-האשה אמר

הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים

^d ואל-אישך תשוקתך והוא ימשל-בך: ^d

¹⁷ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן-העץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו

ארורה האדמה בעבורך

בעצבון תאכלנה כל ימי חייך:

¹⁸ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את-עשב השדה:

¹⁹ בזעת אפך תאכל לחם

עד שובך אל-האדמה כי ממנה לקחת

כי-עפר אתה ואל-עפר תשוב:

²⁰ ויקרא האדם שם אשתו חווה כי הוא היתה אם כל-חי: ²¹ ויעש

ויהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם: ²² ויאמר

יהוה אלהים הן האדם הנה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה הן-

ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל ותי לעלם: ²³ וישלחתי והנה

אלהים מונעך לעבד את-האדמה אשר לקח משם: ²⁴ ויגרש את-

האדם וישכן מקדם לגן-עדן את-הכרבים ואת להט החרב

המתנפכת לשמר את-דרך עץ החיים: ²⁵

14 ^{a-a} frt add מכל-הבהמה ו ¹⁶ ^a l c m s v ואל ^b frt l c m וְהָרִינוּךְ ^c και τὸν στε-
 γαμόν σου = והיגך ^d cf 4, 7 ^{b-b} || בעצבון ^c m || וְהִיגְךָ ^d || וְהִיגְךָ ^e || וְהִיגְךָ ^f ||
 21 ^a cf 17 ^a || 24 ^a s + αὐτόν = אתו ^b s + και ἔταξεν = יָשַׁם

אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבֹו אֶל-אָבִיו: ²³ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-בָּא יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו
 וַיִּפְשְׁטוּ אֶת-יוֹסֵף ^a אֶת-כְּתָנָתוֹ אֶת-כְּתָנֶת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו:
²⁴ וַיִּקְחֻהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבֶּרֶה וְהַבּוֹר רֹק אֵין בּוֹ מַיִם: ²⁵ וַיֵּשְׁבוּ
 לֶאֱכֹל-לֶחֶם וַיִּשְׁאֲזוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה
 מִגִּלְעָד וּגְמֻלֵיהֶם נִשְׂאִים נִכְאֹת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיִמָּה:
²⁶ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל-אֶחָיו מַה-בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת-אֶחָינוּ וְכִסִּינוּ אֶת-
 דָּמֹו: ²⁷ לָכוּ וּנְמַכְרֶנּוּ לַיִּשְׁמַעְאֵלִים וַיִּדְּנֻ אֶל-תְּהִי-בֹו כִּי-אֶחָינוּ
 בְּשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמַעֲזוּ אֶחָיו: ²⁸ וַיַּעֲבְרוּ אַנְשִׁים מִדִּינִים סֹחְרִים וַיִּמְשְׁכוּ
 וַיַּעֲלוּ אֶת-יוֹסֵף מִן-הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת-יוֹסֵף לַיִּשְׁמַעְאֵלִים בַּעֲשָׂרִים
 כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת-יוֹסֵף מִצְרָיִמָּה: ²⁹ וַיָּשָׁב רָאוּבֵן אֶל-הַבּוֹר וְהִנֵּה
 אֵין-יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו: ³⁰ וַיָּשָׁב אֶל-אֶחָיו וַיֹּאמֶר הִילָד
 אֵינָנוּ וְאֲנִי אָנֹכִי אֲנִי-בָּא: ³¹ וַיִּקְחוּ אֶת-כְּתָנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים
 וַיִּטְבְּלוּ אֶת-הַכְּתָנֶת בַּדָּם: ³² וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-כְּתָנֶת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל-
 אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאָנוּ הַכֶּרֶם נָא הַכְּתָנֶת בְּנוֹךְ הוּא אִם-לֹא:
³³ וַיִּכְרְהָ וַיֹּאמֶר כְּתָנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ טָרֶף טָרֶף יוֹסֵף:
³⁴ וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שְׂמֹלְתָיו וַיִּשֹּׁם שֶׁק בְּמַתָּנוּ וַיִּתְאַבֵּל עַל-בָּנָו יָמִים
 רַבִּים: ³⁵ וַיִּקְמוּ כָל-בָּנָיו וְכָל-בָּנֹתָיו לְנַחֲמֹו וַיִּמָּאֵן לְהַתְנַחֵם וַיֹּאמֶר
 כִּי-אֲרָד אֶל-בְּנֵי אָבִל שְׂאֵלָה וַיִּבֶךְ אֹתוֹ אָבִיו: ³⁶ וְהַמְדִּינִים ^a מָכְרוּ
 אֹתוֹ אֶל-מִצְרַיִם לְפֹשִׁיפֹר סָרִיס פֶּרְעֹה שָׂר הַטְּבָחִים: פ

²³ ^{a-a} > 65 || ²⁷ ^a 6 + τούτοις || ^b l c 655 v' וב' || ³² ^a prp וַיָּבִיאוּ || ³³ ^a 655
 655 III + היא ^p + jwsp hj' d' = יוֹסֵף היא || ³⁶ ^a l frt וְהַמְדִּינִים cf 28 ||

3.— De la historia de José (Génesis 44 18 - 45 3)

¹⁸ וַיֵּנֶשׂ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר

בִּי אֲדֹנִי יִדְבָּר-נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנִי אֲדֹנִי וְאַל-יָחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ
כִּי כְמוֹדָה כְּפָרְעָה: ¹⁹ אֲדֹנִי שְׁאַל אֶת-עַבְדִּי לֵאמֹר הִישָׁלְכֶם אֵב
אוֹ-אֶחָד: ²⁰ וַנֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנִי יִשְׁלֹנוּ אֵב זָקֵן וְיִלְדוּ זָקִים קָטָן וְאֶחָיו
מֵת וַיִּתֵּר הוּא לְבָדּוֹ לֵאמֹר וְאָבִיו אֲהָבוֹ: ²¹ וַתֹּאמֶר אֶל-עַבְדִּי
הוֹרְדֵהוּ אֵלַי וְאִשְׁמָה עֵינֵי עָלָיו: ²² וַנֹּאמֶר אֶל-אֲדֹנִי לֹא-יֻכַּל הַנָּעַר
לַעֲזֹב אֶת-אָבִיו וְעֹזֵב אֶת-אָבִיו וּמָת: ²³ וַתֹּאמֶר אֶל-עַבְדִּי אִם-לֹא
יֵרֵד אַחֲיָכֶם הַקָּטָן אֲתָכֶם לֹא תִסָּפֶון לְרֹאוֹת פָּנָי: ²⁴ וַיְהִי כִּי עָלִינוּ
אֶל-עַבְדְּךָ אָבִי וַנִּגְדֹּלֹךָ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנִי: ²⁵ וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שְׁבוּ שָׁבוּ-
לָנוּ מֵעַט-אֶכֶל: ²⁶ וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם-יֵשׁ אֶחָיו הַקָּטָן אֲתָנוּ
וַיִּרְדּוּ כִּי-לֹא נוּכַל לְרֹאוֹת פָּנָי הָאִישׁ וְאֶחָיו הַקָּטָן אֵינָנו אֲתָנוּ:
²⁷ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֲלִינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי שְׁנִים יִלְדָה-לִּי אִשְׁתִּי:
²⁸ וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֲתִי וַאֲמַר אֵךְ טָרֵף טָרֵף וְלֹא רִאֲיוֹ עַד-הַהֲנָה:
²⁹ וְלִקְחֹתֶם נִם-אֶת-זֶה מֵעַם פָּנֵי וְקָרְהוּ אֶסֶן וְהוֹרִדְתֶּם אֶת-שִׁיבְתִּי
בְּרָעָה שְׂאֵלָה: ³⁰ וַעֲתָה כְּבֹאִי אֶל-עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנו אֲתָנוּ
וְנִפְשׁוּ קִשּׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ: ³¹ וְהָיָה כִּרְאוֹתָו כִּי-אֵין הַנָּעַר וּמָת וְהוֹלִידוּ
עַבְדִּיךָ אֶת-שִׁיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בִּיגוֹן שְׂאֵלָה: ³² כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת-
הַנָּעַר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם-לֹא אָבִיאָנוּ אֵלֶיךָ וְחִטָּאתִי לְאָבִי כָל-
הַיָּמִים: ³³ וַעֲתָה יִשְׁבֹּנָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנָּעַר עָבֵד לְאֲדֹנִי וְהַנָּעַר יַעַל
עִם-אֶחָיו: ³⁴ כִּי-אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל-אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנו אֲתִי פֶן אֶרְאֶה
בְּרָעָה אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת-אָבִי: ⁴⁵ 1 וְלֹא-יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק
לְכָל הַנּוֹצְבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל-אִישׁ מִמַּעַלִּי וְלֹא-עָמַד אִישׁ
אִתּוֹ בַּהֲתוֹדֶעַ יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו: ² וַיִּתֵּן אֶת-קִלּוֹ בְּבִכְרִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם

4.— Natán y David
(2 Samuel 12 1-13)

12 ¹ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת-נָתָן אֶל-דָּוִד וַיֵּבֶא אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ

שְׁנֵי אַנְשִׁים הָיוּ בְּעִיר אַחַת אֶחָד עָשִׂיר וְאֶחָד רֹאשׁ:

2 ² לְעָשִׂיר הָיָה צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה מְאֹד:

3 ³ וְלִרֹאשׁ אֵין-כָּל כִּי אִם-כֶּבֶשֶׂה אַחַת קִטְנָה אֲשֶׁר קָנָה

וַיַּחְיֶה וַתִּגְדֹּל עִמּוֹ וְעַם-בָּנָיו יַחְדָּו מִפֶּתֹחַ תֹּאכֵל וּמִכֶּסֶׁת תִּשְׁתֶּה

וּבְחִיקוֹ תִשְׁכָּב וַתַּהֲיֶה-לוֹ כֶּבֶת:

4 ⁴ וַיֵּבֶא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעָשִׂיר וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצֹּאֲנוֹ וּמִבָּקָרוֹ

לַעֲשׂוֹת לְאֹרֶחַ הַבָּא-לוֹ וַיִּקַּח אֶת-כֶּבֶשֶׁת הָאִישׁ הַרֹאשׁ

וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו:

5 ⁵ וַיַּחֲרֹאף דָּוִד בְּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל-נָתָן חִי-יְהוָה כִּי בֶן-

מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת: ⁶ וְאֶת-הַכֶּבֶשֶׂה יִשְׁלַם אַרְבַּעַתַּיִם עֶקֶב

אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא חָמַל: ⁷ וַיֹּאמֶר נָתָן

אֶל-דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי מִשְׁתַּחֲוִיָּה

לְמַלְאָכָי עַל-יִשְׂרָאֵל וְאֲנֹכִי הַצִּלְתִּיךָ מִיַּד שָׂאוּל: ⁸ וְאַתָּה לָךְ אֶת-

בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת-נָשֶׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקָךָ וְאַתָּה לָךְ אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל

וַיְהוּדָה וְאִם-מֵעַט וְאִסְכָּפָה לָךְ כְּהֶנָּה וְכַהֲנָה: ⁹ מִדֹּעַ בְּזִית אֶת-

דָּבָר יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָי אֶת אֹרֶגְהָ הַחֲתִיל הַפִּית בְּחֶרֶב

וְאֶת-אֲשֶׁתוֹ לְקַחַת לָךְ לְאִשָּׁה וְאֶתוֹ הִרְגִּיתָ בְּחֶרֶב בְּנִי עִמּוֹן: ¹⁰ וְעַתָּה

לֹא-תִסּוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ עַד-עוֹלָם עֶקֶב כִּי בְזִיתָ וַתִּקַּח אֶת-אִשָּׁת

אֹרֶגְהָ הַחֲתִיל לַהֲיוֹת לָךְ לְאִשָּׁה: ¹¹ כֹּה אָמַר יְהוָה הַנְּבִי

מִקִּים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ וּלְקַחַת אֶת-נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ וְנָתַתִּי לְרַעֲיָה

וְשָׁכַב עִם-נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ הַזֹּאת: ¹² כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ בְּסִטָּר

וְאֲנִי אַעֲשֶׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל-יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ: ¹³ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-נָתָן חֲטָאתִי לַיהוָה

וְגַם-יְהוָה הָעֹבֵר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת:

Cp 12, 1^a pc Mss + הַנְּבִי cf GS ||

^b GL^{Mss} + ἀνάγγελον δὴ μοι (τὴν) κρίσιν ταύτην || 3^a pc Mss citt לבת.

6^a GL^L ἐπαπλάσιον(a), GL^{Mss} rb'jn || 7^a Mss interv || ^b S dtmilk, T lnhwj mlk' cf

2, 4^a. 7^b || 9^a > GL^{θ'} || ^b nonn Mss ut Q cf CV; 2 Mss בעיני אדני cf SL^{Mss} || 11^a

„mlt MSS” (de Rossi) לרעך cf SV || ^b pc Mss cit את || 13^a mlt Mss om interv ||

^b mlt Mss ולא cf SL^{TE}MS ||

5.— Los huesos del valle
(Ezequiel 37 1-14)

37 ¹ הִיִּתָּה עָלַי יְד־יְהוָה וַיּוֹצֵאֲנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ ² וַהֲעִבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב
וַהֲנֵה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה וַהֲנֵה יִבְשׁוֹת מְאֹד׃ ³ וַיֹּאמֶר אֵלַי
בֶּן־אָדָם הִתְחַיֵּנָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה אַתָּה יָדָעְתָּ׃
⁴ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת
הַיְבֹשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃ ⁵ כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה לָעֲצָמוֹת׃
הָאֵלֶּה הֵנָּה אֲנִי מֵבִיא בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם׃ ⁶ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גְּדִים
וְהָעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ ⁷ וַנִּבְּאֹתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַיְהִי־קוֹל כִּהֲנִבְּאִי
וַהֲנֵה־לַעֲשׂ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עַצֻם אֶל־עַצְמוֹ׃ ⁸ וַרְאִיתִי וַהֲנֵה־
עֲלֵיהֶם גְּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין
בָּהֶם׃ ⁹ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־
הָרוּחַ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה מֵאֲרַבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ וּפָתִי
בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וַיְחִי׃ ¹⁰ וַהֲנִבְּאֹתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתִּבְּאוּ בָהֶם הָרוּחַ
וַיְחִי וַיַּעֲמֵדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם חֵל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד׃ ¹¹ וַיֹּאמֶר
אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הֵנָּה אֲמָרִים
יִבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאִבְדְּהִי תַקְנוֹתֵנוּ נִגְזְרֵנוּ לָנוּ׃ ¹² לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה הֵנָּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהָעֲלִיתִי
אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל׃
¹³ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בִּפְתַחְתִּי אֶת־קְבֻרוֹתֵיכֶם וּבִהְעֵלֹתִי אֶתְכֶם
מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עַמִּי׃ ¹⁴ וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנֵּחְתִּי אֶתְכֶם עַל־
אֲדָמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי נֹאם־יְהוָה׃ פ

36 ^a 2 Mss ΘSV 'ת || 37 ^a > Ms Θ*, add || Cp 37, 1 ^a Θ(S) kai ēyévero || ^b Θ⁹⁶⁷
(C) + ἀνθρωπίνων || 3 ^a > Θ*, add || 4 ^a pc Mss Θ^{OL} + בֶּן־אָדָם cf 17, 12 ^a || 5 ^a >
Ms Θ*, add || ^b Θ ζωῆς, l M || 6 ^a Θ + μου, l M || 7 ^a pc Mss ΘSV צִוִּיתִי cf 10 ||
^b > Ms Θ*, frt dl || ^c frt l c mlt Mss Θ^{MS} בָּה' || ^d Θ kai προσηγαγε, frt l c Seb
וַיִּקְרְבוּ || ^e > 2 Mss, frt l c 2 Mss Θ הָע' || 8 ^a prb l וַיִּקְרָם cf ΘSV || 9 ^a > Θ*,
add || ^b > Θ* || ^c mlt Mss וַיְחִי || 10 ^a pc Mss וַהֲנִבְּאוּ, prp || 11 ^a pc Mss
'וְהִי, Θ* kai αὐτοί, C h' nwn, V ipsi; prb l וְהִנֵּם || ^b l c mlt Mss Θ אִבְדָּה || ^{c-c} prp
נִגְזְרֵנוּ || 12 ^a > Ms Θ* || ^b > Θ*, add || ^c > Θ*S, add || 13 ^a > S ||

6.— Bendición y maldición (Salmo 1)

1 ¹ אֲשֶׁר־יֵהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֲצַת רָשָׁעִים
וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא עָמָד וּבִמְוֶשֶׁב לֵצִים לֹא יֵשֵׁב:
2 כִּי אִם בְּתוֹכַת יְהוָה חָפְצוֹ וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה:
3 וְיִהְיֶה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל-פְּלִי מַיִם
אֲשֶׁר פִּרְיוֹ וַיִּתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא-יִבֹּל^b
וְיִכַּל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:^b
4 לֹא-כֵן הָרָשָׁעִים^a
כִּי אִם-כְּמֶזֶץ אֲשֶׁר-תִּדְפְּנוּ רֵיחַ:^b
5 עַל-כֵּן לֹא-יִקְמוּ רָשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחֲטָאִים בְּעֵת צְדִיקִים:
6 כִּי-יִרְעֶה יְהוָה בֶּרֶךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד:

Ps 1 ^a numerus > L || 1,1 ^{a.b} S invers || 3 ^a > C || ^{b-b} gl, cf Jos 1,8 || 4 ^a ins לא כן
cf G || ^b G + ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς || 5 ^a G ἐν βουλῇ cf 1 ||

7.— ¿Qué es el hombre? (Salmo 8)

8 ¹ לְמַנְעֲחַ עַל-הַנִּתִּיתָ מִזְמוֹר לְדָוִד:
2 יְהוָה אֲדִינֵנו מֶה-אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל-הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדָךְ עַל-הַשָּׁמַיִם:
3 מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִימוּ יִסְדֹּתָ עִזִּי
לְמַעַן צוּרֵיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם:

pc Mss בָּצָ, S suff 1 sg || ^b pc Mss C אֱלֹהִים || Ps 8,1 G σ' Hier pl, it 81, 1^a 84, 1^a
2 ^{a-a} crrp; G ὅτι ἐπύρθη, S (C) djhbt qui dedisti, σ' (Hier) ὅς ἐταξας; 1 נִתְּנָה 'א, prp נָתַן 'א
vel נָתַנָּה 'א || 3 ^a S tšbwhrk gloriam tuam || ^b Hier suff 1 sg.

9.— **Levanto mis ojos**
(Salmo 121)

121 שִׁיר לְמַעְלוֹת^א

- אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאֵין יִבֹּא עֲזָרָי^ב :
 עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :
 אֶל־יִתֵּן לְמוֹשִׁי רִגְלָי^ב אֶל־יָנוּם שְׁמִרָתָךְ :
 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל :
 יְהוָה שְׁמִרָתָי יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינָךְ :
 יוֹמָם הִשְׁמֵשׁ לֹא־יָכֹחַ וַיָּרֶחַ בַּלַּיְלָה :
 יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ :
 יְהוָה יִשְׁמְרֵם־צִאֲתָךְ וּבֹאֲךָ מִנְּעֻמָּה וְעַד־עוֹלָם :

Ps 121, 1 ^a Q nonn Mss הַמ' ut 122, 1 etc || ^b S m'drnj = ע' || 3 ^a I לְמוֹשׁ cf 66, 9 ||
^b mlt Mss רגליך || ^c Q mlt Mss SS Hier ואל || 5 ^a Q pr בלילה || ^b SC Hier
 ut 7 ישמרך || ^a > Q || 8 ^a > Q, prb dl || ^b C רך ut 7 ||

10.— **Junto a los ríos de Babel**
(Salmo 137)

- 137 עָלֵינוּ נְהִירוֹתַי בְּבֶל שָׁם יִשְׁבְּנוּ וְגַם־בְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן :
 עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כְּנֹרוֹתֵינוּ :
 כִּי שָׁם שָׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יְשִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמִיחָה
 שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר^ב צִיּוֹן :
 אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נָכָר :
 אִם־אֲשַׁכְּתֶךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׂכַּח יְמִינִי :
 תִּדְבֹּק־לִשׁוֹנִי לַחֲכִי אִם־לֹא אֶזְכְּרֶכִּי :
 אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי :
 זָכֹר יְהוָה לְבִנֵי אֲדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם
 הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ : [שְׂנֵמְלֹת לָנוּ :
 בַּת־בְּבֶל הַשְׂדֻדָּה אֲשֶׁר־יִשְׁעָלֶם־לָךְ אֶת־נִמְוֹלָךְ^ב
 אֲשֶׁר־שִׂיאָהֶז וְנִפֶּץ אֶת־עֲלִלְיֶךָ אֶל־הַסָּלַע :

VOCABULARIOS

HEBREO — ESPAÑOL

נ

אב	padre, antepasado (6*)
אָבֵר	erró, pereció; <i>ipf</i> תִּאָבֵר; <i>Pi</i> אָבֵר e <i>Hi</i> הִאָבֵר
אָבֵר	arruinó, destruyó
אָבָה	consintió, quiso
אָבוֹס	pesebre
אָבִיוֹן	pobre, necesitado
אָבֵל	arideció, entristecióse; <i>Hit narr</i> וַיִּתְאָבֵל e hizo luto, lloró
אָבֵל	triste
אָבֵל	prado
אָבֵן	pedra; <i>c</i> אָבֵן; <i>pl</i> אָבֵנִים
אַבְרָם, אָבְרָהָם	Abrahán
אַבְשָׁלוֹם	Absalón
אַרְוֹן	señor; <i>suf</i> אֲרֻנִי; <i>pl</i> אֲרֻנִים, <i>suf</i> אֲרֻנִיךָ pue-
אַרְנִי	den tener valor sing.
אַרְנִי	Señor
אַדִּיר	grande, noble
אַד	fuelle (?)
אַדֹּם	Edón, idumeos
אַדָּם	hombre, Adán
אַדְמָה	<i>c</i> אֲדָמָה tierra, campo
אַהֵב	amó; <i>suf</i> אֲהִיבֹ
אַהֵל	tienda; <i>suf</i> אֲהִילִי, <i>pl.</i> אֲהִילִי <i>c</i> אֲהִילִים
אַהֲרֹן	Aarón
או	o, o bien
אוי	jah!, ¡ay!
אולי	quizá

אָוֵן	falta, maldad
אוֹצֵר	erario, tesoro
אוֹר	lucir, brillar; <i>Hi</i> הָאִיר
אוֹר	iluminó; <i>yus</i> יָאֵר
אוֹר	luz, astro, claridad
אוֹר	horno, Ur
אוֹרֵהָ	Urías
אוֹת	signo; <i>pl</i> אוֹתוֹת
אָז	entonces
אָזֵן	oreja; <i>du</i> אָזְנִים
אִזֵּן	<i>Pi</i> אִזֵּן oyó, hizo oír (=
אִזֵּן	relató), <i>Hi</i> הִאִזֵּן escu-
אִזֵּן	chó, obedeció
אָח	hermano, familiar (6*)
אַחָאב	Ajab
אַחָד	uno; <i>c</i> אַחָד; <i>f</i> אַחַת (9*)
אַחֹת	hermana (6*)
אַחֵז	cogió, se apoderó, retu-
אַחֵז	vo; <i>ipf</i> יֵאָחֵז
אַחֵז	Acaz
אַחֲזָה	posesión, propiedad
אַחֵר	tras, detrás, después; <i>pl</i>
אַחֵרִי	(49)
אַחֵר	posterior, otro, extraño
אַחֲרוֹן	posterior, último
אַחֲרִית	fin, resultado, posteri-
אַחֲרִית	dad, futuro
אַחַת	cf. אַחָד
אי	¿dónde? <i>suf</i> אֵיכָּה ¿dón-
אי	de (estás) tú?
אִיב	atacó
אִויב	enemigo
אִיבָה	enemistad

אֵיךְ	¿cómo?	אם	si, אם-לא si no, o no
אֵיל	carnero; <i>pl</i> אֵילִים príncipes, caudillos	אָמָה	esclava (7*)
אֵין	nada; <i>c</i> אֵין; no hay, no había, ¿dónde?; <i>suf</i> אֵינּוּ no está él	אָמָה	codo
אֵיפֹה	¿dónde?	אָמוּנָה	estabilidad, certeza, fidelidad, ver(aci)dad
אִישׁ	hombre, varón, marido (6*)	אָמוֹץ	Amós
אָדָּה	solamente	אָמֵן	<i>Ni</i> נֶאֱמַן fue sostenido firmemente, permanece firme; <i>Hi</i> הֶאֱמִין creyó
אָכַל	comió, degustó (18*); <i>f</i> אָכַלְתָּהּ; <i>ipf</i> יֹאכֵל, <i>suf</i> תֹּאכֲלֶנָּה comerás (de) ella <i>narr</i> וְתֹאכֵל; <i>inf</i> <i>suf</i> אֲכַלְךָ;	אָמַר	dijo; <i>narr</i> וַיֹּאמֶר; <i>inf</i> <i>c</i> אָמַר (diciendo 82)
אָכַל	comida, alimento(s); <i>suf</i> אָכְלוּ	אָמַר	<i>ptc</i> אָמַר, <i>pl</i> אָמְרִים
אֵל	no (en oración deprecativa —58)	אָמַר	palabra, dicho, cosa; <i>suf</i> אָמְרוּ; <i>pl</i> אָמְרִים
אֵל	a, hacia (49)	אָמַת	estabilidad, certeza, fidelidad, ver(aci)dad
אֵל	Dios, dios; estos/as	אָנָּה	(a)dónde, cuándo
אֱלֹהִים	Dios, dioses, ángeles	אָנוּשׁ	el hombre, los hombres
אֱלֹוֶה	Dios, dios, ser divino	אָנְחָנוּ	nosotros, ~as (2*)
אֱלִיהוּ	Elías	אָנִי	yo (2*)
אֵלֶם	<i>Ni</i> נֶאֱלַם enmudeció (tuvo atada la lengua); <i>Pi</i> <i>ptc</i> מֵאֵלֶם el que la ata	אָנֹכִי	yo (2*)
אֵלְמָה	gavilla; <i>pl</i> אֵלְמִים	אָסוֹן	daño, desgracia
אֵלְמָנָה	viuda	אָסַר	apiló, reunió
אֵלְף	buey, tribu, mil; <i>pl</i> אֵלְפִים; <i>du.</i> אֵלְפִים dos mil	אָסַר	ató, unió; <i>ipf</i> וַיֹּאסֶר; <i>Ni</i> וַיֹּאסֶר está cautivo
אֵם	madre; <i>suf</i> אָמָד, אָמוֹ	אָף	¡Así (que)!.! (Gen 3,1); partícula retórica y poética
		אָף	nariz, ira, rostro; <i>c</i> אָף
		אָפָה	<i>du</i> אָפִים, <i>suf</i> אָפִיו
		אָפֹד	coció (82)
		אָפֹס	efod (vestido)
			límite, fin, nada

אִפֹּק	<i>Hit inf</i> הִתְאַפֵּק contenerse, dominarse
אֶצֶב	dedo; <i>pl</i> אֶצְבָּעוֹת; <i>suf</i> אֶצְבַּעְתֶּיךָ
אֶצֶל	junto a, cerca de
אַרְבַּע	cuatro; <i>f</i> אַרְבָּעָה (9*)
אַרְבַּעִים	cuarenta (9*)
אַרְבַּעְתָּיִם	cuádruplo
אָרוֹן	arca
אֲרוֹר	cf. אָרַר
אַרְז	cedro
אָרַח	caminó; <i>ptc</i> אָרַח
אֲרַח	camino, conducta; <i>pl</i> אֲרָחוֹת
אַרְחָה	caravana; <i>c</i> אֲרַחַת
אַרִּי, אֲרִיָּה	león
אֲרָךְ	longitud
אֲרֶץ	tierra (24); אֶרֶץ hacia tierra; <i>suf</i> אֲרָצִי; <i>pl</i> אֲרָצוֹת, <i>c</i> אֲרָצוֹת
אָרַר	maldijo; <i>ptc pas</i> אָרַר, <i>f</i> אֲרוּרָה
אֵשׁ	fuego; <i>c</i> אֵשׁ; <i>suf</i> אֵשׁוֹ
אִשָּׁה	mujer, esposa; <i>suf</i> אִשְׁתּוֹ
	<i>pl</i> נָשִׁים, <i>c</i> נָשִׁי (6*)
אֲשֶׁר	felicidad; <i>pl</i> אֲשֶׁרִים, <i>c</i> אֲשֶׁרִי
	¡oh felicidad de... (= bienaventurado/a)!
אֲשֶׁר	«(lo) que, quien/~es» (<i>rel</i>), pues
אֲשׁוּר	Asiria
אַתָּה	<i>f</i> tú (2*)
אַתָּה, אַתָּה	a (<i>partícula de ac</i> , 49);

(respecto) a

אַתָּה

con (49)

אַתָּה

m tú (2*)

אַתֶּם

vosotros, *f* אַתֶּן, אַתֶּנָּה (2*)

ב

בְּ (בְּ בְּ בְּ בְּ)	<i>pref</i> en, con, por (26. 49). Cf. בִּי
בָּבֶל	Babel, Babilonia
בְּגָד	vestido; <i>pl suf</i> בְּגָדֶיךָ
בְּרָלַח	ámbar
בָּהֶל	<i>Ni</i> נִבְהָלוּ estaban espantados
בְּהֵמָה	ganado mayor, bestia(s)
בּוֹא	entrar, llegar; <i>pf</i> בָּא; <i>ipf</i> 1 <i>pl</i> נִבּוֹא; <i>inf</i> (+כֹּה y <i>suf</i>) בָּאִי si llego; <i>ipv</i> בָּאִי; <i>Hi</i> הִבִּיא, hizo (o mandó /dejó) entrar, introdujo, trajo, llevó; <i>ipf</i> 1 אָבִיא; <i>narr</i> וַיָּבֵא, <i>suf</i> וַיָּבֵאָה; <i>ptc</i> מִבִּיא (99)
בּוֹר	pozo, cisterna; <i>pl</i> בְּרוֹת
בוֹשׁ	avergonzarse (22*); <i>Hit-pô</i> יִתְבַּשְּׁשׁוּ se avergonzaban
בִּזָּה	despreció; <i>suf</i> בִּזְתִּי
בָּחַר	eligió
בָּטַח	confió
בֶּטֶן	interior, vientre, seno

בִּי te ruego (al dirigirse a un superior)
בִּין entender; *pf* בִּן entendió, percibió; *Hitpô* בִּין entendió, miró atentamente (23*)
בֵּין entre; *suf* בֵּינָה
בֵּית casa (7*)
בֵּית לָחֶם Belén
בָּכָה lloró; *narr* וַיִּבְכֶּה
בְּכוֹר primogénito
בָּכִי llanto
בָּלַע devoró
בִּלְתִּי no (ser); לְבִלְתִּי que no
בִּמָּה lugar alto, templo
בֶּן hijo (7*)
בָּנָה edificó, construyó; *narr* בָּנוּ *ipv pl* וַיִּבְנוּ
בִּנְיָן edificio, construcción
בָּעַל señor, marido, Baal
בָּעַר ardió, quemó(se)
בָּצַע utilidad, ganancia
בָּקַע cortó, penetró, rompió
בִּקְעָה llanura, valle
בָּקָר ganado mayor; *c* בָּקָר
בֹּקֶר (por la) mañana
בִּקֵּשׁ *Pi* בִּקֵּשׁ buscó, pidió
בָּרָא creó; *ipf* יִבְרָא
בָּרָד granizo
בָּרָזַל hierro
בָּרַח huyó; *ipf* יִבְרַח
בְּרִית pacto; *c* בְּרִית
בָּרַךְ *Ptc* בָּרַךְ bendito; *Pi*

יִבְרָךְ bendijo; *ipf* יִבְרָךְ
בִּרְכָּה bendición
בָּשָׂר *Pi* בָּשָׂר anunció ventura, *ptc* מִבָּשָׂר
בָּשָׂר carne, cuerpo; *c* בָּשָׂר
בַּת hija (7*)

ג

גָּאוֹן gloria, soberbia
גָּאַל redimió, tuteló
גָּבֹול límite(s), territorio
גִּבּוֹר fuerte, poderoso, héroe
גְּבוּרָה fuerza, potencia
גִּבְעָה altura, collado
גִּבְעוֹן Gabaón
גִּבּוֹר varón (adulto, fuerte)
גָּדַל fue grande, creció; *narr* וַתִּגְדַּל *Pi inf* גָּדַל engrandecer
גָּדוֹל grande
גִּדְלִיָּה Godolías
גּוֹי gente, nación
גָּוַע agonizó
גּוֹר peregrinar, morar en país extranjero; *pf* יָגוֹר
יָגוֹר *ipf*
גִּזְרָל suerte
גִּזַּר cortó, dividió; *Ni* נִגְזַרְנוּ estamos perdidos (Ez 37 11 + לָנוּ enfático)
גִּחּוֹן vientre; *suf* גִּחְוֹן
גִּיא valle; *c* גִּיא

	<i>narr</i> לָכָה, לָךְ <i>ipv</i> ; וַיֵּלֶךְ
	<i>Hit ptc</i> מִתְהַלֵּךְ (89)
הַלֵּךְ	viajero
הֵלַל	<i>Pi</i> הֵלֵל alabó; <i>infs</i> הֵלֵל
הֵם	ellos; <i>f</i> הֵנָּה (2*)
הֵן	he aquí, ¡mira!
הֵנָּה	he aquí, ¡mira! (49)
הֵנָּה	ahora, aquí
הֵנָּה	ellas (cf. הֵם)
הֵנָּה	he aquí; <i>suf</i> הֵנִי heme aquí (49)
הִפָּךְ	volvió(se); <i>Hit ptc f</i> מִתְהַפֶּכֶת que se revol- vía
הַר	monte (24); <i>c</i> הַר, <i>pl</i> הָרִים
הַרְבֵּה	(en) gran número, co- pioso
הָרַג	mató; <i>coh suf</i> נִהְרָגָהוּ; <i>ptc p</i> הָרוּג occiso
הָרָה	concibió
הָרִיוֹן*	cf. הָרִיוִן
הָרִיוִן	embarazo; <i>suf</i> הָרִיוֶנֶךְ

ו

וַיְ (ו ו ו ו ו ו) *pref* y, pero (26)

ז

זֶה	esta, esto (30)
זָבַח	degolló, sacrificó; <i>ipf</i> יִזְבֹּחַ

זָבַח	sacrificio, víctima
זֶה	este (30); aquí (22)
זוּ	este/o(s), esta(s)
זָהָב	oro
זֵית	olivo, aceituna (41)
זָכַר	recordó; <i>ipf</i> יִזְכֹּר; <i>suf</i> 2ª <i>f</i> אֶזְכְּרִי; <i>inf c</i> זָכַר; <i>suf</i> זָכְרָנוּ (81)
זָנָה	adulteró, fornicó
זָעָה	sudor; <i>c</i> זַעַת
זָעַק	clamó, pidió auxilio
זָקֵן	fue/es anciano, enve- jeció
זָקֵן	anciano (5*); <i>f</i> זָקֵנָה
זָקִינִים	vejez
זָרַע	sembró
זָרַע	semilla, prole; <i>suf</i> זָרַעְדִּי

ח

חָבֵא	<i>Ni</i> נִחְבֵּא se escondió; <i>narr</i> וַיִּחְבֵּא; <i>Hit</i> הִתְחַבֵּא se escondió
חֶבְרוֹן	Hebrón
חַג, חָג	fiesta; <i>c</i> חָג (24s)
חֲגָלוֹ(רָה)	cinturón, taparrabos; <i>pl</i> חֲגָלוֹת
חָדַל	dejó, separóse
חֲדָקָל	Tigris
חָדָשׁ	fue/es nuevo; <i>Pi</i> חֲדָשׁ renovó
חֹדֶשׁ	novilunio, mes
חַוָּה	Eva

חַוִּילָה	Javilá	חֲלוֹם	sueño; <i>pl</i> חֲלֻמוֹת
חול	retorcerse, temblar, sufrir	חָלִי	enfermedad, desgracia
חומָה	muralla	חֲלָלִי	<i>Ni</i> נָחַל fue profanado;
חויץ	calle, plaza; fuera (de)	<i>Pi</i> הִלֵּל profanó	
חֹזֶה	vió, miró	חֲלַל ²	<i>Hi</i> הִחֵל comenzó
חֹזֶה	vidente (5*)	חָלַק	dividió
חֲזוֹן	visión; <i>c</i> חֲזוֹן	חָמַד	deseó; <i>Ni ptc</i> נִחְמַד apetecible, hermoso
חֶזֶק	es/está fuerte, apretó (12*); <i>pf suf</i> חֶזַקְתִּי me forzaste	חָמָה	ira; <i>c</i> חָמָה
חָטָא	erró, cayó, pecó	חֲמֹר	asno
חָטָא	delito, pecado; <i>pl</i> חֲטָאִים	חֲמִישִׁי	quinto; <i>f</i> חֲמִישִׁית (46)
חָטָא	pecador; <i>pl</i> חֲטָאִים	חָמַל	apiadóse, perdonó
חֲטָאת	pecado; <i>c</i> חֲטָאת	חֲמֹשׁ	cinco; <i>f</i> חֲמֹשֶׁה (9*)
חַי	vivo, viviente; <i>pl</i> חַיִּים; <i>f</i> חַיָּה (cf. infra)	חֲמִשִּׁים	cincuenta (9*)
חַי, חַיָּה	(sobre)vivió; וְחַי y vivirá (y viva); <i>ipf f pl</i> תַּחְיֶינָה; <i>Hi narr suf</i> וַיַּחְיֶיהָ y la había criado	חָנָה	acampó, habitó, se posó
חַיָּה	animal(es), fiera(s); <i>c</i> חַיִּית, <i>pl</i> חַיִּוֹת	חָנַן	se compadeció
חַיִּים	vida; <i>c</i> חַיִּי; <i>suf</i> חַיִּי, חַיִּיךָ (cf. חַי)	חָסֵד	amor, piedad; <i>suf</i> חָסֵדִי; <i>pl</i> חֲסָדִים, <i>c</i> חֲסָדִי
חֵיל	fuerza, ejército; <i>c</i> חֵיל	חָסַר	faltó (algo), careció (de algo); <i>ipf</i> אֶחָסַר; <i>Pi ipf suf</i> תַּחֲסֹרְהוּ lo haces caer (= lo ~ inferior)
חֵיק	seno; <i>suf</i> חֵיקוֹ (cf. חֵיק)	חָפֵץ	amó, deseó
חֵךְ	paladar; <i>suf</i> חֵכִי	חָפֵץ	amor, interés; <i>suf</i> חָפֵצוֹ
חָכָם	sabio	חֲצִי	mitad; <i>c</i> חֲצִי
חֲכָמָה	sabiduría	חֲצַר	villa, atrio; <i>c</i> חֲצַר
חָלָה	está/uvo enfermo, afligido, enfermó, fatigóse	חָק	estatuto, mandato; <i>c</i> חָק, <i>pl</i> חֲקִים
חָלַם	soñó; <i>narr</i> וַיַּחְלֵם	חָקָה	estatuto, mandato
		חָרֵב	espada; <i>suf</i> חָרֵבִי
		חָרָה	hirvió (la ira), irritóse; <i>yus</i> וַיַּחַר; <i>narr</i> וַיַּחַר <i>Hi</i> הִתְחַרֵּם dedicó a
		חָרַם	

	Dios, anatematizó
חָרַן	Jarán
חָרַשׁ	gravó, aró; fue sordo, mudo
חָשַׁב	creyó, imputó, maquinó
חָשֶׁךְ	oscuridad; <i>suf</i> חָשְׁכִי
חָתִי	hitita
חָתַת	rompióse, sintió pavor

ט

טָבַח	guardia; <i>pl</i> טַבָּחִים
טָבַל	tiñó; <i>narr</i> וַיִּטְבְּלוּ
טָהַר	fue/es limpio, puro; <i>Pi</i> טָהַר purificó, limpió
טוֹב	ser bueno, grato
טוֹב	bueno, grato, benigno; bien (<i>sust</i> y <i>adv</i>)
טָמֵא	fue/es inmundado; <i>Pi</i> טָמֵא contaminó, declaró impuro
טָמֵא	impuro, inmundado
טָמָּר	cuando aún no, antes de que; <i>בְּטָמָּר</i> antes de que
טָרַף	devoró, desgarró; <i>inf ab</i> טָרַף; <i>Q pas</i> טָרַף

י

יָבֵשׁ	arideció; <i>Hi</i> הוֹבֵישׁ secó
יָבֵשׁ	(re)seco; <i>f</i> יָבֵשָׁה
יָגוֹן	tristeza, pena

יָד	mano; <i>c</i> יָד; <i>suf</i> יָדִי; <i>du</i> יָדָיו; <i>suf</i> יָדָיִם
יָדָה	<i>Hi pl</i> הוֹדוּ confesaron, reconocieron, alabaron
יָדַע	(re)conoció, amó, yogó; <i>ipf</i> יָדַע; <i>ptc</i> יָדָע; <i>inf</i> יָדָע; <i>Hit inf</i> הִתְיַדַע darse a conocer
יָהוָה	Yavé, Señor
יְהוֹשֻׁעַ	Josué
יְהוּדָה	Judá
יֹאבָב	Joab
יוֹם	día (7*); כָּל-הַיָּמִים para siempre
יוֹמָם	de día, diurno
יוֹסֵף	José
יוֹתָם	Yotán
יָחַד	a una, conjuntamente
יְחֻזְקִיָּהוּ	Ezequías
יָטַב	es bueno (20*)
יַיִן	vino; <i>c</i> יַיִן
יָכַח	<i>Hi</i> הוֹכִיחַ acusó, castigó, reprendió
יָכַל	pudo, venció; <i>ipf</i> יוֹכַל, נוֹכַל
יָלַד	engendró; <i>ipf 2ª f</i> תִּלְדִּי
יָלַד	hijo, niño, criatura
יָלַל	<i>Hi</i> הִילַל ululó, clamó
יָם	mar, río; <i>c</i> יָם; <i>pl</i> יָמִים
יָמִין	mano derecha, lado derecho; <i>suf</i> יָמִיני
יָנַק	chupó; <i>ipf</i> יָיַק; <i>ptc</i> יוֹנֵק lactante

יָסַד	fundó; <i>Pi</i> יָסַד estableció
יָסוּד	fundamento, cimiento
יָסַף	añadió, aumentó, volvió a (+ ל e <i>inf</i> : יָסַף דָּבַר) y volvió a hablar-me); <i>Hi ipf</i> תִּסְפוּ (ן) volveréis a; <i>coh</i> אִסְפָּה; <i>narr</i> וַיִּסְפוּ aconsejó
יָעִין	Jacob
יָעֻב	es hermoso
יָפָה	hermoso; <i>f</i> יָפָה
יָפָה	hermoso; <i>f</i> יָפָה
יָצָא	salió; <i>ipf</i> יָצָא; <i>ptc</i> יָצָא; <i>inf c</i> יָצָא; <i>Hi</i> הוֹצִיא sacó, liberó, desterró; <i>ipv pl</i> הוֹצִיאוּ haced salir; <i>narr suf</i> וַיּוֹצֵאֵנִי (98)
יָצַק	vertió, derramó; <i>ipf</i> אֶצַּק
יָצַר	formó; <i>narr</i> וַיַּצֵּר (י) (se) despertó; <i>narr</i> וַיִּקֶּץ
יָקַץ	(se) despertó; <i>narr</i> וַיִּקֶּץ
יָרָא	temió; <i>ipf</i> יָרָא, אִירָא (98)
יָרַד	descendió, cayó; <i>ipf</i> יָרַד <i>inf</i> (+ ל) לָרַד; <i>Hi pf</i> הַרְדֵּם haréis bajar <i>inf</i> (+ ל) לְהוֹרִיד; <i>ipv suf</i> הוֹרִדְהוּ hacedlo bajar
יָרָה	lanzó, disparó
יָרָה	<i>Hi</i> הוֹרָה enseñó; <i>ipf</i> יוֹרָה
יָרַח	(la) luna

יְרוּשָׁלַם	Jerusalén
יֵרֵמְיָהוּ	Jeremías
יָרַשׁ	poseyó, heredó, usurpó (21*)
יִשְׂרָאֵל	Israel
יֵשׁ, יֵשׁ	hay; הֵי־לָכֶם ¿hay para vosotros (= tenéis)?
יָשַׁב	sentóse, habitó, permaneció (21*); <i>narr</i> וַיָּשֶׁב
יֵשִׁי	Jesé
יִשְׁמַעֲאֵלִי	ismaelita
יָשָׁן	(se) durmió; <i>ipf</i> יִישָׁן; <i>narr</i> וַיִּישָׁן; <i>ptc</i> יָשָׁן
יָשַׁע	<i>Hi pf</i> הוֹשִׁיעַ auxilió, salvó, libró
יָשַׁע	auxilio, salvación
יִשְׁעִיָּהוּ	Isaías
יָשַׁר	fue (ser, ir) recto
יָשַׁר	recto
יָתַר	<i>Ni</i> נֹתַר quedó (abandonado), restó, sobrevivió; <i>narr</i> וַיִּנָּתַר
יָתַר	abundancia, resto, residuo

כ

כָּ (כָּ כָּ כָּ כָּ) <i>pref</i>	como, según (26.49)
כָּבֵד	grave, impedido, insigne
כָּבֵד	es pesado, glorioso (10*); <i>Pi</i> יִכְבֵּד honrará; <i>Hit</i> הִתְכַּבֵּר jactóse de

	noble(/importante)
קָבוֹד	gloria, riqueza
כָּבַס	<i>Pi</i> כָּבַס, lavó (וְכָבַס)
כָּבֵשׁ	cordero; <i>pl</i> כְּבָשִׁים; <i>f</i> כְּבִשָּׁה
כֵּה	así, ahí, ahora
כֹּהֵן	sacerdote; <i>pl</i> כֹּהֲנִים
כּוֹכַב	estrella; <i>pl</i> כּוֹכָבִים
כּוֹן	formar, hacer; <i>Pôlêl</i> כּוֹנֵן formó, estableció, 2 <i>m</i> כּוֹנֵנָה
כּוֹס	copa; <i>pl</i> כַּסּוֹת; <i>suf</i> כַּסּוֹ
כּוֹשׁ	Cus
כֹּחַ	fuerza
כִּי	que, porque, en verdad, si (condic.), cuando; כִּי אִם sino (que)
כִּיל	medir; <i>pf</i> כָּל
כֹּל	totalidad, todo; <i>c</i> כֹּל כָּלָם; <i>suf</i> כָּל-
כָּלֵב	perro; <i>pl</i> כָּלָבִים
כָּלָה	terminóse; <i>Pi</i> כָּלָה ter- minó, destruyó
כֹּלִי	objeto (7*)
כִּלְיוֹן	Kilión
כֵּן, כֵּן	así, esto; לֵכֵן por esto
כִּנֹּף	ala, extremo; <i>c</i> כִּנֹּף
כִּנּוֹר	cítara; <i>pl</i> כִּנּוֹרוֹת
כִּנְעַן	Canaán
כִּסֵּא	trono, solio
כִּסֵּה	<i>Pi pf</i> כִּסֵּה ocultó
כֶּסֶף	plata, dinero, moneda
כָּעַס	disgustóse

כַּף	mano, palma
כָּפַל	doble, doblado
כִּפֵּר	<i>Pi pf</i> כִּפֵּר limpió, expió
כְּרוּב	querubín; <i>pl</i> כְּרוּבִים
כָּרֵם	viña; <i>suf</i> כְּרָמִי
כָּרַת	cortó, (~ בְּרִית) pactó
כָּשַׁל	vaciló, debilitóse
כָּתַב	escribió, inscribió
כָּתוּב	escrito (5*)
כִּתְנוֹת	túnica; <i>pl</i> כִּתְנוֹת, <i>suf</i> כִּתְנוֹתוֹ

ל

ל (ל ל ל ל ל ל ל)	<i>pref</i> a, de, para, por, ante (26.49); (X) לִּי הָיָה X tenía; (X) לִּי עָשָׂה/שָׁם transformó en X
לֹא, לֹא	no
לֵאָה	Lía
לֵב	corazón; <i>suf</i> לִבִּי; <i>pl</i> לִבּוֹת; <i>suf</i> לִבּוֹתָם
לֵבָב	corazón; <i>c</i> לֵבָב
לָבַד	separado, solo; <i>suf</i> לָבַדִּי
לָבַדוֹ	yo solo, él solo
לָבָן	blanco; Labán
לָבַשׁ	vistióse; <i>ipf</i> יָלַבַּשׁ; <i>Hi narr</i> y <i>suf</i> וַיִּלְבַּשׁ y los vistió
לָהֵט	llama
לֹא	cf. לֹא
לֹחַ	tabla; <i>pl</i> לֹחוֹת, <i>c</i> לַחַת
לוֹט	Lot

לוי	Leví
לין-לון	pernoctar, morar
לזה, לז	cf. הלז
לחי	mejilla, quijada
לחם	Ni נלחם luchó
לחם	pan, alimento
לט	láudano, resina
לילה	(de) noche; c ליל; pl לילות
לין	cf. לון
לכד	tomó, conquistó
לכן	cf. כן
למד	avezóse, aprendió; Pi למד enseñó
למען	por causa de; para
לפני	ante, en presencia de
לץ	impío, despectivo; pl יצים
לקח	(84) tomó, asió, recibió, arrebató; Q pas pf לקח, f לקחה, 2ª m s לקחת; narr ויקח, suf ויקחהו
לקק	lamió
לקראת	al encuentro de
לשון	lengua

מ

מאד	fuerzas; adv muy, mucho
מאה	cién; pl מאות (9*)
מאכל	comida, alimento
מאן	Pi מאן rehusó (+ ל e

מאס	rechazó, desprecio
מאתים	doscientos (9*)
מגרש	pastos, prados
מדבר	desierto
מדיד	midió
מדוע	¿por qué?
מדין	Madián
מדיני	madianita
מה	¿Qué?, ¿Qué cosas?
מהר	Pi מהר apresuróse
מוט	vacilación
מוסר	atadura, cadena
מועד	algo (lugar, tiempo) convenido, reunión
מושב	(lugar de) reunión; c ש
מות	morir (22*); Hi המית המיתו; inf suf
מות	muerte; c מות
מזבח	altar
מזמור	salmo, cántico
מחלון	Majlón
מחנה	campamento, ejército; c מחנה
מחר	(el día de) mañana
מטה	rama, vara, bastón
מטר	Hi המטיר hizo llover
מי	¿quién?, quienquiera
מים	agua (8*); c מי
מישרים	recto, rectitud, rectamente
מכר	vendió; ipf suf נמכרו
מלא	está lleno, cumplido

	(26*)
מלא	lleno; <i>f</i> מלאה
מלאך	enviado, ángel
מלאכה	trabajo, oficio
מלח	sal
מלחמה	lucha; <i>c</i> מלחמת
מלט	<i>Ni</i> נמלט escapó (se salvó), <i>Pi</i> מלט salvó
מלך	reinó
מלך	rey, <i>f</i> מלכה (5*)
ממלכה	potestad regia; reino (territorio); <i>c</i> ממלכת
מן	de, desde; <i>suf</i> ממונו, etc. (26.48s); más que (42,3)
מנוחה	reposo; <i>pl</i> מנוח(ו)ח(ו)ת
מנחה	don, tributo, ofrenda
מספר	número; <i>c</i> מספר
מעגל	rodada, camino; <i>pl c</i> מעגלי
מעט	poco, escaso; <i>c</i> מעט
מעל	arriba, sobre; (ל)מעלה hacia arriba; מלמעלה (de/sde) arriba (abajo)
מעשה	obra; <i>c</i> מעשי, מעשה
מץ	tamo, pajuela
מצא	encontró (26*s); <i>narr</i> וימצאם <i>suf</i>
מצוה	mandato; <i>pl</i> מצות
מצרי	egipcio
מצרים	Egipto; מצרימה hacia ~
מקום	lugar; <i>pl</i> מקומות
מרא	= מרה (<i>pf f</i> מרר)
מראה	vista, visión, apariencia

מרה	amargura; <i>c</i> מרת
מרר	es/fue amargo; <i>pf 3 f</i> המרה; <i>Hi</i> המר
משה	Moisés
משח	ungió; <i>suf</i> משחתיד
משך	jaló, ex/(a)trajo; <i>narr</i> וימשכו y jalaron
משכן	tienda, habitación
משל	dominó (a, sobre: ב); <i>Hi</i> ipf <i>suf</i> תמשילו lo haces dominar
משענה	cayado; <i>suf</i> משענתיד
משפחה	familia; <i>c</i> משפחת, <i>suf</i> משפחתי; <i>pl</i> משפחות
משפט	juicio, castigo, derecho, justicia, norma
מת	muerto
מתושלח	Matusalén
מתנאים	<i>du</i> lomos, cintura; <i>c</i> מתניו, <i>suf</i> מתני

נ

נא	te/os ruego, por favor
נאה	cosa hermosa, conveniente; <i>pl.</i> נאו
נאה	hermoso, conveniente; <i>f</i> נאה
נאות	cf. נה
נאם	dicho, oráculo
נבא	<i>Ni</i> נבא profetizó; <i>ipv</i> הנבאי; <i>inf suf</i> הנבא; <i>Hit</i> התנבאתי, התנבאתי

	profeticé
נבט	<i>Pi</i> הבִּיט miró; <i>Hi</i> הבִּיט miró, esperó
נבוח	Nabot
נביא	profeta; <i>pl</i> נְבִיאִים
נבל	marchitóse; <i>ipf</i> יָבֵל
נֶגֶב	sur, Negueb
נוד	<i>Hi</i> הִגִּיד mostró, anunció, contó; <i>narr</i> וְיָגִיד, וְנִגְדָּה; <i>ipv</i> הִגִּידָה di
נָּגַד	(del)ante; <i>con prep y suf</i> equivale al pron. pers.: כִּנְגִידוֹ como (conveniente a) él; מִנְגִּידִי de mí
נגע	tocó, hirió (a, בְּ)
נגף	hirió; <i>Ni</i> נִגַּף fue derrotado; <i>ipf</i> יִגְּף
נגש	acercóse (19*); <i>narr</i> וַיִּגַּשׁ; <i>ipv pl</i> יִגְּשׁוּ
נרף	<i>ipf suf</i> תִּרְפָּנוּ arrebató, dispersa/rá a él
נהל	<i>Pi</i> יָנַחֵל dejó reposar
נהר	río; <i>pl</i> נְהָרִים, נְהָרוֹת
נֹהַר	pasto, morada; <i>pl c</i> נוֹת, נְאוֹת
נֹחַ	descansar, permanecer; <i>Hi</i> הִנָּחֵה colocó, dejó; <i>pf inv</i> וַיִּנְחָה y estableció; <i>narr suf</i> וַיִּנְחָה
נום	adormecerse; <i>ipf</i> יָנוּם
נוס	huir; <i>pf</i> נָס; <i>ipf</i> יָנוּס
נֹחַ	Noé
נָחַה	<i>Hi ipf suf</i> יִנְחָנִי me

נָחַל	guía(rá)
נָחַל	heredó, alcanzó, poseyó
נַחֲלָה	arroyo, torrente, valle
נַחֲלָה	heredad, posesión
נָחַם	<i>Pi</i> נָחַם consoló; <i>ipf suf</i> יִנְחָמֵנִי me sosiegan; <i>inf suf</i> לְנַחֲמוֹ para consolarlo; <i>Hit inf (+ prep)</i> לְהַנְחִימֵנִי ser consolado
נַחֲמִים	consuelo
נָחֵנוּ	nosotros, nosotras (2*)
נָחַשׁ	serpiente; <i>pl</i> נְחָשִׁים
נָטָה	extendió, inclinó (99)
נָטַע	plantó; <i>ipf</i> יָטַע; <i>narr</i> וַיִּטַּע es errata
נִכְאָה	goma
נִכָּה	<i>Hi</i> הִכָּה golpeó, hirió; 2 <i>m</i> הִכִּיתָ; <i>ipf</i> יִכָּה, <i>suf</i> וַיִּכָּה; <i>ipf</i> יִכָּהוּ hirámosle (99)
נָכַל	<i>Hit narr</i> וַיִּתְנַכְּלוּ y tramaron
נָכַר	<i>Hi</i> הִכִּיר (mirando re)conoció, supo; <i>ipv</i> הִכִּיר; <i>narr suf</i> וַיִּכִּירָה
נִכְרַח	extranjería; <i>precedido de nombre c</i> , extraño/a
נָסַע	arrancó, partió, fuese
נְעָמִי	Noemí
נָעַר	muchacho (5*)
נָפַח	insufló, sopló; <i>narr</i> וַיִּפֹּחַ; <i>ipv f</i> פִּחִי
נָפַל	cayó (19*); <i>Hi ipf</i> יִפֹּל

	<i>narr</i> נִפֵּל
נִפֵּץ	rompió, quebró; <i>Pi</i> נִפֵּץ
נִפְּשׁ	estrelló, destrozó
נִפְּשׁ	aliento, alma (5*)
נִצַּב	<i>Ni pf</i> נִצַּב se mantuvo
	firme, erecto; <i>Hi</i> הִצִּיב
	estableció, erigió
נִצָּב	prefecto, jefe; <i>pl</i> נִצָּבִים
נִצַּח	<i>Pi ptc</i> מְנַצֵּחַ director
נִצַּל	<i>Ni pf</i> נִצַּל se salvó; <i>Hi</i>
	הִצִּל salvó; <i>suf</i> הִצִּלְתִּיךָ
	te libré; <i>ipf</i> יִצִּיל; <i>inf</i>
	הִצִּיל
נִצֵּר	observó, preservó
נִקָּם	vengó; <i>Hit ptc</i> מִתְנַקֵּם
	enemigo, adversario
נִרְדָּ	nardo
נִשָּׂא	levantó, perdonó; <i>ipf</i>
	אַשָּׂא; <i>narr</i> וְיִשְׂאוּ; <i>ptc pl</i>
	נִשְׂאִים (98)
נִשָּׂא	<i>Hi</i> הִשָּׂא engañó; <i>suf</i>
	הִשִּׂיאֵנִי me engañó
נִשְׂיָם, נִשְׂיָ	cf. אִשָּׁה
נִשְׂמָה	aliento, alma; <i>c</i> נִשְׂמָת
נִתֵּן	dió, encomendó (algo,
	וְנִתַּן; <i>ipf</i> יִתֵּן; <i>narr</i> וְנִתַּן,
	וְנִתְּנָה; <i>inf c</i> תֵּת (84)
נִתָּן	Natán

ס

סָבַב	volverse, rodear (24*s)
סָבִיב	alrededor

סָנַר	(en)cerró, rellenó; <i>narr</i>
וַיִּסְנֶר	
סוּס	caballo; <i>f</i> סוּסָה (4*)
סוּר	apartóse, fue, vino; <i>ipf f</i>
	תָּסוּר
סָחַר	recorrió, comerció; <i>ptc</i>
	סָחַר mercader
סָלַע (סָ)	piedra
סָעָרָה	tempestad (5*)
סָפַר	(e)numeró; <i>Pi pf</i> סָפַרְתִּי
	conté, narré; <i>ipf</i> יִסְפֵּר
סָפֶר	libro (5*)
סָרִיס	eunuco; <i>c</i> סָרִיס
סָתַר	<i>Ni</i> נִסְתָּר esconderse
סָתָר	clandestino, secreto

ע

עָבַר	sirvió, trabajó, labró; <i>ipf</i>
	יַעְבֹּד; <i>inf c</i> לַעְבֹּד, <i>inf</i>
	עָבְדוּ <i>suf</i>
עָבָר	siervo; <i>suf</i> עָבְדִּי; <i>pl</i>
	עָבְדִּים, <i>c</i> עָבְדִּי, <i>suf</i>
	עָבְדֶיךָ tus siervos
עָבַדְתָּ (וְ)	servicio, servidumbre
עָבְדוּת	servidumbre
עָבֹר	atención, causa; <i>con</i>
	בְּעָבֹר por, a cau-
	sa de, con el fin de; <i>suf</i>
	בְּעָבוֹרְךָ
עָבַר	pasó, atravesó, trans-
	gredió; <i>ptc</i> עָבַר; <i>Hi</i>
	הָעָבִיר

עברי	hebreo; <i>pl</i> עֶבְרִים, עֶבְרִיִּים (32); <i>f</i> עֶבְרִיּוֹת	על	sobre, contra, según, junto a, por (48s); על אשר porque; על-כן por eso
עד	a, hasta (49)	עלה	subió; <i>pf pl</i> עָלִינוּ; <i>ipf</i> יַעֲלֶה; <i>yus</i> יַעֲלֶה; <i>Hi pf inv</i> וְהָעֲלִיתִי y haré subir/sacaré; <i>ipf</i> יַעֲלֶה; <i>inf suf + prep</i> בְּהֵעֲלוֹתִי cuando haga salir
עדה	asamblea; <i>c</i> עֲדָה	עלה	hoja(s), fronda; <i>c</i> עֲלָה; <i>suf</i> עֲלָהּ
עֶדֶן	Edén	עלה	holocausto; <i>pl</i> עֲלוֹת
עוד	más (aún), todavía	עלי	Elí
עולל	niño; <i>pl</i> עוֹלָלִים	עלל	cf. עוֹלָל
עולל	(como el anterior)	עם, עם	pueblo; <i>pl</i> עַמִּים; <i>suf</i> עַמִּי
עולם	(tiempo) prístino; siempre, perpetuidad	עם	junto, con; <i>suf</i> עִמָּה (49)
עון	pecado, delito; <i>c</i> עוֹן; <i>pl</i> עוֹנוֹת	עמד	está/estuvo de pie, permaneció, sirvió (12*)
עוף	ave(s)	עמד	cf. עם (48s)
עור	(se) despertó; <i>Hi pf</i> יָעַרְעָר despertó	עמון	Amón
עור	piel, cuero	עמל	trabajo, penalidad
עז	cabra (especie caprina, no hembra); <i>pl</i> עֲזִים	עמל	trabajó
עז(ו)	fuerza, potencia, alcázar	עמק	valle; <i>pl</i> עַמְקִים
עזה	Gaza	ענב	uva; <i>pl</i> עֲנָבִים
עזב	abandonó; <i>ipf</i> יַעֲזֹב; <i>inf c pref</i> לַעֲזֹב	ענה	atendió, respondió; <i>inf c</i> עֲנָה; <i>Pi</i> עֲנָה oprimió
עזִּיָּהוּ	Ozías	עני	oprimido, pobre; <i>f</i> עֲנִיָּה; <i>pl</i> עֲנָנִים
עזר	ayudó, defendió	עני	opresión, pobreza
עֶזֶר	ayuda, ayudante; <i>suf</i> עֶזְרִי	ענן	nube
עטר	rodeó; <i>Pi ipf suf</i> הָעִטְרָהּ lo rodea(rá), lo corona(rá);	עפר	polvo, humus
עי	Ay (ciudad cananea)	עץ	árbol, madera; <i>pl</i> עֲצִים,
עֵין	ojo; <i>suf</i> עֵינִי; <i>du</i> עֵינִים		
עֵין	fuentes; <i>pl</i> עֵינֹת		
עיר	ciudad (8*)		

עָצֵב	<i>c</i> עֵצִי
עֲצָבוֹן	trabajo, dolor; <i>pl</i> עֲצָבִים
עֲצָבוֹן	trabajo, dolor; <i>c</i> עֲצָבוֹן
עֲצָה	consejo; <i>c</i> עֲצָה
עֲצָם	hueso; <i>pl</i> עֲצָמִים y עֲצָמוֹת; <i>suf</i> עֲצָמִי
עָקֵב	talón; <i>c</i> עָקֵב
עָקֵב	porque (אֲשֶׁר/כִּי)
עָרַב	prometió, se hizo cargo (recibiendo algo de otro <i>מֵעַם</i> para guardarlo)
עָרֵב	(la) tarde
עֲרָבָה	Arabá, estepa, desierto
עֲרָבָה	sauce; <i>pl</i> עֲרָבִים
עָרָה	<i>Pi</i> עָרָה desnudó; <i>ipv</i> עָרוּ
עָרַם(י)	desnudo; <i>pl</i> עָרָמִים
עָרוֹם	astuto, prudente; <i>pl</i> עָרוּמִים
עָרַם(ו)	desnudo; <i>pl</i> עָרוּמִים
עָרְמָה	astucia, prudencia
עָרְפָה	Orfá
עָרַךְ	preparó; <i>ipf</i> תִּעְרָךְ
עֵשֶׁב	hierba
עָשָׂה	hizo; <i>narr</i> וַיַּעַשׂ <i>coh</i> אָעָשָׂה; <i>inf c</i> עָשׂוֹת; <i>ptc</i> עָשָׂה
עֲשִׁירִי	décimo; <i>f</i> עֲשִׁירִית (46)
עָשָׂר, עֲשָׂרָה	diez (9*)
עָשָׂר	diez; <i>f</i> עֲשָׂרָה (9*)
עֲשָׂרִים	veinte (9*)
עָשִׂיר	rico; <i>pl</i> עָשִׁירִים
עָשָׂר עֲשָׂתִי	once (9*)

עֵת	tiempo; <i>suf</i> עֵתִי, עָתוֹ; <i>pl</i> עָתוֹת y עֵתִים
עַתָּה	ahora

פ

פָּדָה	redimió, adquiriendo liberó
פֶּה	boca, mandato; <i>c</i> פִּי (8*)
פוֹטִיפָר	Putifar
פוּץ	huyó, se dispersó
פִּישוֹן	Pisón
פָּלָא	<i>Ni</i> נִפְלָא es/fue admirable
פָּלֵג	arroyo; <i>pl</i> פָּלְגִים, <i>c</i> פָּלְגִי
פָּלַל	<i>Pi</i> פָּלַל juzgó, medió; <i>Hit</i> הִתְפָּלַל oró
פִּלְשֹׁתִי	filisteo
פֶּן	no, no sea que
פָּנָה	volvió(se), dirigióse
פָּנִים	rostro, faz; <i>c</i> פָּנִי; <i>suf</i> פָּנִיכֶם, פָּנִי
פָּס	<i>pl</i> פָּסִים con mangas
פָּעַל	obrar
פֶּעַל	obra (5*)
פָּעַם	vez; <i>pl</i> פָּעַמִּים dos veces
פָּקַד	atendió, visitó (favoreciendo o castigando); <i>ipf</i> הִפְקִדְתִּיךָ; <i>Hi</i> הִפְקִדְתִּיךָ <i>suf</i> הִפְקִדְתִּיךָ <i>te</i> constituyo (sobre <i>עַל</i>)
פָּקַח	abrió (los ojos); <i>Ni</i> <i>pf</i>

	תִּפְקָחָנָה <i>ipf</i> ; גִּפְקָחוּ
פֶּר	ternero; <i>c</i> פֶּר
פָּרַשׁ	extendió
פָּרַד	separar, dividir; <i>Ni ipf</i> יִפְרֵד
פְּרִי	fruto (41); <i>suf</i> פְּרִי
פָּרַעַה	Faraón
פָּרַח	Éufrates
פָּשַׁט	desnudó(se); <i>Hi narr</i> וַיִּפְשְׁטוּ y desnudaron
פָּשַׁע	pecó, rebelóse
פֶּת	trozo de pan; <i>suf</i> פֶּתוֹ
פָּתַח	ser ingenuo; <i>Ni ipf inv</i> וְנִאֲפַח y me dejé enga- ñar; <i>Pi suf</i> פָּתִיתָנִי me sedujiste
פָּתַח	abrió; <i>ptc</i> פָּתַח el que abre, voy a abrir (62); <i>inf suf + prep</i> בְּפָתַחִי cuando abra yo
פֶּתַח	abertura, entrada

צ

צֶאֱן	ganado menor, ovejas
צָבָא	ejército, penalidad; <i>c</i> צָבָא; <i>pl</i> צָבָאוֹת
צָרַק	es/fue justo, inocente
צָרַק	justicia, salvación; <i>suf</i> צָרָקִי
צָרָקָה	justicia, salvación (5*)
צָרִיק	justo, inocente, probó
צוּה	<i>Pi</i> צוּה ordenó (a, אַת,

	עַל); <i>suf</i> צוּיִתִּיךְ te orde- né; <i>narr</i> וַיִּצְוּ; <i>Pu</i> צוּיִתִּי
צִיּוֹן	Sión
צֶלַל	sombra; <i>suf</i> צֶלַלְךָ
צָלַח	tuvo éxito; <i>Hi ipf</i> יִצְלִיחַ tiene/tendrá éxito
צִלְמוֹת	oscuridad, tristeza
צִלְעַ	costilla, lado; <i>pl c</i> צִלְעַת
צָמָא	sediento
צָמַח	brotó, germinó; <i>Hi ipf</i> וַיִּצְמַח; <i>narr</i> וַיִּצְמַח produjo, hizo brotar o crecer
צָנָה	otra forma de צָאן
צָעַק	clamó
צָפָה	observó; <i>Pi</i> צָפָה cubrió
צָפוֹן	norte, viento del ~
צָפַ(וֹ)ר	ave(s)
צָר	angosto, angustia, ene- migo; <i>pl.</i> צָרִים, <i>c</i> צָרִי
צָרִי	goma resinosa, bálsamo
צָרַר	es/fue hostil; <i>ptc</i> צוּרַר, <i>suf</i> צָרָרִי mis enemigos

ק

קָבַץ	reunió(se)
קָבַר	enterró
קָבַר	sepulcro; <i>pl</i> קְבָרִים y קְבָרוֹת, <i>c</i> קְבָרוֹת
קָדַם	ante(rior), oriente, antes; <i>con prep:</i> מִקְדָּם al oriente

קרמה *c* קרמת al oriente de
 קרקר (parte superior de la)
 cabeza
 קר(ו)ש santo; *c* קר(ו)ש
 קרש es santo, consagrado
 קרש santidad, santo (5*)
 קול voz, sonido; *c* ק(ו)ל; *suf*
 קלך
 קום levantarse, mantenerse,
 rebelarse (22*); *narr pl*
 מקים *Hi ptc* ויקמו
 קוץ espina(s)
 קטל mató (10*s)
 קטן es pequeño, escaso, in-
 digno (10*)
 קטן pequeño, joven, exiguo;
 קטנה *f*
 קטן pequeño, joven, exiguo
 קטר *Pi* קטר sacrificó, quemó
 קל leve, veloz
 קלל es ligero, escaso, veloz
 (24*)
 קנא *Pi* קנא ardió de amor, o
 de celos, o de envidia
 קנאה amor, celo; *c* קנאת
 קנה compró, poseyó
 קפץ cerró
 קרא (pro)clamó, llamó, puso
 nombre; *ipf* יקרא; *Ni*
 יקרא *ipf*
 קרב está/estuvo cerca, acer-
 có(se); *narr* וחקרבו
 קרב (lo) interior; *suf* קרבי;

בקרב dentro, en medio
 קרה ocurrió; *suf* קרהו
 קרם extendió(se)
 קרע rasgó
 קשר ató; *ptc pas* קשוּרה
 ר
 ראה vió, es vidente; *inf c*
 ראות, *suf* בראותו; *ipv*
 ראה; *ipf* יראה; *narr*
 נראה; ויִרְאֶה; *Ni* נראה
 fue visto, apareció(se)
 ראובן Rubén
 ר(א)ש (*ptc* de ריש) pobre
 ראש cabeza, cima, persona,
 parte (de un todo, 8*)
 ראשון primero; *f* ראשונה (46)
 ראשית principio, primero
 רב numeroso, grande; *pl*
 רבות, רבה; *f* רבים
 רב multitud
 רבבה diez mil, miríada (9*)
 רבה fué (resultó) numeroso,
 grande; *Hi ipf* ארבה,
 הרבה, הרבה *inf ab*
 רבו(א) diez mil, miríada (9*)
 רביעי cuarto; *f* רביעית (46)
 רבץ tumbóse; *Hi ipf suf*
 ירביצני me deja pastar
 רגל pie; *du* רגלים, *suf* רגלי
 רגע instante, de pronto
 ררך (per)siguió; *ipf pl suf*

	יִרְדְּפוּנִי me seguirán
רוּחַ	viento, aliento, espíritu; <i>pl</i> רוחות
רוּיָה	bebida que sacia
רום	ser alto, excelso; <i>Pôlêl</i> רוּמָמְחִי elevé, glorifiqué
רוּן	estar somnoliento, ven- cido; <i>Hitpô ptc.</i> מְתַרוּן
רוּץ	correr; <i>pf</i> רוּץ; <i>narr</i> וַיִּרְץ
רָחב	amplióse, dilatóse
רָחב	anchura
רָחוֹק	lejos, lejano
רָחֵל	Raquel
רחם	<i>Pi</i> רָחַם trató compasi- vamente; <i>Pu pf</i> רָחַמָה es/fue compadecida
רָחִם	útero
רחמים	misericordia, amor
רָחַץ	lavó
רָחַק	está/estuvo lejos
רָחַק	cf. רָחוֹק
ריב	pleitear
ריק, רִק	vacío, vano; estar ~ רִיק
רָכַב	cabalgó, viajó
רָכַב	carro(s)
רָנַן	clamó
רָע	mal; malo, <i>f</i> רָעָה
רֵעַ	amigo, compañero, otro
רָעַב	hambre, hambruna
רָעָה	apacentó; <i>inf c</i> רָעוּת; <i>ptc</i> רָעָה pastor; <i>suf</i> רָעִי; <i>pl</i> רָעִים
רָעָה	mal, daño, malicia

רָעַע	fue/es malo; <i>Hi</i> הָרַע hizo, obró mal
רָעַשׁ	terremoto, tumulto
רָפָא	curó
רָצָה	amó; <i>Ni</i> fue aceptado, quedó pagado
רָצַח	mató
רָק	cf. רִיק
רָשַׁע	pecó, delinquiró
רָשַׁע	malvado; <i>pl</i> רָשָׁעִים

ש

שָׂבַע	sacióse
שָׂרָה	campo; <i>c</i> שָׂרָה; <i>pl</i> שָׂרִים y שָׂרוֹת (33)
שָׂם-שׂוּם	poner, establecer, con- vertir (en, לָ); <i>pf</i> שָׂם; <i>narr</i> וַיִּשֶׂם, <i>coh</i> אָשִׂימָה
שִׁיבָה	cana(s), vejez
שִׁיחַ	hierba
שִׁים	cf. שׂוּם
שָׂכַל	acertó, se logró, tuvo éxito; <i>Hi inf c</i> הִשְׂכִּיל
שָׂמַח	alegróse
שִׂמְחָה	alegría
שִׂמְלָה	vestido; <i>pl</i> שִׂמְלוֹת, <i>suf</i> שִׂמְלָתוֹ
שָׂנָא	odió; <i>inf c</i> שָׂנָא
שָׂעִיר	cabrito; <i>c</i> שָׂעִיר [frec. + עִזִּים de cabras, cf. עִז]
שָׂפָה	labio; <i>du</i> שָׂפָתַיִם
שָׂק	saco

שָׂר	jefe, príncipe; c שָׂר
שָׂרָי	Sara
שָׂרַף	incendió, quemó

ש

שָׁ (שָׁ שָׁ שָׁ) pref que (pron y conj)	
שָׂאול	seol, infierno; שָׂאֵלָה al infierno
שָׂאול	Saúl
שָׂאל	preguntó, pidió; pf suf שָׂאלוּנוּ nos pedían; narr suf וַיִּשְׁאַלְהוּ y le preguntó
שָׂאר	quedó, sobrevivió; Ni נִשְׂאָר quedó, sobrevivió; narr וַיִּשְׁאָר
שָׂבָה	tomó cautivo; ptc suf שׂוֹבְיָנוּ
שָׂבַט	vara, tribu; suf שְׂבַטְךָ
שְׁבִי(י) עִי	séptimo; f שְׁבִי(י) עִית (46)
שָׁבַע	Ni נִשְׁבַּע juró, prometió con juramento
שֶׁבַע	siete; f שְׁבַעַה (9*)
שְׁבַעִים	setenta (9*)
שָׁבַר	rompió; Pi שָׁבַר destrozó, trituró
שָׁבַר	compró víveres
שָׁבַר	fractura, ruina; suf שְׁבָרִי
שָׁבַת	cesó; Hi הִשְׁבִּית suprimió; inf + prep לְהִשְׁבִּית

שָׁבַת	sábado; c שָׁבַת
שָׂדַר	devastó, destruyó
שָׂדוּדָה	devastadora
שָׂדִי	(Dios) Omnipotente
שָׂהֵם	ónice
שׁוּב	volver(se); pf וַשְׁבֹּתִי, y volveré (a habitar); ipf וַיָּשׁוּב, yus וַיָּשׁוּב, narr וַיָּשָׁב; ipv שָׁבוּ, Pôlêl ipf וַיָּשׁוּב repara; Hi ipv suf הַשְׁבֵּנִי hazme volver; inf suf הַשִּׁיבוּ
שׁוּף	aplstar, acechar; ipf suf תִּשְׁוּפְךָ, וַיִּשְׁוּפְךָ
שׁוֹפֵט (ו)	juez, gobernador (5*)
שׁוּת	cf. שִׁית
שָׁחָה	se postró; Hit narr f pl וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה y adoraban; ptc pl מִשְׁתַּחֲוִים (73)
שָׁחַט	degolló, inmoló (13*)
שָׁחַת	Ni נִשְׁחַת está perdido, corrompido; Pi שָׁחַת (e Hi הִשְׁחִית) perdió, mató, destruyó
שִׁיר	cantar; ipf וַיִּשֹּׁר; ipv pl שִׁירוּ
שִׁיר	canto; pl שִׁירִים
שִׁית	(im)poner, colocar; pf אָשִׁית, שָׁתָה; ipf אָשִׁית
שָׁכַב	acostóse, aposentóse; ipf תִּשְׁכַּב
שָׁכַח	olvidó; ipf וַיִּשְׁכַּח, תִּשְׁכַּח se olvide (de obrar -Sal

	137,5); <i>suf</i> אֲשַׁכְּחֶהָ	שָׁמַע	oyó, atendió, obedeció
שָׁכַם	<i>Hi</i> הַשָּׁכִים madrugó	וַיִּשְׁמְעוּ (א: ל, ב); <i>narr</i>	וַיִּשְׁמְעוּ
שָׁקַם	Siquén	<i>Hi</i> הַשְׁמִיעַ anunció	
שָׁכַן	habitó; <i>Hi yus</i> יִשְׁכֵּן	שָׁמַר	vigiló, guardó, observó;
שָׁכִין	habitante, vecino	<i>ptc</i> שׁוֹמֵר, <i>suf</i> שְׁמֹרֶךְ; <i>Hit</i>	הַשְׁתַּמֵּר (73)
שָׁלוֹם	paz, seguridad, ventura	שָׁמָרָן	Samaría
שָׁלַח	envió, extendió (14*s); <i>narr suf</i> וַיִּשְׁלַחְהוּ; <i>Pi</i>	שָׁמֶשׁ	(el) sol; <i>suf</i> שְׁמֵשֶׁךְ
	envió, expulsó; <i>narr suf</i>	שָׁמֶשׁוֹן	Sansón
	וַיִּשְׁלַחְהוּ	שָׁנָה	año (5*); <i>pl</i> שָׁנִים
שָׁלַחַן	mesa	שָׁנִי	segundo; <i>f</i> שְׁנִית (46)
שָׁלוֹ(ש)	tres; <i>f</i> שְׁלֹשָׁה (9*)	שָׁנִים	dos; <i>c</i> שְׁנֵי; <i>f</i> שְׁתַּיִם (9*);
שְׁלִישִׁי	tercero; <i>f</i> שְׁלִישִׁית (46)		<i>suf</i> שְׁנֵיהֶם ellos dos
שָׁלַךְ	<i>Hi</i> הֶשְׁלִיךְ arrojó; <i>narr</i>	שָׁעַר	portón; <i>meton</i> plaza,
	וַיִּשְׁלָכוּ; <i>coh suf</i> eché-		ciudad
	moslo וַנִּשְׁלַכְהוּ	שָׁפַט	juzgó, salvó, gobernó
שָׁלַל	extrajo, despojó	שָׁפַךְ	derramó
שָׁלַל	despojo(s), botín	שָׁקָה	<i>Hi</i> הֶשְׁקָה dió de beber,
שָׁלַם	fue salvo, ileso; pagó lo		regó; <i>inf</i> הֶשְׁקוֹת
	debido; <i>Pi</i> יִשְׁלַם pagará;	שָׁקָר	falsedad, perfidia
	<i>Hi</i> terminó, procuró la	שָׁרֵשׁ	raíz, origen (6)
	paz	שָׁרַת	<i>Pi</i> שָׁרַת sirvió, ofició
שָׁלַם	íntegro, incólume	שֵׁשׁ	seis; <i>f</i> שֵׁשָׁה (9*)
שָׁלֹמָה	Salomón	שֵׁשִׁי	sexto; <i>f</i> שֵׁשִׁית (46)
שָׁלִשִׁים	treinta (9*)	שֵׁשִׁים	sesenta (9*)
שָׁם	allí; מִשָּׁם de(sde) allí	שָׁתָה	bebió; <i>ipf f</i> הִשְׁתָּה
שֵׁם	nombre (8*)	שָׁתָה	cf. שֵׁית
שָׁמוּאֵל	Samuel	שָׁתַח ?	cf. שָׁחַ <i>Hit</i>
שָׁמַיִם	cielo (8*)	שָׁתַיִם	cf. שָׁתַיִם
שָׁמִינִי	octavo; <i>f</i> שְׁמִינִית (46)	שָׁתַל	plantó; <i>ptc pas</i> שָׁתוּל
שָׁמֶן	aceite, perfume		
שָׁמֹנֶה	ocho; <i>f</i> שְׁמֹנֶה (9*)		
שָׁמְנִים	ochenta (9*)		

ת

תַּאֲוָה	deseo
תַּאֲנָה	higuera, higo; <i>pl</i> תַּאֲנִים
תָּוֶךְ	medio, centro, interior; <i>c</i> תוֹךְ; בתוֹךְ en medio; <i>suf</i> בְּתוֹכָהּ
תוֹלָל (?)	<i>pl suf</i> תוֹלְלֵינוּ nuestros opresores (?)
תוֹעֵבָה	abominación
תוֹרָה	ley, norma, instrucción
תַּחַת	debajo, en lugar de; <i>suf</i> תַּחְתָּנָה
תָּלָה	colgó; <i>pl</i> תָּלִינוּ (28*)
תָּמִיד	siempre
תָּמִים	íntegro, perfecto
תָּעָה	erró, vagó; <i>ptc</i> תָּעָה
תָּפַר	unió, entrelazó; <i>narr</i> וַיִּתְּפְרוּ
תִּקְוָה	esperanza; <i>suf</i> תִּקְוָתִנוּ
תִּרְדָּמָה	sopor
תִּשְׁוָקָה	ansia
תִּשְׁעִי	noveno; <i>f</i> תִּשְׁעִית (46)
תִּשְׁעָה	nueve; <i>f</i> תִּשְׁעָה (9*)
תִּשְׁעִים	noventa (9*)

ESPAÑOL — HEBREO

- Nota:**
- ▶ La equivalencia hebrea de los verbos *estativos* («ser pequeño», «estar lleno», etc.) se encontrará en el adjetivo correspondiente («pequeño», «lleno», etc.).
 - ▶ Los *adjetivos numerales y ordinales* están en las pgs. 44-47 de la Gramática.

A

a	ל, אַל, אַתְּ (את־) pref	jah!, jay! אוי
Aarón	אַהֲרֹן	ahora כֵּה, עַתָּה
abandonar	עָזַב	ala כָּנַף
abertura	פֶּתַח	alabar הִלֵּל, יָדָה
abominación	תּוֹעֵבָה	alegrarse שָׂמַח
Abrahán	אַבְרָהָם	alegría שִׂמְחָה
abrir	פָּתַח, פָּקַח	alianza cf. pacto
Absalón	אַבְשָׁלוֹם	aliento נִשְׁמָה, רוּחַ, נֶפֶשׁ
abundante	רַב	alimento לֶחֶם, מֵאֵכָל, אֵכָל
acampar	שָׁכַן, חָנָה	alma נֶפֶשׁ
¿acaso?	הֲ pref	alrededor מְסָבִיב, סָבִיב
Acaz	אַחָז	altar מִזְבֵּחַ
acceder	אָבָה	alto מָרוֹם; ser ~ רֹם; cf. elevado
aceite	שֶׁמֶן	altura גִּבְעָה, בָּמָה
acercar(se)	קָרַב, נִגַּשׁ	allá/í שָׁם
acertar	שָׁכַל	amar רָצָה, יָדַע, חָפֵץ, אָהַב
aconsejar	יָעַץ	amigo רֵעַ
acostarse	רָבַץ, שָׁכַב	amo בָּעַל, אָדוֹן
acumular	קָבַץ, יָסַף, אָסַף	amontonar cf. acumular
Adán	אַדָּם	amor רַחֲמִים, חֶפֶץ, חֶסֶד
adherirse	דָּבַק	Amós אָמוֹץ
adorar	שָׁחָה	anatematizar חָרַם
admirable ser ~	Ni פֵּלֵא ~	anciano זָקֵן ~; ser ~ זָקֵן
adormecerse	נָוַם	anchura רָחֵב
afligir	עָנָה Pi	andar cf. caminar
agradecer	יָדָה	ángel מַלְאָךְ, אֱלֹהִים
agua	מַיִם	angustia צָר
		animal חַיָּה

ante קָרָם, לִפְנֵי, נֶגֶד
 antepasado cf. padre
 antes קָרָם, טָרָם
 anunciar *Hi* שמע, נגד
 añadir יסף
 año שָׁנָה
 apacentar רעה
 aparecer(se) *Ni* ראה
 apartarse סור
 apiadarse רחם, חנן, חמל
 aplacar כפר
 apoderarse cf. conquistar
 aposentarse שכב
 aprender למד
 apresar שבה
 apresurarse מהר
 aquel הוא
 aquella/o היא
 aquí פה, זֶה, הַלָּזֶה
 arar חרש
 árbol עץ
 arca אָרוֹן
 arder קנא, חרה, בער
 aridecer יבש
 arrancar נסע
 arriba מַעַל
 arrojar שלך
 arroyo פְּלֵג
 arruinar *Hi* שחת, אבד
 asamblea עֵדָה, מוֹעֵד
 asesinar רצח, הרג
 así כן, כה
 asir אחז; cf. coger

Asiria אַשּׁוּר
 asno חֲמוֹר
 aspecto מַרְאֶה
 astro cf. estrella
 astuto עָרוּם
 asunto דָּבָר
 atar קשר, אסר
 atadura מוֹסֵר
 atención *en ~* בְּעֵבוּר; עֵבוּר
 a/de
 atender פקד, ענה
 atravesar עבר
 atrio חֲצֵר
 aún עוד
 ave(s) צֶפֶר, עוף
 avergonzarse בוש
 ayudar עזר

B

Babel בָּבֶל
 bajar cf. descender
 batalla מִלְחָמָה
 beber שקה, שתה
 Belén בֵּית לָחֶם
 bendecir ברך
 bendición בְּרָכָה
 bestia בְּהֵמָה
 bien טוב
 bienaventurado אֲשֶׁר
 blanco לָבָן
 boca פֶּה
 botín שָׁלַל

brotar	cf. salir
bueno	טוב; ser ~ יטב
buey	אַלף
buscar	רש, בקש

C

cabal	תמים
cabalgar	רכב
caballo	סוס
cabeza	ראש
cabra	עז
cabrito	שעיר
caer	ירד, נפל
calle	חויץ
camello	גמל
caminar	הלך, ארח
camino	מעגל, חויץ, דרך, ארח
campamento	מחנה
campo	שדה, ארמה
cana(s)	שיבה
Canaán	כנען
cantar	שיר
canto	מזמור, שיר
capturar	לכד, אחז
cara	cf. rostro
carecer	חסר
carne	בשר
carnero	איל
carro(s)	רכב
casa	בית
caserío	חצר
castigar	יכח

cayado	משענה, מטה
cedro	ארז
celo	קנאה
cerrar	קפץ, סגר
cesar	שבת, חדל
cielo	שמים
ciudad	עיר
clamar	רנן, ילל, זעק, קרא
cocer	אפה
codo	אמה
coger	לקח; cf. conquistar
colgar	תלה
colocar	cf. poner
comenzar	חלל
comer	לחם, אכל
comerciar	סחר
comida	אכל
como	כ pref
compadecer	רחם, תנן
compasión	רחמים
completar	כלל, כלה
completo	cf. íntegro
comprar	קנה, שבר; cf. obtener
comprender	בין
con	עם, את pref
concebir	הרה
conducta	ארח
confesar	ירה
confiar	בטח
congregación	עדה
conjuntamente	יחד
conocer	נכר, ירע
conocimiento	דעת

conquistar לקח, לכר, ירש, אחז
 consejo עצה
 consentir אבה
 consolar נחם
 constituir נצב; cf. fundar
 construir cf. edificar
 contar ספר
 contenerse אפק
 convenido מועד
 copa כוס
 corazón לב, לבב
 cordero פֶּבֶשׁ
 coronar עטר
 correr רוץ
 cortar כרת, גזר, בקע
 cosa כלי, דבר
 costado צלע
 costilla צלע
 crear עשה, ברא
 creer חשב, אמן
 cruzar cf. atravesar
 cuándo אָנָה
 culpa עון; cf. pecado
 curar רפא

CH

choza סִכָּה
 chupar ינק

D

daño רעה, אסון

dar ילד, ~ a luz נתן
 David דָּוִד
 de מן (procedencia); ל (re-
 lación, propiedad)
 debajo תַּחַת
 Débora דְּבוֹרָה
 decir דבר, אמר
 dedicar חרם
 dedo אֶצְבַּע
 degollar שחט, זבח
 dejar cf. abandonar
 delito חטא; עון, c
 dentro בְּקֶרֶב
 derecha cf. diestra
 derecho ימין, משפט, ישר
 derramar יצק, שפך
 derrota שָׁבַר
 descansar נוח, שבת, שכב
 descender ירד
 desde מן
 desear חפץ, חמד, אהב
 deseo תַּאֲוָה
 desierto צִיָּה, מִדְּבָר
 desmayar חתת
 desnudar פשט, ערה
 despertar עור, יקץ
 despojar שלל
 despojo(s) cf. botín
 despreciar מאס, בזה
 destruir שחת, שרד, *Hi*, אבר
 detrás אַחֲרֵי, אחר
 devorar טרף, בלע
 día יום

dicho	נאם
diestra	ימין ~, estar a la ~
Dios	אלוה, אלהים, אל
dinero	cf. plata
discípulo	תלמיד
distar	cf. lejos
distribuir	חלק
dividir	חלק
dominar	משל
don	מתן; cf. ofrenda
¿dónde?	איפה
dormir	ישן, שכב

E

echarse	רבץ
Edén	עֵדֶן
edificar	בנה
efod	אפוד
Egipto	מצרים
ejército	מחנה, צבא, חיל
el (art)	ה
él	הוא, הם, pl
elegir	בחר
elevado	גדול, גבה; cf. alto
eleva	עלה, נשא, Hi
Eli	עלי
ella	היא, pl
ellos	הם, הן
embriagado	מתרונן; estar ~
emigrar	גור
en	ב pref
encarar	פנה

encomendar	פקד
encontrar	מצא
enemigo	צר, אויב
enfermar	חלה
enfermedad	חלי
engañar	נשא
engendrar	ילד
enmudecer	אלם
enseñar	למד, ירה
entender	בין
enterrar	קבר
entonces	אז
entrar	בוא
entre	בין, בתוך
entristecerse	אבל
enviado	מלאך
enviar	שלח
errar	חטא, גור, אבר
escapar	מלט
escaso	קטן, מעט
esclavo	שפחה, אמה, f; עבד
esclavitud	עבדות, עבדה
escoger	cf. elegir
esconder	חבא, סתר
escribir	כתב
escuchar	שמע, אזן
ese	הוא, f
espada	חרב
esperanza	תקנה
espíritu	רוח
esposa	אשה
establecer	cf. fundar
estar	היה; ~ de pie עמד

este	זֶה, <i>f</i> זאת, <i>pl</i> אֵלֶּה
estepa	עֲרָבָה; cf. desierto
estrella	כּוֹכָב
eterno	עוֹלָם
eternidad	עוֹלָם
Éufrates	פְּרָת
Eva	חַוָּה
excelso	cf. elevado
exiguo	ser ~ קלל
existir	הִיָּה
expiar	כָּפַר
expulsar	גרשׁ
extender	פרשׁ, רחב, קרם, נטח
exterminar	<i>Pi</i> אבר
extraño	נֶכֶד

F

falta	אָוֶן
familia	מִשְׁפָּחָה
familiar	cf. hermano
Faraón	פַּרְעֹה
fastidiado, estar ~	כַּעַס
favor	נָא, בִּי ~ por ~ חֵן, רָצוֹן
	(<i>part pospositiva</i>)
favorecer	חָנַן
fidelidad	אֱמוּנָה, אֶמֶת
fiera	חִיָּה
fiesta	חַג
filisteo	פְּלִשְׁתִּי
fin	אַחֲרִית, אֶפֶס
forastero	גֵּר
formar	כּוֹן, יצר

fornicar	זִנָּה
forzar	חָזַק
fruto	תְּנוּכָה, פְּרִי
fuego	אֵשׁ
fuelle	מְקוֹר, מַבְיֵעַ, מַעֲיֵן, עֵינַן
fuera	בַּחוּץ, חוּץ
fuerte	חָזַק ~ ser; גְּבוּר
fuerza	גְּבוּרָה, כֹּחַ, חֵיל, עֹז
fundar	כּוֹן, יסד
furia	חֲמָה, אַף

G

Gabaón	גִּבְעֹן
ganado	צֹאן, בָּקָר, בְּהֵמָה
Gat	גַּת
gavilla	אֵלֶמָה
Gaza	עֲזָה
generación	דּוֹר
gente	עַם, גּוֹי
germinar	צָמַח
gloria	כְּבוֹד
glorioso	כְּבֹד ~ ser; כָּבֵד
gobernador	שׁוֹרֵט (ו)
gobernar	שָׁפַט, מָלַךְ, רִין
Goliath	גִּלְיָת
golpear	cf. herir
grabar	חָרַשׁ
grande	גָּדוֹל ~ ser; גָּדוֹל
gritar	cf. clamar
guardar	cf. observar y ocultar
guerra	מִלְחָמָה

H

habitante	שֹׁכֵן
habitar	שָׁכַן, לֹוֹן, יָשַׁב
habitáculo	מִשְׁכָּן
hablar	דָּבַר
hacer	כָּוֵן, פָּעַל, עָשָׂה
hacia	לְ, (38) < , הָ, אֶל
hambre	רָעָב
hasta	עַד
hay	יֵשׁ
he aquí	הִנֵּה, הִנּוּ
hebreo	עִבְרִי
hender	בָּקַע
heredad	נַחֲלָה
heredar	נָחַל, יָרַשׁ
herir	נָנַע, נָכַח
hermana	אֲחוֹת
hermano	אָח
hermoso	יָפֵה, טוֹב, נְאוּמָה, יָפָה; ser ~ יָפָה
hermosura	הִדָּר
héroe	גִּבּוֹר
hervir	חָרַח
hierba	שִׁיחַ, עֵשֶׂב
hierro	בָּרָזל
higuera	תְּאֵנָה
hija	יָלָדָה, בַּת
hijo	יָלָד, בֶּן
holocausto	עֹלָה
hombre	גִּבּוֹר, אֲנוּשׁ, אִישׁ, אָדָם
honrar	כָּבַד Pi
horno	אוּר

huerto	גֶּן
hueso	עֶצֶם
huir	פָּוַץ, נוֹס, בָּרַח

I

ileso	שָׁלֵם; quedar ~ שָׁלֵם
impío	לֵז, רָשָׁע
imponer	שִׁית
importante	כָּבֵד; ser ~ כָּבַד
impuro	טָמֵא; ser ~ טָמֵא
incendiar	שָׂרַף
increpar	נָעַר
indagar	דָּרַשׁ, בִּקֵּשׁ
infierno	שָׂאוֹל
informar	cf. anunciar
inmolar	שָׂחַט
inocente	צָדִיק
insigne	cf. glorioso
instante	רִגְעַנִּי
instrucción	תּוֹרָה
instruir	יָרָה Hi
íntegro	תָּמִים, שָׁלֵם, צָדִיק, כֹּל
interior	פְּתוּר, קָרִיב
interrogar	שָׁאל, דָּרַשׁ
ir(se)	סוּר, נָסַע, הִלֵּךְ
ira	חֶמָה, אָף
Isaías	יִשְׁעִיָּהוּ
Israel	יִשְׂרָאֵל

J

Jacob	יַעֲקֹב
-------	---------

Jarán	חָרֶן
jardín	cf. huerto
jefe	נָצֵב, שָׂר
Jeremías	יֵרֵמְיָהוּ
Jerusalén	יְרוּשָׁלַם
Joab	יֹאָב
José	יוֹסֵף
Josué	יְהוֹשֻׁעַ
joven	נְעָרָה; f. נָעַר
júbilo	cf. alegría
Judá	יְהוּדָה
juez	שֹׁפֵט (וּ), דִּין
juicio	מִשְׁפָּט
juntamente	יַחַד, גַּם
jurar	שָׁבַע
justicia	מִשְׁפָּט, צְדָקָה, צְדָק
justo	צָדִיק; ser ~ צָדִיק
juzgar	שִׁפֵּט, פִּלַּל, דִּין

L

la(s)	הָ
labio	שִׁפָּה
laja	לֹחַ
lamentarse	יָלַל
lámpara	נֵר
lanzar	יָרָה
lavar	כָּבַשׁ, רָחַץ
lealtad	cf. veracidad
legación	מִלְאָךְ
legado	מִלְאָךְ
lejano	רָחוֹק
lejos	רָחוֹק ~ estar

lengua	לָשׁוֹן
león	אֲרִי
levantar	cf. elevar
levantarse	קוּם, עָמַד, עוֹר
leve	קָלִל ~ ser
Leví	לֵוִי
ley	תּוֹרָה, מִשְׁפָּט, חֹק
lib(e)rar	cf. salvar
libro	סֵפֶר
ligero	קָלִל ~ ser; קָל
límite	גְּבוּל, אָפֶס
lograrse	שָׁכַל
los	הָ
Lot	לוֹט
lucir	אוֹר
lucha	cf. guerra
luchar	לָחַם
lugar	מָקוֹם
luna	יָרֵחַ
luz	אוֹר

LL

llama	לָהֵט
llamar	קָרָא
llanto	בָּכִי
llanura	בִּקְעָה
llegar	נָגַשׁ, בּוֹא
lleno	מָלֵא, estar ~ מָלֵא
llevar	נָשָׂא
llorar	בָּכָה, <i>Hi</i> , אָבַל

M

Madián	מָדִיָּן
madre	אִם
madrugar	שָׁכַם
majestad	הוֹד
mal(dad)	רָעָה, רָע
maldecir	אָרַר
malo	רָע; ser ~ רָעָע; cf. impío
Manasés	מְנַשֶּׁה
mandar	cf. enviar y ordenar
mandato	פֶּה, חֶק, מִשְׁפָּט, מִצְוָה, חֻקָּה
mandíbula	לְחִי
manifestar	Hi נָגַד, גִּלָּה Hi יָדַע, גִּלָּה
mano	כַּף, יָד
mañana	מָחָר, בֹּקֶר
mar	תְּהוֹם, יָם
marchitarse	נָבַל
marido	בַּעַל, אִישׁ
más (aún)	מִן ~ עוֹד; ~ que
matar	רָצַח, מוֹת Hi, קָטַל, הָרַג
Matusalén	מָתוּשָׁלַח
medio	תָּוֶךְ, חֲצִי
medir	כִּיל, מָדַד
meditar	הִגָּה
mejilla	לְחִי
mensajero	מַלְאָךְ
mes	חֹדֶשׁ
mesa	שֻׁלְחָן
mirar	רָאָה, נִבַּט, חָזָה
misericordia	רַחֲמִים, חֶסֶד
mitad	חֲצִי

Moisés	מֹשֶׁה
modelar	יָצַר
momento	רִגְעַנָּה
monte	הָר
morar	cf. habitar
morir	מוֹת
mostrar	נָגַד
muchacho	נָעַר
mucho	מְאֹד <i>adv</i> ; רַב <i>adj</i>
muerte	מָוֶת
muerto	מֵת
mujer	אִשָּׁה
multitud	רַב
muralla	חָמוֹ(ו)ם
muy	מְאֹד

N

nación	גּוֹי
nardo	נֶרְדָּה
narrar	סָפַר <i>Pi</i>
Natán	נָתָן
necesitado	cf. pobre
Negueb	נֶגֶב
niño	עוֹלָל, יֶלֶד
no	פֶּן, לֹא, אֵל
noble	אֲדִיר
noche	לַיְלָה, לַיִל
Noé	נֹחַ
nombre	שֵׁם
norma	cf. mandato
norte	צָפוֹן
nosotros	נַחֲנוּ, אֲנַחְנוּ

novillo	פר
nube	ענן
nuevo	חדש; hacer ~ חדש
numerar	ספר
número	מספר
numeroso	רabb ~ רב; ser ~ רב

O

o (bien)	או
obedecer	שמע, אבה
objeto	כלי
obra	פֵּעַל, מַעֲשֶׂה
obrar	cf. hacer
observar	נצר, שמר
obtener	קנה
ocultar	Pi סתר, כסה
ocurrir	קרה, היה
odiar	שנא
ofensa	cf. pecado
ofrenda	מִנְחָה
oido	אָזַן
oir	cf. escuchar
ojo	עֵין
oliva/o	אֵית
olvidar	שכח
Omnipotente	שָׂרִי
opresión	עָנִי
oprimido	עָנִי
oprimir	Pi ענה
oráculo	נָאֻם
orar	Hit פלל
ordenar	צוה

oreja	אָזַן
orgullo	נָאוֹן
oriente	קָרָם, מִזְרָח
origen	שֵׁרֶשׁ
oro	זָהָב
oscuridad	צִלְמָוֶת, חֹשֶׁךְ
otro	אַחֵר

P

pacer	רעה
pacto	בְּרִית
pactar	כרת
padre	אב
pagar	שלם, גמל
pájaro	cf. ave
palabra	אָמַר, דְּבָר
paladar	חֵךְ
palma	כַּף
pan	cf. alimento
para	לְמַעַן, <i>pref.</i> לְ
pasar	cf. atravesar y suceder
pastor	רֹעֶה
paz	שָׁלוֹם
pecado	חַטָּאת, חָטָא; cf. delito
pecar	רשע, פשע, חטא
pedir	שאל
pegarse	דבק
pensar	חשב
pequeño	קטן ~ קטן; ser ~ קטן
perder, echar a ~, cf. arruinar	
perdonar	נשא, חמל
perecer	אבד

peregrinar גֵּוֹר
 peregrino גֵּר
 perfecto תָּמִים
 permanecer נוח, עמד, *Ni*, אמן
 pernoctar לֹון
 pero (*conj*) ו
 perpetuidad cf. eternidad
 perro כָּלָב
 perseguir cf. seguir
 pesado כָּבֵד; ser ~ כָּבֵד
 pesebre אָבוּס
 pez דָּג
 pie רֶגֶל
 piel עוֹר
 piedra צוּר, סֶלֶע, אָבֶן
 plantar שָׂחַל, נָטַע
 planta כָּף (~ del pie); נָטַע
 plata כֶּסֶף
 plaza חוּץ
 pleitear רִיב
 pobre עָנִי, עָנָו, דָּל, אָבִיוֹן
 poco קָטָן, מְעַט
 poder יָכַל; cf. fuerza
 polvo עָפָר
 poner שָׂחַ, שָׂם
 por causa de לְמַעַן
 porque יֵקֶב, כִּי
 ¿por qué? מָדוּעַ, (לָמָּה) לָמָּה
 portón שַׁעַר
 poseer קָנָה, נָחַל, יָרַשׁ
 posesión אֲחֻזָּה; cf. heredad
 posterior אַחֲרֹן, אַחֲרֵי
 postrarse שָׁחָה

postrero אַחֲרֹן
 potencia חֵיל; cf. fuerza
 pozo בּוֹר
 prado מְגֵרֶשׁ, אָבֶל
 precepto cf. mandato
 preguntar cf. interrogar
 preparar עָרַךְ
 preservar נָצַר
 prevalecer cf. poder
 primero רִאשׁוֹן
 primogénito בְּכוֹר
 príncipe שָׂר; אֵיל *pl*
 principio רֵאשִׁית
 proclamar קָרָא
 profanar פָּחַל, חָלַל *Pi*
 profeta נְבִיא, חֹזֶה
 profetizar נָבֵא
 progenie זָרַע
 prójimo רֵעַ
 prole זָרַע
 prometer שָׁבַע
 propinar שָׁקָה
 prosperidad טוֹב, שְׁלוֹם
 pueblo עָם, עִיר, גּוֹי
 puerta שַׁעַר, פֶּתַח, דֶּלֶת
 puro טָהוֹר; estar ~ טָהַר

Q

que אֲשֶׁר (*rel*), כִּי (*conj*)
 ¿qué? מָה, מַה-, מָה
 quebrar cf. romper
 quedar יָתַר; cf. restar

quemar שרף, קטר, בער
 querella ריב
 querellarse ריב
 querer חפץ, אהב, אבה
 querubín כְּרוּב
 ¿quién? מי
 quienquiera מי
 quijada לחי
 quizá אולי

R

raíz שָׁרֵשׁ
 rama מִטָּה
 Raquel רָחֵל
 rasgar קרע
 raza בֵּית, אָרֶע, גוֹי
 rebaño צֹאן; cf. vacada
 rebelarse פִּשַׁע
 rebosar מלא
 recoger קבץ, אסף
 reconocer נכר, ידה, ידע
 recordar זכר
 rectamente מִישְׁרִים
 recto יָשָׁר, ser ~ יָשָׁר
 rechazar מאס
 redimir קנה, פדה, גאל
 regar שקה *Hi*
 regir שפט, משל, דין
 rehusar מאן; cf. rechazar
 reinar מלך
 reino מַמְלָכָה, מְלָכוּת
 renombre שם; tener ~ כבד

renovar cf. nuevo
 reposo מְנוּחָה
 reprender יכח *Hi*
 rescatar cf. redimir
 residir שכן, ישב
 responder ענה
 restar שאר, cf. quedar
 resto יָתֵר
 retener אחז
 retorcerse חול
 reunión מוֹשֵׁב, מוֹעֵד
 reunir קבץ, אסף
 revelar cf. manifestar
 rey מֶלֶךְ
 rico עָשִׁיר
 río ים, נָהָר
 roca cf. piedra
 rodear עטר, סבב
 romper שבר, קרע, נפץ, בקע
 rostro פָּנִים, אף
 ruido קול
 ruina שָׁבֶר

S

sábado שַׁבָּת
 saber cf. conocer
 sabiduría חֵכְמָה
 sabio חָכָם
 sacar שלל, משך, *Hi*, יצא
 saco שַׁק
 sacerdote כֹּהֵן
 saciarse שבע

sacrificar קטר, זבח
 sacrificio זָבַח
 sagrado cf. santo
 sal מָלַח
 salir צמח, יצא
 salmo מזמור
 Salomón שְׁלֹמֹה
 salvación יִשְׁע
 salvar שפט, נצל, ישע
 salvo שָׁלֵם
 Samuel שְׁמוּאֵל
 sangre דָּם
 Sansón שְׁמֶשׁוֹן
 santidad קָדָשׁ
 santo קדוש; ser ~ קדש ~
 Sara שָׂרִי
 Saúl שָׂאוּל
 seco יָבֵשׁ; estar ~ יבש ~
 sediento צָמָא
 seducir פתה
 seguir רדף, רבך
 según על, *pref*, כִּי
 sembrar זרע
 semilla זָרַע
 seno חֵיק, בֶּטֶן
 sentarse, estar sentado ישב
 señal cf. signo
 señalar ירה *Hi*
 Señor (el ~) אֲדֹנָי
 señor בָּעַל, אָדוֹן
 seol שְׁאוֹל
 separar פָּרַד, חָדַל
 sepulcro קָבֶר

sepultar cf. enterrar
 ser, llegar a ~ היה
 serpiente נָחָשׁ
 servidumbre עֲבָדוּת, עֲבָדָה
 servir שָׂרַת, עַמַּד, עֹבֵד
 si כִּי, אִם
 siempre עוֹלָם
 siervo cf. esclavo
 signo אוֹת
 Sión צִיּוֹן
 Siquén שִׁכָּם
 soberbia cf. orgullo
 sobre מֵעַל, עַל
 sobrevivir שָׁאֵר
 Sodoma סְדֹמָה
 sol שֶׁמֶשׁ
 solamente אֶךְ
 solio cf. trono
 solo לְבַד
 sombra צֶל
 someter cf. afligir y dominar
 sonido קוֹל
 soñar חֵלֶם
 soplar נֹפֵחַ
 sopor תַּרְדֵּמָה
 soportar cf. llevar
 sordo חֵרֶשׁ; ser ~ חָרָשׁ
 subir עָלָה
 suceder הִיהָ, בּוֹא
 sueño (ensueño) הָלוֹם
 suerte גּוֹרָל
 sufrir חוֹל
 sur נָגַב

T

tabla	לוח
también	גם
tarde (<i>subst</i>)	עֶרֶב
temer	חתת, ירא, בהל
tempestad	סְעָרָה
templo	הֵיכָל, בַּיִת
tener	יש ל; היה ל
terminar	כלה
ternero	פר
territorio	גְּבוּל, אֶרֶץ
tesoro	אוצר
tiempo	עת
tienda	מִשְׁכָּן, אֹהֶל
tierra	אֶרֶץ, אֲדָמָה
Tigris	חֲדָקָל
tiniebla	cf. oscuridad
tocar	נגע
todavía	עוד
todo	כל
tomar	cf. coger, conquistar
torrente	נָחַל
trabajo	עֵצָב, עֵמָל, מְלָאכָה, עֲצָבוֹן
transformar en	שׂוּם ל/כ
tratado	cf. pacto
tribu	שִׁבְט, אֶלֶף
triste	אֵבֵל
tristeza	יָגוֹן
triunfar	שָׁכַל, צָלַח
trono	כִּסֵּא
tú	אִתָּה <i>m</i> ; אִתָּךְ <i>f</i>

túnica כְּתָנָה

U

ulular	יָלַל <i>Hi</i>
ungir	מָשַׁח
ungüento	שָׁמֶן
unidad, unión	יָחַד
unir	חָפַר
uno	אֶחָד; a una יָחַד
Urías	אֹרִיָּה
útero	רֶחֶם
uva	עֲנָב

V

vaca	פָּרָה
vacada	בָּקָר
vacilar	כָּשַׁל
vacío	ריק ~ ריק, רֵיק, רֵיק
vagar	תַּעַה; cf. errar
valle	עֵמָק, נָחַל, גִּיא, בִּקְעָה
vanidad	הֶבֶל, אָוֶן
vara	שֵׁבֶט, מִטָּה
varón	אִישׁ, זָכָר
vaso	כּוֹס, כֵּלִי
vender	מָכַר
vengar	נָקַם
venir	בּוֹא
ventura	cf. paz
ver	רָאָה, חִזָּה
ver(aci)dad	אֱמוּנָה, אֱמֶת
verter	cf. derramar

vestido	שְׂמָלָה, בִּגְדָה
vestir	לְבַשׁ
vez	יְחָדָו, יָחִיד ~ a la ~ פְּעַם; en ~ de תַּחַת
viajar	רָכַב
vida	חַיִּים
vidente	חֹזֶה
viejo	זָקֵן ~ ser/hacerse ~ זָקֵן
viento	רוּחַ, הֶבֶל
vigilar	שָׁמַר
vigor	cf. fuerza
villa	חֲצָר
vino	יַיִן
viña	כַּרְם
visión	מִרְאָה, חֲזוֹן
visitar	פָּקַד
viuda	אַלְמָנָה
viviente	חַי, חַיָּה
vivir	חִיה; cf. residir
volver	הִפָּךְ, סָבַב, שׁוּב ~ a יָסַף + inf
volverse	סָבַב, הִפָּךְ, פָּנָה
vosotros	אַתֶּם; f אַתֶּן
voz	קוֹל

Y

y	וְ
yacer	cf. acostarse
Yavé	יְהוָה
yegua	סוּסָה
yo	אֲנִי; אַנְכִי
yogar	יָדַע

ÍNDICE

Prólogo	V
Introducción, siglas y abreviaturas	VII

I PARTE : ESCRITURA Y FONÉTICA

ALFABETO HEBREO	2
-----------------------	---

CAPÍTULO I: SIGNOS GRÁFICOS

§ 1. —	Consonantes	3
§ 2. —	Vocales	5
§ 3. —	<i>Š^ewâ</i>	8
§ 4. —	<i>Dāgēš</i> y <i>mappîq</i>	10
§ 5. —	Acentos	12
§ 6. —	<i>Maqqēf</i> , <i>méteg</i> , <i>q^erê</i> — <i>k^etîb</i>	14

CAPÍTULO II: FENÓMENOS FONÉTICOS

§ 7. —	Sílabas	16
§ 8. —	Cambios consonánticos	18
§ 9. —	Cambios vocálicos	20

II PARTE : PARTES DE LA ORACIÓN

CAPÍTULO III: PREFIJOS Y PRONOMBRES

§ 10. —	Artículo y partícula interrogativa	24
§ 11. —	י copulativo y otros prefijos	26
§ 12. —	Pronombre personal	28
§ 13. —	Pronombres demostrativo y relativo	30
§ 14. —	Pronombres interrogativo e indefinido	31

CAPÍTULO IV: EL NOMBRE

§ 15. —	En general	32
§ 16. —	Estado absoluto y constructo	34
§ 17. —	Sufijos del nombre	36
§ 18. —	Declinación del nombre	38
§ 19. —	Nombres segolados	40
§ 20. —	Adjetivo	42
§ 21. —	Numerales	44
§ 22. —	Adverbios, preposiciones, conjunciones	48

CAPÍTULO V: EL VERBO

§ 23. —	División, conjugaciones, voces	50
§ 24. —	«Tiempos» y «modos»	52

EL VERBO FUERTE

§ 25. —	El perfecto <i>Qal</i>	54
§ 26. —	Imperfecto e imperativo <i>Qal</i>	56
§ 27. —	Cohortativo y yusivo	58
§ 28. —	Tiempos inversos (1 conversivo o consecutivo) . . .	60
§ 29. —	Infinitivo y participio <i>Qal</i>	62
§ 30. —	Verbos estativos	64
§ 31. —	La conjugación <i>Nif'al</i>	66
§ 32. —	La conjugación <i>Pi"el</i>	68
§ 33. —	La conjugación <i>Pu"al</i>	70
§ 34. —	La conjugación <i>Hitpa"el</i>	72
§ 35. —	La conjugación <i>Hif' il</i>	74
§ 36. —	La conjugación <i>Hof'al</i>	76
§ 37. —	El verbo fuerte con guturales	78
§ 38. —	El verbo fuerte con sufijos	80

VERBOS DÉBILES

§ 39. —	Verbos פ"א	82
§ 40. —	Verbos פ"ן (y לָקַח)	84
§ 41. —	Verbos פ"י (פ"י*)	86
§ 42. —	Verbos פ"י (פ"י*) y הָלַךְ	88
§ 43. —	Verbos ע"ו	90
§ 44. —	Verbos ע"י	91
§ 45. —	Verbos ע"ע	92
§ 46. —	Verbos ל"א	94
§ 47. —	Verbos ל"ה	96
§ 48. —	Verbos doblemente irregulares	98

III PARTE : PARADIGMAS, CRESTOMATÍA, VOCABULARIOS

PARADIGMAS

I.	Pronombre personal	2*
II.	Flexión del sustantivo	4*
III.	Nombres irregulares	6*
IV.	Numerales	9*
V.	Verbo fuerte	10*

VI.	Verbos de 1ª y de 2ª gutural	12*
VII.	Verbos de 3ª gutural	14*
VIII.	Verbo fuerte con sufijos	16*
IX.	Verbos פ"א	18*
X.	Verbos פ"ן	19*
XI.	Verbos פ"י (*י"י)	20*
XII.	Verbos פ"י (*י"ן)	21*
XIII.	Verbos ע"י y ע"ן	22*
XIV.	Verbos ע"ע	24*
XV.	Verbos ל"א	26*
XVI.	Verbos ל"ה	28*
XVII.	Acentos	30*

CRESTOMATÍA

1. —	De la historia del Edén (Gn 2 4b - 3 24)	34*
2. —	De la historia de José (Gn 37 5-36)	37*
3. —	De la historia de José (Gn 44 18 - 45 3)	39*
4. —	Natán y David (2 Sam 12 1-13)	40*
5. —	Los huesos del valle (Ez 37 1-14)	41*
6. —	Bendición y maldición (Sal 1)	42*
7. —	¿Qué es el hombre? (Sal 8)	42*
8. —	El buen pastor (Sal 23)	43*
9. —	Levanto mis ojos (Sal 121)	44*
10.—	Junto a los ríos de Babel (Sal 137)	44*

VOCABULARIOS

Hebreo — Español	46*
Español — Hebreo	68*

ÍNDICE	83*
--------	-----

ERRATAS

<i>pág. lín.</i>	<i>dice</i>	<i>debe decir</i>
25 14	הָאִשָּׁה:	הָאִשָּׁה:
75 6	עָלִיו:	עָלִיו:
78 16	b)	c)
79 11	אֱלִינוּ	אֱלִינוּ
83 19	סָתַר	נִסְתָּר (סתר)
89 penúlt.	אוֹצֵר	אוֹצֵר
59* penúlt.	עֵבֶר	עֵבֶר

THEOLOGY LIBRARY
CLAREMONT, CALIF.

De la misma colección

Instrumentos para el Estudio de la Biblia

- Zerwick, M., *El griego del Nuevo Testamento*, n° II, 332 págs.
- O'Callaghan, J., *Introducción a la crítica textual del Nuevo Testamento*, n° III
- Cervantes, J., *Sinopsis bilingüe de los evangelios*, n° IV

De próxima aparición:

- Serrano, F-Alonso Schökel, L., *Diccionario terminológico de la ciencia bíblica*, n° V

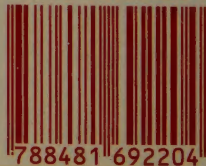
PJ
4567
F37
1999

**THEOLOGY LIBRARY
CLAREMONT
SCHOOL OF THEOLOGY
CLAREMONT, CA
91711**

5/00

DEMCO

ISBN 84-8169-220-4

9 788481 692204

Instrumentos para el estudio de la Biblia

I